

XXXVIII sesja Sejmiku Województwa Podkarpackiego V kadencji odbędzie się w dniu 7 czerwca 2017 roku (środa) o godzinie 12⁰⁰ w Ośrodku Wypoczynkowo - Rehabilitacyjnym Caritas Diecezji Rzeszowskiej w Myczkowcach.

Porządek obrad przewiduje:

1. Otwarcie sesji.
2. Podjęcie uchwały w sprawie zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2017 r.
3. Podjęcie uchwały w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2017 - 2035.
4. Podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody Muzeum Podkarpackiemu w Krośnie na nabycie nieruchomości lokalowej i nieruchomości gruntowej.
5. Debata zrównoważony rozwój Bieszczad - stan realizacji Programów: „*Błękitny San*” i „*Strategiczny rozwój Bieszczad*”.
6. Wystąpienie na temat możliwości wsparcia Bieszczad w ramach programów krajowych.
7. Informacja o planach funkcjonowania Centralnego Ośrodka Sportu.
8. Wykorzystanie turystyczne i promocja marki Bieszczady.
9. Zagospodarowanie części zbiornika Solińskiego jako dobry przykład planowania infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
10. Prezentacja Ośrodka Wypoczynkowo - Rehabilitacyjnego Caritas Diecezji Rzeszowskiej w Myczkowcach.
11. Interpelacje i zapytania radnych.
12. Wnioski i oświadczenia radnych.
13. Zamknięcie sesji.

**Przewodniczący Sejmiku
Województwa Podkarpackiego**

Jerzy Cypriś

**UCHWAŁA NR / /17
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia 2017 r.**

w sprawie zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2017 r.

Na podstawie art. 18 pkt 6 i art. 61 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486 z późn. zm.), art. 211 i art. 212 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 poz. 1870 z późn. zm.) oraz Uchwały Nr XXX/538/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r.

**Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:**

§ 1

1. Zmniejsza się plan dochodów majątkowych budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r. o kwotę **11.765.211,-zł**, w tym:

- 1) w dziale 600 – Transport i łączność w rozdziale 60013 – Drogi publiczne wojewódzkie z tytułu dotacji celowej otrzymanej z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych o kwotę **1.764.781,-zł**,
- 2) w dziale 758 – Różne rozliczenia w rozdziale 75863 – Regionalne Programy Operacyjne 2014-2020 finansowane z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego z tytułu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej na realizację projektów własnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 o kwotę **10.000.430,-zł**.

2. *Zmiany planu dochodów w szczególności dział, rozdział, paragraf określa załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.*

3. Zmniejsza się plan wydatków majątkowych budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r. w dziale 600 – Transport i łączność w rozdziale 60013 – Drogi publiczne wojewódzkie o kwotę **11.765.211,-zł**, w tym:

a) wydatki bieżące	-
b) wydatki majątkowe	11.765.211,-zł
w tym inwestycje i zakupy inwestycyjne	11.765.211,-zł
z tego na programy finansowane z udziałem środków UE i źródeł zagranicznych	11.765.211,-zł

4. Zwiększa się plan wydatków majątkowych budżetu Województwa Podkarpackiego na 2017 r. w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w rozdziale 92118 – Muzea o kwotę **871.320,-zł**, w tym:

1) wydatki bieżące	-
2) wydatki majątkowe	871.320,-zł
w tym inwestycje i zakupy inwestycyjne	871.320,-zł
z tego na programy finansowane z udziałem środków UE i źródeł zagranicznych	-

5. *Zmiany planu wydatków w szczególności dział, rozdział, paragraf określa załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.*

§ 2

1. Wydatki majątkowe na inwestycje i zakupy inwestycyjne określone w § 1 ust. 4 stanowią dotację celową dla jednostki sektora finansów publicznych – Muzeum Podkarpackiego w Krośnie z przeznaczeniem nabycie prawa własności samodzielnego lokalu niemieszkalnego wraz z pomieszczeniem przynależnym oraz prawa własności nieruchomości gruntowych położonych w Krośnie w kwocie 871.320,-zł.

2. Wydatki majątkowe na inwestycje i zakupy inwestycyjne finansowane z udziałem środków UE i źródeł zagranicznych określone w § 1 ust. 3 stanowią wydatki Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie przeznaczone na realizację zadań w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 w kwocie 11.765.211,-zł, w tym:

a) zadania pn. „Budowa drogi wojewódzkiej nr 992 Jasło - Granica państwa na odcinku pomiędzy drogą krajową Nr 28 a drogą krajową Nr 73” w kwocie 6.598.455,-zł (wydatki finansowane: ze środków pochodzących

z budżetu UE - 5.608.687,-zł, dotacji celowej z tytułu otrzymanych pomocy finansowych - 989.768,-zł),

- b) zadania pn. „Budowa drogi wojewódzkiej nr 886 na odcinku pomiędzy planowaną obwodnicą miasta Sanoka a drogą krajową nr 28” w kwocie 5.166.756,-zł (wydatki finansowane: ze środków pochodzących z budżetu UE – 4.391.743,-zł, dotacji celowej z tytułu otrzymanych pomocy finansowych – 775.013,-zł).

§ 3

1. Zwiększa się planowany deficyt budżetu Województwa na koniec 2017 r. o kwotę **871.320,- zł**.
2. Zwiększa się przychody z tytułu wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych na finansowanie planowanego deficytu budżetu Województwa Podkarpackiego o kwotę **871.320,zł**.
3. Określa się klasyfikację przychodów, o których mowa w pkt 2 w § 950 – Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podkarpackiego.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

UZASADNIENIE
do projektu Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego
w sprawie zmian w budżecie Województwa Podkarpackiego na 2017 r.

Projekt uchwały został opracowany na podstawie wniosków złożonych przez dyrektorów departamentów zaakceptowanych nadzorujących realizację zadań budżetowych oraz na podstawie decyzji Zarządu Województwa

DOCHODY					
<i>Dział</i>	<i>Rozdział</i>	<i>Zmniejszenia /kwota w zł/</i>	<i>Zwiększenia /kwota w zł/</i>	<i>Źródło</i>	<i>Jednostka realizująca</i>
600	60013	-1 764 781		Dochody z tytułu dotacji celowej otrzymanej z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych (§ 6309).	Urząd Marszałkowski/ Dep. DT
758	75863	-10 000 430		Dochody z tytułu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej na realizację projektów własnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (§ 6257).	Urząd Marszałkowski/ Dep. Zarządzania RPO
Suma		-11 765 211	0		
Ogółem plan dochodów		-11 765 211			

WYDATKI					
Dział	Rozdział	Zmniejszenia /kwota w zł/	Zwiększenia /kwota w zł/	Przeznaczenie	Jednostka realizująca
600	60013	-6 598 455		Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na realizację zadania pn. "Budowa drogi wojewódzkiej nr 992 Jasło - Granica państwa na odcinku pomiędzy drogą krajową Nr 28 a drogą krajową Nr 73" w ramach RPO WP na lata 2014-2020 (wydatki finansowane: ze środków pochodzących z budżetu UE - 5.608.687,-zł: § 6057 - 3.908.687,-zł, § 6067 - 1.700.000,-zł, dotacji celowej z tytułu otrzymanych pomocy finansowych - 989.768,-zł: § 6059 - 689.768,-zł, § 6069 - 300.000,-zł).	PZDW
		-5 166 756		Zmniejszenie planu wydatków przeznaczonych na realizację zadania pn. "Budowa drogi wojewódzkiej nr 886 na odcinku pomiędzy planowaną obwodnicą miasta Sanoka a drogą krajową nr 28" w ramach RPO WP na lata 2014-2020 (wydatki finansowane: ze środków pochodzących z budżetu UE - 4.391.743,-zł: § 6057 - 2.861.743,-zł, § 6067 - 1.530.000,-zł, dotacji celowej z tytułu otrzymanych pomocy finansowych - 775.013,-zł: § 6059 - 505.013,-zł, § 6069 - 270.000,-zł).	PZDW

WYDATKI					
<i>Dział</i>	<i>Rozdział</i>	<i>Zmniejszenia /kwota w zł/</i>	<i>Zwiększenia /kwota w zł/</i>	<i>Przeznaczenie</i>	<i>Jednostka realizująca</i>
921	92118		871 320	Ustalenie planu dotacji celowej dla Muzeum Podkarpackiego w Krośnie z przeznaczeniem na nabycie prawa własności samodzielnego lokalu niemieszkalnego wraz z pomieszczeniem przynależnym oraz prawa własności nieruchomości gruntowych położonych w Krośnie (§ 6220).	Dep. DO/ instytucje kultury
Suma		-11 765 211	871 320		
Ogółem plan wydatków		-10 893 891			

Na skutek zmian w planie dochodów i wydatków nastąpi:

- 1) zwiększenie deficytu budżetu Województwa na 2017 r. o kwotę 871.320,-zł,
- 2) zwiększenie przychodów z tytułu wolnych środków na finansowanie planowanego deficytu budżetu województwa o kwotę 871.320,-z

h przez Członków Zarządu Województwa
ództwa.

<i>Uwagi/Uzasadnienie</i>
Zmiana dotyczy przedsięwzięć ujętych w WPF. Wraz ze zmniejszeniem planu wydatków w dziale 600 w rozdziale 60013. Zmniejszenie planu pomocy finansowych otrzymanych od jst, z tego od: 1) Miasta Jasło o kwotę 989.768,-zł, 2) Gminy Miasto Sanok o kwotę 775.013,-zł.
Zmiana dotyczy przedsięwzięć ujętych w WPF. Wraz ze zmniejszeniem planu wydatków w dziale 600 w rozdziale 60013.

Uwagi/Uzasadnienie
Zmiana dotyczy przedsięwzięć ujętych w WPF. Wraz ze zmniejszeniem planu dochodów w dziale 600 w rozdziale 60013 oraz w dziale 758 w rozdziale 75863. Przeniesienie wydatków na 2018 rok. Zmiany spowodowane: - procesem wyboru wykonawcy zadania w procedurze zamówień publicznych, - długotrwałymi terminami uzyskiwania decyzji administracyjnych (m.in. decyzji oddziaływania inwestycji na środowisko w tym, sporządzenie raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, decyzji pozwolenia wodnoprawnego oraz zezwolenia realizacji inwestycji w terenach zalewowych, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. Zadania realizowane w trybie zaprojektuj – wybuduj. Planuje się, że faza projektowa zostanie zakończona pod koniec I kwartału 2018 r.

<i>Uwagi/Uzasadnienie</i>
Zabezpieczenie planu wydatków na realizację skierowanego na sesję Sejmiku projektu uchwały w sprawie wyrażenia zgody Muzeum Podkarpackiemu w Krośnie na nabycie nieruchomości lokalowej i nieruchomości gruntowej. W pomieszczeniach Muzeum planuje organizować nowoczesną wystawę, magazyny studyjne, pracownie i sale edukacyjne.

zł.

Zmiana planu dochodów w szczególności dział, rozdział, paragraf

PLAN DOCHODÓW					
Dział	Rozdział	zmniejszenia		zwiększenia	
		§	kwota	§	kwota
600	60013	6309	-1 764 781		0
758	75863	6257	-10 000 430		0
Razem			-11 765 211		0
w tym:					
dochody bieżące			0		0
dochody majątkowe			-11 765 211		0

Zmiana planu wydatków w szczególności dział, rozdział, paragraf

PLAN WYDATKÓW					
Dział	Rozdział	zmniejszenia		zwiększenia	
		§	kwota	§	kwota
600	60013	6057	-6 770 430		0
		6059	-1 194 781		0
		6067	-3 230 000		0
		6069	-570 000		0
921	92118		0	6220	871 320
Razem			-11 765 211		871 320
w tym:					
wydatki bieżące			0		0
wydatki majątkowe			-11 765 211		871 320

UCHWAŁA Nr .../.../17
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia 2017 r.

w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa
Podkarpackiego na lata 2017 - 2035.

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486 z późn. zm.), art. 228 i art. 231 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego z dnia 10 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2015r. poz. 92).

Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:

§ 1

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Budowa drogi wojewódzkiej nr 992 Jasło – Granica Państwa na odcinku pomiędzy drogą krajową Nr 28 a drogą krajową Nr 73” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XXX/539/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 grudnia 2016 r. Zmiana polega na przeniesieniu części zakresu planowanego do wykonania w roku 2017 na rok 2018, zwiększeniu zakresu planowanego do wykonania w roku 2018 oraz zwiększeniu łącznych nakładów na przedsięwzięcie.
2. Zwiększa się łączne nakłady finansowe na przedsięwzięcie, o którym mowa ust. 1 o kwotę **9.100.000,-zł** (wydatki majątkowe).
3. Zmienia się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa ust. 1 w latach 2017-2018 w następujący sposób:
 - 1) w roku 2017 zmniejsza się limit wydatków o kwotę **6.598.455,-zł**,
 - 2) w roku 2018 zwiększa się limit wydatków o kwotę **15.698.455,-zł**.
4. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **15.698.455,-zł**.

§ 2

1. Zmienia się zakres wykonywania wieloletniego przedsięwzięcia pn. „Budowa drogi wojewódzkiej nr 886 na odcinku pomiędzy planowaną obwodnicą miasta Sanoka a drogą krajową nr 28” o którym mowa w art. 226 ust. 4 pkt. 1 ustawy o finansach publicznych, określonego w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XXX/539/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 grudnia 2016 r. Zmiana polega na przeniesieniu części zakresu planowanego do wykonania w roku 2017 na rok 2018, zwiększeniu zakresu planowanego do wykonania w roku 2018 oraz zwiększeniu łącznych nakładów na przedsięwzięcie.
2. Zwiększa się łączne nakłady finansowe na przedsięwzięcie, o którym mowa ust. 1 o kwotę **8.512.499,-zł** (wydatki majątkowe).
3. Zmienia się limit wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa ust. 1 w latach 2017-2018 w następujący sposób:
 - 1) w roku 2017 zmniejsza się limit wydatków o kwotę **5.166.756,-zł**,
 - 2) w roku 2018 zwiększa się limit wydatków o kwotę **13.679.255,-zł**.
4. Zwiększa się limit zobowiązań majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1 o kwotę **13.679.255,-zł**

§ 3

Zwiększa się upoważnienie Zarządu Województwa Podkarpackiego do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją przedsięwzięć, o których mowa w art. 226 ust. 4 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, określonych w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XXX/539/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 grudnia 2016 r. obciążających budżet roku 2018 o kwotę **29.377.710,-zł**,

§ 4

Zwiększa się upoważnienie Zarządu Województwa Podkarpackiego do przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją przedsięwzięć, o których mowa w art. 226 ust. 4 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, określonych w załączniku Nr 2 do uchwały Nr XXX/539/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 grudnia 2016 r. obciążających budżet roku 2018 o kwotę **29.377.710,-zł**.

§ 5

W związku ze zmianami zawartymi w § 1 - 2 oraz zmianami w budżecie w miesiącach maj - czerwiec 2017r. wynikającymi z uchwał: Zarządu Województwa Podkarpackiego oraz Sejmiku Województwa Podkarpackiego dokonuje się zmiany załączników Nr 1a i 2 do uchwały Nr XXX/539/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 grudnia 2016r. Załączniki Nr 1a i 2 otrzymują brzmienie jak załączniki Nr 1 i 2 do niniejszej uchwały.

§ 6

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podkarpackiego.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie
do projektu Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie
zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Podkarpackiego
na lata 2017 – 2035.

Projekt Uchwały Sejmiku opracowano na podstawie wniosków Dyrektora Departamentu Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego, o dokonanie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Zmiany WPF dotyczą:

1. Zmian wartości, zakresu i terminów realizacji przedsięwzięć ujętych w tabelarycznym zestawieniu zmian stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszego uzasadnienia.

Zwiększone obciążenia budżetów sfinansowane będą:

- 1) w roku 2018 poprzez zwiększenie planowanego do zaciągnięcia kredytu długoterminowego o łączną kwotę 1.000.000,-zł.
- 2) w latach 2019 – 2026 poprzez zmniejszenie wydatków na przyszłe inwestycje jednoroczne o łączną kwotę 2.790.000,-zł w związku ze zwiększonymi kosztami obsługi kredytu zaciągniętego w roku 2018 obejmującymi spłaty rat i zapłatę odsetek, w tym w roku:
 - 2019 o kwotę 550.000,-zł,
 - 2020 o kwotę 550.000,-zł,
 - 2021 o kwotę 550.000,-zł,
 - 2022 o kwotę 250.000,-zł,
 - 2023 o kwotę 239.000,-zł,
 - 2024 o kwotę 228.000,-zł,
 - 2025 o kwotę 217.000,-zł,
 - 2026 o kwotę 206.000,-zł.

Po dokonaniu zmian ujęte w WPF wydatki na przyszłe przedsięwzięcia majątkowe wyniosą:

- 1) w roku 2018 – 39.122.869,-zł,
- 2) w roku 2019 – 39.683.939,-zł,

- 3) w roku 2020 – 81.474.949,-zł,
 - 4) w roku 2021 – 39.960.674,-zł,
 - 5) w roku 2022 – 38.439.225,-zł,
 - 6) w roku 2023 – 34.211.872,-zł,
 - 7) w roku 2024 – 45.200.084,-zł,
 - 8) w roku 2025 – 61.670.914,-zł ,
 - 9) w roku 2026 – 116.373.199,-zł,
 - 10)w roku 2027 – 129.308.037,-zł,
 - 11)w roku 2028 – 134.107.680,-zł,
 - 12)w roku 2029 – 136.173.360,-zł,
 - 13)w roku 2030 – 141.042.601,-zł,
 - 14)w roku 2031 – 144.946.101,-zł,
 - 15)w roku 2032 – 157.705.768,-zł
 - 16)w roku 2033 – 161.272.614,-zł,
 - 17)w roku 2034 – 165.803.615,-zł
 - 18)w roku 2035 – 171.238.135,-zł.
- 3. Zmian limitów zobowiązań dla przedsięwzięć już ujętych w WPF w związku ze zmianą limitów wydatków.
 - 4. Zmian upoważnień dla Zarządu Województwa związanych z zaciąganiem zobowiązań na realizację ww. przedsięwzięcia oraz przekazania tych upoważnień kierownikowi jednostki realizującej przedsięwzięcie.
 - 5. Aktualizacji załącznika Nr 1a do WPF na skutek zmian wykazu przedsięwzięć oraz zmian w budżecie dokonanych w okresie maj – czerwiec 2017 roku uchwałami Zarządu Województwa oraz Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

Wraz ze zmianami opisanymi powyżej następuje zmiana relacji wskaźników zadłużenia o których mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych. Zmiany te przedstawiono w załączniku Nr 2 do uzasadnienia.

WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2017 - 2035

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2014	Wykonanie 2015	Plan 3 kw. 2016	Wykonanie 2016	Prognoza 2017	Prognoza 2018	Prognoza 2019	Prognoza 2020	Prognoza 2021	Prognoza 2022	Prognoza 2023	Prognoza 2024	Prognoza 2025	Prognoza 2026	Prognoza 2027	Prognoza 2028	Prognoza 2029	Prognoza 2030	Prognoza 2031	Prognoza 2032	Prognoza 2033	Prognoza 2034	Prognoza 2035
1	Dochody ogółem	1 304 001 685	1 243 621 432	797 705 186	738 652 005	1 270 693 327	1 316 275 378	941 400 271	832 326 578	667 759 041	626 992 440	612 022 509	599 377 981	609 656 052	620 176 815	630 967 914	642 280 550	654 023 438	666 001 184	678 218 485	690 680 132	703 391 012	716 356 110	729 580 509
1.1	Dochody bieżące, w tym:	742 967 929	656 225 419	666 605 972	634 734 963	696 288 088	720 600 274	692 793 112	688 743 671	646 858 807	619 992 946	611 022 509	598 377 981	608 656 052	619 176 815	629 967 914	641 280 550	653 023 438	665 001 184	677 218 485	689 680 132	702 391 012	715 356 110	728 580 509
1.1.1	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	0	0	0	0	52 476 443	53 525 972	54 596 491	55 688 421	56 802 190	57 938 233	59 096 998	60 278 938	61 484 517	62 714 207	63 968 491	65 247 861	66 552 818	67 883 875	69 241 552	70 626 383	72 038 911	73 479 689	74 949 283
1.1.2	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	0	0	0	0	145 544 960	145 544 960	145 544 960	148 455 859	151 424 976	154 453 476	157 542 545	160 693 396	163 907 264	167 185 410	170 529 118	173 939 700	177 418 494	180 966 864	184 586 201	188 277 925	192 043 484	195 884 353	199 802 041
1.1.3	podatki i opłaty	0	0	0	0	9 384 350	9 582 237	9 773 882	9 969 359	10 168 747	10 372 121	10 579 564	10 791 155	11 006 978	11 227 118	11 451 660	11 680 693	11 914 307	12 152 593	12 395 645	12 643 558	12 896 429	13 154 358	13 417 445
1.1.3.1	z podatku od nieruchomości	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1.4	z subwencji ogólnej	0	0	0	0	222 055 607	224 842 493	228 256 620	231 739 029	235 291 087	238 914 186	242 609 747	246 379 220	250 224 081	254 145 840	258 146 034	262 226 232	266 388 034	270 633 072	274 963 011	279 379 548	283 884 417	288 479 382	293 166 247
1.1.5	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	0	0	0	0	237 600 784	220 200 389	209 537 723	197 121 473	128 507 322	125 979 440	111 513 433	89 972 432	91 313 425	92 962 214	94 340 353	96 023 160	97 943 624	99 902 496	101 900 546	103 938 557	106 017 328	108 137 675	110 300 428
1.2	Dochody majątkowe, w tym:	561 033 756	587 396 013	131 099 214	103 917 042	574 405 239	595 675 104	248 607 159	143 582 907	20 900 234	6 999 494	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
1.2.1	ze sprzedaży majątku	13 557 864	4 251 429	13 290 000	13 713 489	10 816 500	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
1.2.2	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje	0	0	0	0	544 073 958	585 593 539	229 934 061	128 109 054	19 900 234	5 999 494	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Wydatki ogółem	1 258 740 344	1 326 488 116	764 145 210	614 129 254	1 345 867 544	1 375 001 720	937 865 997	924 580 175	622 556 746	577 845 212	551 875 281	538 317 338	558 794 612	599 570 920	617 157 602	628 470 238	640 213 126	652 190 871	664 408 172	685 932 503	698 643 383	712 521 898	727 547 094
2.1	Wydatki bieżące, w tym:	568 496 574	515 357 027	563 506 886	494 937 387	609 760 980	610 734 650	594 809 724	595 374 836	541 509 577	532 636 493	516 893 409	492 347 254	496 353 698	483 403 721	487 849 565	494 362 558	504 039 766	511 148 270	519 462 071	528 226 735	537 370 769	546 718 283	556 308 959
2.1.1	z tytułu poręczeń i gwarancji	0	0	0	0	10 066 762	5 060 562	4 621 866	4 405 145	4 186 611	3 450 496	149 745	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.1.1	w tym: gwarancje i poręczenia polegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.2	na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej, w wysokości w jakiej nie podlegają sfinansowaniu dotacją z budżetu państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.3	wydatki na obsługę długu	11 724 556	8 977 211	13 000 000	8 177 986	9 536 000	18 001 264	18 641 415	17 266 734	20 197 809	16 634 181	13 189 001	10 631 235	7 145 316	3 860 450	3 123 400	2 571 050	2 018 700	1 468 250	913 850	527 550	337 600	164 450	44 050
2.1.3.1	w tym: odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust. 1 ustawy	0	0	0	0	9 536 000	18 001 264	18 641 415	17 266 734	20 197 809	16 634 181	13 189 001	10 631 235	7 145 316	3 860 450	3 123 400	2 571 050	2 018 700	1 468 250	913 850	527 550	337 600	164 450	44 050
2.1.3.1.1	w tym: odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek i dyskonta na wkład krajowy)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.3.1.2	w tym: odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy	0	0	0	0	0	3 020 871	3 627 830	3 627 830	3 350 959	2 691 150	1 965 600	1 240 500	514 450	65 800	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2	Wydatki majątkowe	690 243 770	811 131 089	200 638 324	119 191 867	736 106 564	764 267 070	343 056 273	329 205 339	81 047 169	45 208 719	34 981 872	45 970 084	62 440 914	116 167 199	129 308 037	134 107 680	136 173 360	141 042 601	144 946 101	157 705 768	161 272 614	165 903 615	171 238 135
3	Wynik budżetu	45 261 342	-82 866 684	33 559 976	124 522 751	-75 174 217	-58 726 342	3 534 274	-92 253 597	45 202 295	49 147 228	60 147 228	61 060 643	50 861 440	20 605 895	13 810 312	13 810 312	13 810 312	13 810 313	13 810 313	4 747 629	4 747 629	3 834 212	2 033 415
4	Przychody budżetu	92 209 581	133 283 974	1 000 023	32 537 782	107 734 217	92 286 342	30 025 726	113 813 597	86 667	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1	Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1.1	w tym: na pokrycie deficytu budżetu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	90 568 855	128 117 319	0	32 454 422	49 089 409	47 914 272	10 411 749	1 388 609	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2.1	w tym: na pokrycie deficytu budżetu	0	0	0	0	23 560 108	47 914 272	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3	Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	0	5 000 000	0	0	58 644 808	43 112 070	18 007 977	110 960 988	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.1	w tym: na pokrycie deficytu budżetu	0	0	0	0	51 614 109	10 812 070	0	92 253 597	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.4	Inne przychody niezwiązane z zaciąganiem długu	1 640 726	166 656	1 000 023	83 360	0	1 260 000	1 606 000	1 464 000	86 667	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.4.1	w tym: na pokrycie deficytu budżetu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Rozchody budżetu	9 353 605	17 962 868	34 559 999	34 560 000	32 560 000	33 560 000	33 560 000	21 560 000	45 288 962	49 147 228	60 147 228	61 060 643	50 861 440	20 605 895	13 810 312	13 810 312	13 810 312	13 810 313	13 810 313	4 747 629	4 747 629	3 834 212	2 033 415
5.1	Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	7 962 868	17 962 868	34 559 999	34 560 000	32 560 000	33 560 000	33 560 000	21 560 000	45 288 962	49 147 228	60 147 228	61 060 643	50 861 440	20 605 895	13 810 312	13 810 312	13 810 312	13 810 313	13 810 313	4 747 629	4 747 629	3 834 212	2 033 415
5.1.1	w tym: łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tego:	0	0	0	0	0	0	0	0	10 984 985	13 192 110	13 192 110	13 192 110	13 192 110	2 207 126	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1.1	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1.2	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy	0	0	0	0	0	0	0	0	10 984 985	13 192 110	13 192 110	13 192 110	13 192 110	2 207 126	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1.3	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń innych niż określone w art. 243 ustawy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2	Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu	1 390 737	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Kwota długu	309 562 868	296 600 000	262 040 000	262 040 000	288 124 808	297 676 878	282 124 855	371 525 843	326 236 881	277 089 653	216 942 425	155 881 782	105 020 342	84 414 447	70 604 135	56 793 823	42 983 511	29 173 198	15 362 885	10 615 256	5 867 627	2 033 415	0
7	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy																							
8.1	Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	174 471 355	140 868 392	103 099 086	139 797 576	86 527 108	109 865 624	97 983 388	93 368 835	105 349 230	87 356 453	94 129 100	106 030 727	112 302 354	135 773 094	142 118 349	146 917 992	148 983 672	153 852 914	157 756 414	161 453 397	165 020 243	168 637 827	172 271 550
8.2	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki na wydatkami bieżącymi, pomniejszonymi o wydatki	265 040 210	268 985 711	103 099 086	172 251 998	135 616 517	157 779 896	108 395 137	94 757 444															

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)															limit zobowiązań
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
1	Wydatki na przedsięwzięcia - ogółem (1.1 + 1.2 + 1.3)					3 848 300 434	898 376 267	953 549 724	508 855 147	448 444 224	124 862 747	78 465 426	55 811 661	26 162 758	24 688 656	6 127 750	3 022 334	1 633 600	1 240 000	103 333	1 820 742 344
1.a	- wydatki bieżące					1 514 651 362	226 841 053	228 405 523	205 482 813	200 713 834	83 776 252	71 695 932	55 041 661	25 392 758	23 918 656	6 127 750	3 022 334	1 633 600	1 240 000	103 333	649 674 755
1.b	- wydatki majątkowe					2 333 649 072	671 535 214	725 144 201	303 372 334	247 730 390	41 086 495	6 769 494	770 000	770 000	770 000	0	0	0	0	0	1 171 067 589
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (DZ. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)					2 192 513 039	668 631 390	712 525 237	312 286 124	273 243 282	72 674 438	31 159 894	27 124 014	0	0	0	0	0	0	0	1 278 747 965
1.1.1	- wydatki bieżące					463 712 728	94 557 593	78 816 205	65 279 034	63 795 442	38 224 437	31 109 894	27 124 014	0	0	0	0	0	0	0	303 871 424
1.1.1.1	RPO WP na lata 2014-2020 Pomoc Techniczna	Zapewnienie prawidłowej obsługi wdrażania RPO WP	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2023	322 577 590	49 316 377	48 791 606	48 791 606	48 791 606	25 262 194	25 262 194	25 624 014								222 048 829
1.1.1.2	Pomoc Techniczna Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Realizacja projektów pomocy technicznej dla IP Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2015	2018	14 685 012	4 589 790	5 059 717													5 056 506
1.1.1.3	Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich - Program Operacyjny Pomoc Techniczna	Realizacja zadania polegająca na prowadzeniu Głównego Punktu Informacyjnego przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego oraz koordynacja, promocja, monitoring, kontrola oraz ocena działalności sieci Lokalnych Punktów Informacyjnych -Program Operacyjny Pomoc Techniczna	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2020	11 317 825	2 084 000	2 100 000	2 000 000	1 500 000											5 600 000
1.1.1.4	Projekt wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji	Realizacja zadania polegająca na wsparciu przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju, jednostek samorządu terytorialnego w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji - Program Operacyjny Pomoc Techniczna na lata 2014 -2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2018	5 633 760	4 792 335	556 000													556 000
1.1.1.5	Inteligentne specjalizacje - narzędzie wzrostu innowacyjności i konkurencyjności województwa podkarpackiego	Upowszechnianie i usprawnienie przedsiębiorczego procesu odkrywania (PPO)	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2021	4 090 500	810 500	1 010 000	1 010 000	910 000	340 243										3 270 243
1.1.1.6	Podkarpacki System Informacji Przestrzennej (PSIP)	Budowa systemu informacji przestrzennej w województwie podkarpackim	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2014	2023	9 611 473	4 907 303	0	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000								3 500 000
1.1.1.7	Zakup taboru kolejowego do wykonywania przewozów pasażerskich na terenie Województwa Podkarpackiego	Zakup taboru kolejowego do wykonywania przewozów pasażerskich na terenie Województwa Podkarpackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	97 170	0	0	0	0	0										0
1.1.1.8	Promocja Gospodarcza Województwa Podkarpackiego	Promocja gospodarcza Województwa Podkarpackiego w ramach działania 1.3 RPO 2014-2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2022	15 000 000	2 558 633	2 300 000	2 400 000	2 400 000	2 450 000	1 950 000									11 500 000
1.1.1.9	Koordinacja sektora ekonomii społecznej w województwie podkarpackim	Zwiększenie roli sektora Ekonomii Społecznej w woj. podkarpackim poprzez wzmocnienie współpracy i kooperacji Przedsiębiorstw Ekonomii Społecznej, wzrostu widoczności PES jako dostawców produktów i usług, promocję sektora ES wśród mieszkańców woj. podkarpackiego	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	2016	2017	1 440 000	916 523														0
1.1.1.10	Podkarpacki System e-Administracji Publicznej - 2 (PSeAP-2)	Usprawnienie realizacji zadań UMWP w Rzeszowie poprzez zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno - komunikacyjnych	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2023	4 000 000	0	0	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000								4 000 000

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań	
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
1.1.1.11	Podkarpackie e-biblioteki pedagogiczne	Celem głównym projektu jest uatrakcyjnienie usług udostępnionych przez Pedagogiczne Biblioteki Wojewódzkie, dostosowanie ich do obecnych standardów i rozwoju technologii oraz podniesienie stopnia dojrzałości e-usług dostępnych dla czytelników zapisanych w sieci Podkarpackich Bibliotek Pedagogicznych	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Rzeszowie	2016	2018	1 051 030	309 100	732 090													732 090
1.1.1.12	Partnerstwo dla wspólnego rozwoju	Działania informacyjno - promocyjne programu INTERREG V-A Polska - Słowacja 2014 - 2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	285 434	112 515	98 500													98 500
1.1.1.13	Żywe laboratorium polityki publicznej	Zbudowanie i umocnienie "regionalnych ekosystemów innowacji" w ramach programu INTERREG EUROPA 2014-2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2020	532 300	216 988	84 168	53 554	13 836											151 558
1.1.1.14	Wsparcie stypendialne uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne - rok szkolny 2016/2017	Wyplata stypendiów dla uczniów, w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, Działanie 9.6 - Wsparcie stypendialne dla uczniów, Poddziałanie 9.6.1 - Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych - szkolnictwo ogólne	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2017	2 365 000	1 182 500														0
1.1.1.15	Wsparcie stypendialne uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych - rok szkolny 2016 / 2017	Wyplata stypendiów dla uczniów, w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, Działanie 9.6 - Wsparcie stypendialne dla uczniów, Poddziałanie 9.6.2 - Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych - szkolnictwo zawodowe	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2017	1 540 000	770 000														0
1.1.1.16	Rozwijanie profesjonalizmu	Celem projektu jest doskonalenie poziomu wiedzy i umiejętności nauczycieli i słuchaczy szkół partnerskich nie tylko w dziedzinie wybranych do współpracy przedmiotów zawodowych, ale także doskonalenia umiejętności komunikacyjnych w zakresie nauczanego w szkołach języka angielskiego zawodowego oraz rozwijanie umiejętności interpersonalnych pomocnych w znalezieniu zatrudnienia w zawodzie realizowane w ramach programu ERASMUS+	Medyczno-Społeczne Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Rzeszowie	2016	2017	248 634	111 727														0
1.1.1.17	Dostosowanie oferty kształcenia medycznych szkół policealnych do potrzeb podkarpackiego rynku pracy	Podniesienie jakości kształcenia siedmiu Medyczno-Społecznych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego – samorządowych jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego, nieposiadających osobowości prawnej, w okresie od 1 września 2016 r. do 31 października 2019 r. poprzez realizację w szkołach: staży zawodowych dla uczniów/słuchaczy, kursów/zajęć dodatkowych dla uczniów/słuchaczy, kursów kwalifikacyjnych/szkoleń doskonalących/studiów podyplomowych dla nauczycieli zawodu oraz wyposażenie pracowni szkolnych	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2019	0	0	0	0												0
1.1.1.18	Zawodowcy na start	Wzrost zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe poprzez poprawę jakości szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół - projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego lata 2014-2020, Priorytet IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie, działanie 9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego	Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie	2016	2018	3 440 459	2 352 980	1 087 479													1 087 479
1.1.1.19	Nauka bez granic	Program Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2016	2018	0	0	0													0
1.1.1.20	Podkarpacka Platforma Wsparcia Biznesu	Realizacja projektu systemowego polegającego na profesjonalizacji usług instytucji otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2022	41 544 000	4 506 300	8 660 000	8 660 000	8 660 000	2 397 700									37 037 700	

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań	
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
1.1.1.21	Szlak Maryjny (Światło ze Wschodu)	Zachowanie dziedzictwa kulturowego, a w efekcie stworzenie nowego zintegrowanego produktu turystycznego, który uwidoczni kulturowe, przyrodnicze, historyczne i duchowe wartości pogranicza polsko - słowackiego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	1 361 871	483 170	878 701													878 701
1.1.1.22	50+angielski	Wzrost kompetencji w obszarze języka angielskiego u nauczycieli powyżej 50 roku życia - projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Priorytet IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie, Działanie 9.3 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w obszarze TIK i języków obcych	Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie	2017	2018	387 364	321 050	66 314													66 314
1.1.1.23	CRinMA - Cultural Resources in the Mountain Areas	Ochrona i promocja materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego obszarów górskich	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2017	2021	421 000	145 000	157 000	87 000	20 000	12 000										276 000
1.1.1.24	Do wiedzy przez eksperyment oraz technologie informacyjno-komunikacyjne	Wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w ramach RPO WP na lata 2014-2020 Priorytet IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie, Działanie 9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego	Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie	2017	2018	3 684 723	3 229 846	454 877													454 877
1.1.1.25	Czas na Technologie Informacyjno-komunikacyjne i eksperyment	Wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w ramach RPO WP na lata 2014-2020 Priorytet IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie, działanie 9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego	Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie	2017	2018	3 800 080	3 312 674	487 406													487 406
1.1.1.26	Wykorzystanie technologii informacyjno- komunikacyjnych oraz eksperymentu w procesie nauczania oraz rozwijania kompetencji informatycznych i przyrodniczych	Wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w ramach RPO WP na lata 2014-2020 Priorytet IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie, działanie 9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego	Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie	2017	2018	3 456 937	3 027 050	429 887													429 887
1.1.1.27	W sercu Karpat - granica, która łączy	Zadanie związane jest z realizowanym przez Województwo Podkarpackie projektem złożonym w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska - Słowacja 2014-2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2017	2018	235 626	219 675	15 951													15 951

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań	
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
1.1.1.28	Szlakiem obiektów UNESCO na pograniczu polsko - słowackim	Wykorzystanie potencjału kulturowego i przyrodniczego obszaru pogranicza polsko - słowackiego do wykreowania nowego produktu turystycznego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2017	2018	253 234	138 246	114 988													114 988
1.1.1.29	Szlak Kultury Wołoskiej	Zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez stworzenie nowego zintegrowanego produktu turystycznego, który uwidoczni kulturowe historyczne i przyrodnicze wartości pogranicza polsko-słowackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2017	2018	566 057	275 261	290 796													290 796
1.1.1.30	Zabytkowa siedziba Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie Oddział w Tarnobrzegu atrakcją kulturalną miasta Tarnobrzeg oraz Województwa Podkarpackiego	Projekt mający na celu remont pozwoli przywrócić pałacowi odpowiedni stan techniczny i wizualny budynku dla wypełniania jego funkcji tj. atrakcji turystycznej województwa i ośrodka szkoleniowego nauczycieli, a także przysłużyć się promocji województwa podkarpackiego	Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie	2017	2018	1 456 966	461 134	995 832													995 832
1.1.1.31	Wsparcie stypendialne uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne - rok szkolny 2017/2018	Wyplata stypendiów dla uczniów w ramach RPO WP na lata 2014-2020, Działanie 9.6 - Wsparcie stypendialne dla uczniów, Poddziałanie 9.6.1 - Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych - szkolnicwo ogólne	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2017	2018	2 537 000	1 268 500	1 268 500													1 268 500
1.1.1.32	Wsparcie stypendialne uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych - rok szkolny 2017/2018	Wyplata stypendiów dla uczniów w ramach RPO WP na lata 2014-2020, Działanie 9.6 - Wsparcie stypendialne dla uczniów, Poddziałanie 9.6.2 - Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych - szkolnictwo zawodowe	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2017	2018	1 694 000	847 000	847 000													847 000
1.1.1.33	Bliżej rodziny - szkolenia dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej	Celem projektu jest podniesienie kompetencji przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i kadr wsparcia rodziny i pieczy zastępczej	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	2017	2019	4 397 683	1 291 416	2 329 393	776 874												3 106 267
1.1.2	- wydatki majątkowe					1 728 800 311	574 073 797	633 709 032	247 007 090	209 447 840	34 450 001	50 000	0	0	0	0	0	0	0	0	974 876 541
1.1.2.1	RPO WP na lata 2014-2020 Pomoc Techniczna	Zapewnienie prawidłowej obsługi wdrażania RPO WP	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2023	3 796 551	1 246 000	352 941	352 941	476 571											1 182 453
1.1.2.2	Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich - Program Operacyjny Pomoc Techniczna	Realizacja zadania polegająca na prowadzeniu Głównego Punktu Informacyjnego przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego oraz koordynacja, promocja, monitoring, kontrola oraz ocena działalności sieci Lokalnych Punktów Informacyjnych -Program Operacyjny Pomoc Techniczna	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2020	130 201	16 000	0													0

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)													limit zobowiązań		
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029	2030
1.1.2.3	Inteligentne specjalizacje - narzędzie wzrostu innowacyjności i konkurencyjności województwa podkarpackiego	Upowszechnianie i usprawnienie przedsiębiorczego procesu odkrywania (PPO)	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2021	150 000	0	51 263													51 263
1.1.2.4	Przygotowanie i realizacja odcinka drogi wojewódzkiej pomiędzy granicą Rzeszowa a węzłem w Kielanówce drogi ekspresowej S-19	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2015	2017	26 242 415	24 001 275														0
1.1.2.5	Budowa północnej obwodnicy miasta Sokołowa Małopolskiego w ramach rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 875 Mielec – Kolbuszowa – Sokołów Małopolski - Leżajsk	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2012	2017	20 604 306	20 207 638														0
1.1.2.6	Przebudowa/ rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 835 Lublin–Przeworsk–Grabownica Starzeńska na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 870 w m. Sieniawa do łącznika drogi wojewódzkiej z węzłem „Przeworsk” w miejscowości Gorliczyna	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	26 119 056	11 378 028	13 929 291													143 429
1.1.2.7	Budowa drogi wojewódzkiej nr 886 na odcinku pomiędzy planowaną obwodnicą miasta Sanoka a drogą krajową nr 28	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	24 512 499	833 244	23 679 255													23 679 255
1.1.2.8	Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 988 Babica–Strzyżów–Warzyce na odcinku od m. Zaborów do początku obwodnicy m. Strzyżów	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	22 190 943	10 592 908	11 318 632													192 619
1.1.2.9	Budowa obwodnicy m. Kolbuszowa i Werynia w ciągu drogi wojewódzkiej nr 875 Mielec–Leżajsk	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	52 593 217	25 794 574	26 523 387													292 808
1.1.2.10	Budowa obwodnicy m. Dynów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 835 Lublin–Przeworsk–Grabownica Starzeńska	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	40 000 000	18 000 000	22 000 000													22 000 000
1.1.2.11	Budowa drogi wojewódzkiej nr 835 Lublin–Przeworsk–Grabownica Starzeńska na odcinku od węzła A4 "Przeworsk" do drogi krajowej 94 (Gwizdaj)	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	29 326 662	15 203 662	14 000 000													2 871 076
1.1.2.12	Budowa drogi wojewódzkiej nr 992 Jasło– Granica Państwa na odcinku pomiędzy drogą krajową Nr 28 a drogą krajową Nr 73	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	24 100 000	401 545	23 698 455													23 698 455
1.1.2.13	Budowa obwodnicy m. Oleszyce i m. Cieszanów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 865 Jarosław –Oleszyce–Cieszanów–Bełżec	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	20 000 000	9 257 016	10 246 274													588 516
1.1.2.14	Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej 867 na odcinku od Oleszyc do Lubaczowa wraz z budową obwodnicy Oleszyc	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	17 000 000	7 497 290	9 451 850													817 025
1.1.2.15	Budowa obwodnicy m. Lubaczów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 866 Dachnów - Lubaczów- Granica Państwa	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	23 111 173	9 410 763	13 590 773													134 083
1.1.2.16	Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 861 Bojanów – Jezowe–Kopki na odcinku od skrzyżowania drogi krajowej 19 w m. Jezowe do węzła S-19 Podgórze	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	10 000 000	5 200 000	4 800 000													4 800 000

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)													limit zobowiązań	
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029
1.1.2.17	Budowa/przebudowa drogi wojewódzkiej nr 835 Lublin-Przeworsk-Grabownica Starzeńska na odcinku od DK 4 do miasta Kańczuga	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2019	42 000 000	16 000 000	13 000 000	13 000 000											26 000 000
1.1.2.18	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 881 Sokołów Małopolski-Łańcut-Kańczuga-Zurawica na odcinku Czarna-Łańcut wraz z budową mostu na rzece Wisłok i Mikośka + ul. Kraszewskiego w Łańcutcie	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	33 000 000	15 000 000	18 000 000												18 000 000
1.1.2.19	Przebudowa/rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 875 Mielec-Kolbuszowa-Leżajsk od końca obwodnicy m. Werynia do początku obwodnicy m. Sokołów Małopolski	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	50 000 000	20 000 000	30 000 000												30 000 000
1.1.2.20	Budowa obwodnicy m. Strzyżów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 988	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2019	145 029 703	15 242 626	65 366 113	64 420 964											129 787 077
1.1.2.21	Budowa nowego odcinka drogi wojewódzkiej nr 984 od m. Piątkowiec przez m. Rzędzianowice do ul. Sienkiewicza w Mielcu wraz z budową mostu na rzece Wisłoka	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2019	80 000 000	33 000 000	23 500 000	23 500 000											47 000 000
1.1.2.22	Budowa drogi wojewódzkiej Nr 987 na odcinku od DK 94 przez ul.Księżomost do DP nr 1334 R	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	7 919 674	2 000 000	5 919 674												5 919 674
1.1.2.23	Przebudowa / rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 881 na odcinku Kańczuga - Pruchnik	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2019	20 000 000	7 500 000	7 500 000	5 000 000											12 500 000
1.1.2.24	Budowa i rozbudowa DW Nr 869 na odcinku od węzła S-19 Jasionka do węzła DK 9 w Rudnej Małej	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	86 753 799	53 362 336	26 098 436												5 201 125
1.1.2.25	Rozbudowa i budowa DW Nr 988 na odcinku Babica-Zaborów wraz z budową obwodnicy Czudca	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2019	82 400 000	17 000 000	24 000 000	41 400 000											65 400 000
1.1.2.26	Rozbudowa DW Nr 878 na odcinku: od granicy miasta Rzeszowa do skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z ul. Orkana w Tyczynie (DP Nr 1404R)	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2015	2018	17 841 342	7 628 537	10 082 805												10 082 805
1.1.2.27	Ropa – Etap 1 – budowa lewego obwałowania rzeki Ropy na odcinku od drogi powiatowej w Trzcinicy do mostu kolejowego w Siedliskach Sławęcińskich na terenie miejscowości Trzcinica, gm. Jasło oraz Przysieki, Siedliska Sławęcińskie, Pusta Wola, gm. Skołyszyn, woj. podkarpackie	Budowa lewego wału rzeki Ropy na łącznej długości 6,22km Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2011	2018	9 792 067	7 414 338	1 472 353												1 468 663

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)													limit zobowiązań	
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029
1.1.2.28	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe obszarów zalewowych położonych na prawym brzegu rzeki Wisłoki w km 50+500-57+800 na terenie miejscowości Dębica i Kędzierz, woj. Podkarpackie	Budowa 3 odcinków nowych wałów rzeki Wisłoki na łącznej dl. 2.079 km, rozbudowa 2 odcinków wałów rzeki Wisłoki na dl. 2,339 km na terenie miejscowości Dębica i Kędzierz, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2011	2018	14 248 731	4 204 238	1 901 770												0
1.1.2.29	Podkarpacki System Informacji Przestrzennej (PSIP)	Budowa systemu informacji przestrzennej w województwie podkarpackim	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2014	2023	148 919 671	100 321 284	48 552 999												48 552 999
1.1.2.30	Przebudowa, adaptacja, modernizacja pomieszczeń i zmiana sposobu użytkowania budynku ul. Naruszewicza 11 w Rzeszowie, obejmującej działkę ewidencyjną nr 1068 w obrębie 207 Śródmieście na cele pomieszczeń biurowych, konferencyjnych, archiwalnych i magazynowych dla Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie wraz z wykorzystaniem działki nr 1098/2 na miejsca parkingowe	Zmiana sposobu użytkowania i dostosowanie budynku przy ul. Naruszewicza 11 w Rzeszowie do realizacji zadań WUP w Rzeszowie, w szczególności zadań statutowych oraz realizacji planowanych zadań w ramach RPO WP 2014-2020. W związku z objęciem w trwały zarząd budynku przy ul. Naruszewicza 11 w Rzeszowie konieczne jest dostosowanie do potrzeb realizacji zadań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie zgodnie z decyzją o warunkach zabudowy, przepisami prawa budowlanego i aktów okolustawowych	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2015	2017	8 689 217	4 310 466													0
1.1.2.31	Zakup taboru kolejowego do wykonywania przewozów pasażerskich na terenie Województwa Podkarpackiego	Zakup taboru kolejowego do wykonywania przewozów pasażerskich na terenie Województwa Podkarpackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	157 624 500	68 634 000	88 990 500												56 026 500
1.1.2.32	Promocja Gospodarcza Województwa Podkarpackiego	Promocja gospodarcza Województwa Podkarpackiego w ramach działania 1.3 RPO 2014-2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2022	1 000 000	500 000	200 000	100 000	100 000	50 000	50 000								500 000
1.1.2.33	Podkarpacki System e-Administracji Publicznej - 2 (PSeAP-2)	Usprawnienie realizacji zadań UMWP w Rzeszowie poprzez zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno - komunikacyjnych	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2023	6 003 000	4 867 667	334 333												334 333
1.1.2.34	Zabezpieczenie przed powodzią obszarów położonych w km rzeki Wisłoki 113+350-119+000 na terenie miasta Jasło, gm. Jasło oraz gm. Dębowiec, woj. podkarpackie - Etap I i II	Budowa wału przeciwpowodziowego na łącznej długości 8,265 km na terenie miasta Jasło oraz gminy Dębowiec Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2012	2020	58 571 368	68 000	16 670 000	31 130 000	10 000 000										57 800 000
1.1.2.35	Trześniówka V rozbudowa lewego wału rzeki Trześniówki w km 3+646-7+626 na terenie os. Sobów i Wielowieś miasto Tarnobrzeg wraz z budową przepompowni w m: Trześń, gm. Gorzyce woj. Podkarpackie	Rozbudowa lewego wału rzeki Trześniówki na łącznej długości 3,98 km na terenie miasta Tarnobrzega wraz z budową przepompowni w miejscowości Trześń Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2015	2019	14 572 231	4 591 655	7 292 080	2 350 000											9 642 080
1.1.2.36	Budowa wałów przeciwpowodziowych na rzece Wisłóce w km rzeki od 27+100 do 31+400 i potoku Kielkowskim w km wału od 0+150 do 1+971 - dla ochrony przeciwpowodziowej miejscowości Boża Wola, Kielków na terenie gm. Mielec i gm. Przecław, woj. Podkarpackie	Budowa wału przeciwpowodziowego na lewym brzegu potoku Kielkowskiego oraz lewym brzegu Wisłoki o łącznej długości 5,965 km Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2012	2019	34 210 450	9 896 791	14 914 039	8 630 000											23 544 039
1.1.2.37	Budowa kanału ulgi o długości 366 m wraz z obiektami towarzyszącymi na potoku Husówka w km 3+949-4+401 na terenie miejscowości Husów, gmina Markowa, woj. Podkarpackie	Budowa kanału ulgi o dl. 366m wraz z obiektami towarzyszącymi na potoku Husówka na dl. 452m Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2016	2018	800 000	120 000	680 000												680 000
1.1.2.38	Podkarpackie e-biblioteki pedagogiczne	Celem głównym projektu jest uatrakcyjnienie usług udostępnionych przez Pedagogiczne Biblioteki Wojewódzkie, dostosowanie ich do obecnych standardów i rozwoju technologii oraz podniesienie stopnia dojrzałości e-usług dostępnych dla czytelników zapisanych w sieci Podkarpackich Bibliotek Pedagogicznych	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Rzeszowie	2016	2018	2 419 408	0	2 419 408												2 419 408

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
1.1.2.39	Partnerstwo dla wspólnego rozwoju	Działania informacyjno - promocyjne programu INTERREG V-A Polska - Słowacja 2014 - 2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	19 066														0
1.1.2.40	Budowa obwodnicy m. Radomyśl Wielki w ciągu DW 984	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	15 000 000	6 500 000	8 500 000												8 500 000
1.1.2.41	Budowa obwodnicy m. Kolbuszowa w ciągu DW 987 Kolbuszowa - Sędziszów Młp.	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	9 080 326	2 105 160	6 975 166												6 975 166
1.1.2.42	Dostosowanie oferty kształcenia medycznych szkół policealnych do potrzeb podkarpackiego rynku pracy	Podniesienie jakości kształcenia siedmiu Medyczno-Społecznych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego – samorządowych jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego, nieposiadających osobowości prawnej, w okresie od 1 września 2016 r. do 31 października 2019 r. poprzez realizację w szkołach: staży zawodowych dla uczniów/słuchaczy, kursów/zajęć dodatkowych dla uczniów/słuchaczy, kursów kwalifikacyjnych/szkoleń doskonalących/studiów podyplomowych dla nauczycieli zawodu oraz wyposażenie pracowni szkolnych	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2019	0	0													0
1.1.2.43	Muzeum Dziedzictwa Kresów Dawnej Rzeczypospolitej	Utworzenie Muzeum Dziedzictwa Kresów Dawnej Rzeczypospolitej	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2018	6 150 000	3 648 131	2 331 580												2 331 580
1.1.2.44	Podkarpacka Platforma Wsparcia Biznesu	Realizacja projektu systemowego polegającego na profesjonalizacji usług instytucji otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2022	295 000	295 000													0
1.1.2.45	Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy miastami Snina - Medzilaborce - Krosno / rozbudowa DW 897 na odcinku Tylawa - Daliowa	Zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2018	15 317 600	10 000 000	5 317 600												5 317 600
1.1.2.46	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 885 Przemyśl – Hermanowice-Granica Państwa	Rozbudowa połączenia drogowego z nowo powstającym przejściem granicznym w Mathowicach	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2017	2019	31 500 000	803 345	14 614 597	16 082 058											30 696 655
1.1.2.47	W sercu Karpat - granica, która łączy	Zadanie związane jest z realizowanym przez Województwo Podkarpackie projektem złożonym w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska - Słowacja 2014-2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2017	2018	20 280	20 280													0
1.1.2.48	"Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej - PKA": zakup taboru	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2020	2021	187 100 002				152 700 001	34 400 001									187 100 002
1.1.2.49	"Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej - PKA": budowa zaplecza technicznego	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2018	2020	102 602 819		15 390 424	41 041 127	46 171 268										102 602 819
1.1.2.50	Zabytkowa siedziba Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie Oddział w Tarnobrzegu atrakcją kulturalną miasta Tarnobrzeg oraz Województwa Podkarpackiego	Projekt mający na celu remont pozwoli przywrócić pałacowi odpowiedni stan techniczny i wizualny budynku dla wypełniania jego funkcji tj. atrakcji turystycznej województwa i ośrodka szkoleniowego nauczycieli, a także przysłużyć się promocji województwa podkarpackiego	Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie	2017	2018	43 034	0	43 034												43 034
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno - prywatnego; z tego:					0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1	- wydatki bieżące					0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.2	- wydatki majątkowe					0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań	
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2), z tego:					1 655 787 395	229 744 877	241 024 487	196 569 023	175 200 942	52 188 309	47 305 532	28 687 647	26 162 758	24 688 656	6 127 750	3 022 334	1 633 600	1 240 000	103 333	541 994 379
1.3.1	- wydatki bieżące					1 050 938 634	132 283 460	149 589 318	140 203 779	136 918 392	45 551 815	40 586 038	27 917 647	25 392 758	23 918 656	6 127 750	3 022 334	1 633 600	1 240 000	103 333	345 803 331
1.3.1.1	RPO WP na lata 2007-2013 - Oś I + VII + VIII	RPO WP na lata 2007-2013 - Oś I + VII - dotacje dla beneficjentów programu	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2009	2017	7 514 628															0
1.3.1.2	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi I Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Współfinansowanie EFS w ramach osi priorytetowej I PO WER 2014 - 2020	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2016	2020	3 161 525	821 000	1 250 734	579 594	5 197											1 835 525
1.3.1.3	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi priorytetowych I-VI RPO WP na lata 2014 - 2020 realizujących projekty o charakterze rewitalizacyjnym	Współfinansowanie EFRR w ramach osi priorytetowych I - VI RPO WP 2014 -2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2022	0	0	0	0	0	0	0									0
1.3.1.4	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi priorytetowych VII-IX RPO WP na lata 2014 - 2020	Współfinansowanie EFS w ramach osi priorytetowych VII - IX RPO WP 2014 -2020	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2016	2022	170 202 353	33 658 343	42 005 261	36 711 000	30 918 567	10 590 274	12 131 182									132 356 284
1.3.1.5	Zakup, modernizacja, naprawy, przeglądy i rewizje pojazdów szynowych	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2010	2019	6 395 100	0	170 342	6 095 100												6 265 442
1.3.1.6	Utrzymanie zespołów trakcyjnych	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2013	2024	8 485 864	456 368	0	0	0	2 301 226	660 259	572 000	572 000							657 488
1.3.1.7	Utrzymanie zespołów trakcyjnych POIiŚ	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2021	848 675	29 362	0	0	0	405 648										325 648
1.3.1.8	Rekompensata należna przewoźnikowi z tytułu wykonywania kolejowych przewozów osób - w ramach użyteczności publicznej	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2013	2020	439 385 776	53 652 421	62 306 926	63 747 968	73 989 624											0
1.3.1.9	Opracowanie Studium wykonalności dla zadania Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej - PKA	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2017	199 673	149 755														0
1.3.1.10	Zimowe utrzymanie dróg	Zimowe utrzymanie dróg	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2010	2020	103 977 604	9 000 000	9 000 000	9 000 000	9 000 000											27 000 000
1.3.1.11	Remonty cząstkowe nawierzchni	Remonty cząstkowe nawierzchni	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2013	2020	28 105 498	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000											9 000 000
1.3.1.12	Czyszczenie nawierzchni ulic i urządzeń odwadniających w ciągu dróg wojewódzkich na terenie województwa podkarpackiego. Koszenie poboczy w ciągu dróg wojewódzkich na terenie województwa podkarpackiego.	Oczyszczenie nawierzchni dróg wojewódzkich oraz usunięcie zebranych zanieczyszczeń	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2015	2020	5 700 000	900 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000											3 000 000
1.3.1.13	Analiza sytuacji rynkowej w krajowym transporcie drogowym	Wykonanie ustawy o publicznym transporcie drogowym	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2013	2017	449 393	117 490														0
1.3.1.14	Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowych budynków Muzeum Podkarpackiego w Krośnie dla zachowania i prezentacji unikatowego dziedzictwa kulturowego regionu	Zabezpieczenie zabytkowego obiektu przed degradacją, zabezpieczenie zbiorów Muzeum przed włamaniem, kradzieżą i pożarem oraz dostosowanie systemów ochrony do obowiązującego prawa	podkarpackie	2018	2020	363 059	0	217 500	0	145 559											0
1.3.1.15	Pogram wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży "Nie zagubić talentu" - stypendia.	Wspieranie edukacji młodzieży z województwa podkarpackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2008	2025	3 046 680	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000						200 000
1.3.1.16	Tworzenie opracowań kartograficznych na podstawie bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k) z terenu województwa podkarpackiego	Mapy topograficzne dla obszaru województwa podkarpackiego	Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Rzeszowie	2012	2017	2 500 000	1 058 922														0

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)													limit zobowiązań	
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029
1.3.1.17	Promocja Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem międzynarodowego przewoźnika lotniczego	Promocja Województwa Podkarpackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2021	75 018 000	15 372 000	18 816 000	11 070 000	11 070 000	3 690 000									37 146 000
1.3.1.18	Wojewódzki Program Na Rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu Na lata 2008-2020	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	2011	2020	6 584 248	777 925	1 127 991	1 127 991	1 127 991										0
1.3.1.19	Utrzymanie projektu pn. PSeAP - Podkarpacki System e-Administracji Publicznej	Utrzymanie wytworzonego w ramach projektu jednorodnego systemu obiegu dokumentów i zarządzania sprawami oraz zdalnych usług	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2025	3 663 088	510 822	510 822	683 222	683 222	255 000	255 000	255 000	255 000	255 000					3 152 266
1.3.1.20	Utrzymanie projektu pn. Podkarpacki System Informacji Medycznej "PSIM"	Utrzymanie wytworzonego w ramach projektu spójnego systemu wspierającego zarządzanie i funkcjonowanie opieki zdrowotnej w placówkach służby zdrowia	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2014	2019	442 584	82 340	82 340	82 340											154 474
1.3.1.21	Utrzymanie projektu pn. Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej - Województwo Podkarpackie	Utrzymanie wytworzonej w ramach projektu nowoczesnej infrastruktury publicznej bazującej na technologiach informatycznych	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2023	2 250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000							1 500 000
1.3.1.22	Utrzymanie trwałości projektu Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów w Województwie Podkarpackim	Utrzymanie trwałości Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów w Województwie Podkarpackim	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2015	2020	1 347 126	241 232	242 532	244 032	245 232										731 796
1.3.1.23	Utrzymanie projektu "Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej - promocja"	Utrzymanie Witaczy i Oznakowania oraz Portalu internetowego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2020	200 000	40 000	40 000	40 000	40 000										0
1.3.1.24	Utrzymanie zespołów trakcyjnych RPO 2014 - 2020	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2027	14 103 125	0	0	0	0	3 369 667	3 396 147	3 396 147	1 551 758	1 018 656	857 750	513 000			9 367 625
1.3.1.25	Oplata na rzecz Koncesjonariusza - Centrum Wystawienniczo - Kongresowe	Obsługa, zarządzanie oraz prowadzenie obiektu CWK	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2030	43 277 550	5 904 000	5 535 000	5 166 000	5 043 000	3 690 000	3 093 450	2 644 500	2 214 000	1 845 000	1 230 000	861 000	393 600		0
1.3.1.26	Współorganizacja Forum „Europa-Ukraina"	Promocja Województwa Podkarpackiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2017	2021	1 000 000	160 884	239 116	200 000	200 000	200 000									839 116
1.3.1.27	Pomoc finansowa dla Powiatu Sanockiego z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności statutowej Muzeum Historycznego w Sanoku w zakresie gromadzenia, przechowywania i udostępniania zbiorów	Dofinansowanie bieżącej działalności statutowej Muzeum Historycznego w Sanoku w zakresie gromadzenia, przechowywania i udostępniania zbiorów	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2019	2 100 000	500 000	500 000	500 000											1 000 000
1.3.1.28	Wykonanie decyzji środowiskowych dla zadania Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej - PKA	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2017	133 327	133 327													0
1.3.1.29	Prowadzenie Regionalnej/ych Placówki/ek Opiekuńczo - Terapeutycznej/ych	Zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	2016	2017	3 619 649	3 619 649													0
1.3.1.30	Weryfikacja projektu rozkładu jazdy na podstawie Rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej	Wykonanie ustawy o publicznym transporcie drogowym	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2017	350 000	350 000													0

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)													limit zobowiązań		
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029	2030
1.3.1.31	Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego dawnej Ordynacji Łańcuckiej poprzez prace remontowo-konserwatorskie oraz wykreowanie nowych przestrzeni ekspozycyjnych w budynku Zamku oraz zabytkowym Parku Muzeum – Zamku w Łańcucie (OR-KA II, III, IV, VII)	Lepsze wykorzystanie istniejącego potencjału przyrodniczego i kulturowego Województwa poprzez działania w obszarze dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz turystyki i sportu	podkarpackie	2015	2019	5 242 442	1 297 620	3 094 754	506 532												0
1.3.1.32	Utrzymanie zespołów trakcyjnych PKA	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2026	2030	8 271 667	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 040 000	1 648 334	1 240 000	1 240 000	103 333	8 271 667
1.3.1.33	Rekompensata należna przewoźnikowi z tytułu wykonywania kolejowych przewozów osób - w ramach użyteczności publicznej PKA	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2021	2025	103 000 000	0	0	0	0	20 600 000	20 600 000	20 600 000	20 600 000	20 600 000	0	0	0	0	0	103 000 000
1.3.2.	- wydatki majątkowe					604 848 761	97 461 417	91 435 169	56 365 244	38 282 550	6 636 494	6 719 494	770 000	770 000	770 000	0	0	0	0	0	196 191 048
1.3.2.1	RPO WP na lata 2007-2013 - Oś I + VII	RPO WP na lata 2007-2013 - Oś I + VII - dotacje dla beneficjentów programu	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2009	2017	199 428 680	12 271														0
1.3.2.2	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi I Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Współfinansowanie EFS w ramach osi priorytetowej I PO WER 2014 - 2020	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2016	2020	1 273	0	867	406												1 273
1.3.2.3	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi priorytetowych I-VI RPO WP na lata 2014 - 2020 realizujących projekty o charakterze rewitalizacyjnym	Współfinansowanie EFRR w ramach osi priorytetowych I - VI RPO WP 2014 -2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2022	38 510 387	1 000 000	2 500 000	20 752 107	14 258 280	0	0									37 510 387
1.3.2.4	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi priorytetowych VII-IX RPO WP na lata 2014 - 2020	Współfinansowanie EFS w ramach osi priorytetowych VII - IX RPO WP 2014 -2020	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	2016	2022	3 875 220	831 899	1 122 000	711 000	376 493	376 494	376 494									2 962 481
1.3.2.5	Zakup, modernizacja, naprawy, przeglądy i rewizje pojazdów szynowych	Poprawa dostępności i jakości podróżowania	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2010	2019	73 600 976	2 600 000	6 601 094	3 400 000												10 001 094
1.3.2.6	Przygotowanie i realizacja budowy nowego odcinka drogi wojewódzkiej Nr 987 Kolbuszowa - Sędziszów Małopolski w m. Sędziszów Małopolski - realizowanego w ramach projektu POIiŚ 7.1-30 "Modernizacja linii kolejowej E30/C-E30, odcinek Kraków - Rzeszów, etap III"	Cele "Infrastruktura techniczna i informatyczna" Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2014	2017	1 000 000	1 000 000														0
1.3.2.7	Opracowanie dokumentacji projektowych i uzyskanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych	Poprawa powiązań komunikacyjnych i systemu komunikacji publicznej w województwie	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2012	2018	10 600 582	4 727 167	800 000													800 000
1.3.2.8	Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowych budynków Muzeum Podkarpackiego w Krośnie dla zachowania i prezentacji unikatowego dziedzictwa kulturowego regionu	Zabezpieczenie zabytkowego obiektu przed degradacją, zabezpieczenie zbiorów Muzeum przed włamaniem, kradzieżą i pożarem oraz dostosowanie systemów ochrony do obowiązującego prawa	podkarpackie	2018	2020	1 819 598	0	30 000	610 816	1 178 782											0
1.3.2.9	Przygotowanie dokumentacji i terenu pod inwestycje - teren województwa podkarpackiego	Opracowanie dokumentacji projektowych m.in. projektów budowlano - wykonawczych oraz innych niezbędnych dokumentacji, wykup nieruchomości gruntowych	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie	2002	2020	22 703 038	1 820 291	3 000 000	3 000 000	2 000 000											6 511 975

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)													limit zobowiązań	
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		2029
1.3.2.10	Zabezpieczenie przed powodzią miasta Rzeszowa i gm. Tyczyn poprzez kształtowanie koryta rzeki Strug, w tym przedsięwzięcie inwestycyjne: Strug-etap I- odcinkowa przebudowa- kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego koryta rzeki Strug na długości 8,62 km na terenie miejscowości: Rzeszów, gm. Rzeszów, Tyczyn, gm. Tyczyn, woj. podkarpackie	Ochrona przeciwpowodziowa aglomeracji Rzeszów	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2008	2020	37 439 326	100 000	6 575 450	6 575 451	6 575 451										19 726 352
1.3.2.11	Wisła - etap 1 - rozbudowa prawego wału rzeki Wisły w km 5+950 - 15+819 na odcinku od Tarnobrzega (Skalna Góra) do Koćmierzowa (granica woj. podkarpackiego i świętokrzyskiego)	Rozbudowa prawego wału rzeki Wisły na odcinku od Tarnobrzega (Skalna Góra) do Koćmierzowa (granica woj. podkarpackiego i świętokrzyskiego) na łącznej długości 9,869 km w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły Środki Budżetu Państwa - Bank Światowy	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2011	2017	43 780 364	41 926 981													0
1.3.2.12	Nadzór projektowo - konstrukcyjny. Zarządzanie Projektem, pomoc techniczna oraz wsparcie jednostek wdrażania projektu w zakresie wdrażania Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	Celem realizowanej usługi konsultingowej jest wsparcie PZMIUW w Rzeszowie w skutecznym i terminowym wdrażaniu, monitorowaniu i nadzorowaniu Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły zgodnie z prawem i międzynarodowymi standardami	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2016	2022	34 653 000	4 160 000	6 450 000	6 450 000	6 530 000	5 490 000	5 573 000								30 493 000
1.3.2.13	Dofinansowanie budowy łączników do węzłów autostrady i drogi ekspresowej, realizowanych przez powiaty na terenie Województwa Podkarpackiego	Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2018	4 200 000	1 137 773	3 040 000												1 500 000
1.3.2.14	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 872 Łoniów - Świnia - Rzeka Wisła - Baranów Sandomierski - Wola Baranowska - Majdan Królewski - Bojanów - Nisko na odcinku od km 50+314,50 do km 50+767 wraz z mostem na rzece Łęg w km 50+567 w miejscowości Przyszów	Poprawa dostępności komunikacyjnej sieci dróg wojewódzkich oraz zwiększenie dostępności dojazdów do poligonu wojskowego w Nowej Dębie	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2016	2017	9 600 000	7 600 000													0
1.3.2.15	Dotacja celowa na rzecz beneficjentów osi priorytetowych I- VI RPO WP na lata 2014 - 2020 realizujących projekty o charakterze innym niż rewitalizacyjny	Współfinansowanie EFRR w ramach osi priorytetowych I - VI RPO WP 2014 -2020	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2020	76 816 597	21 767 922	35 701 500	6 628 893	7 021 766										49 352 159
1.3.2.16	Utrzymanie projektu pn. PSeAP - Podkarpacki System e-Administracji Publicznej	Utrzymanie wytworzonego w ramach projektu jednorodnego systemu obiegu dokumentów i zarządzania sprawami oraz zdalnych usług	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2016	2025	4 597 612	135 278	135 278	135 278	341 778	770 000	770 000	770 000	770 000	770 000					4 462 334
1.3.2.17	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 884 Przemyśl - Domaradz od km 58+250 do km 58+500 polegająca na zabezpieczeniu uszkodzonego korpusu drogowego w km ok. 58+400 wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, budowlami i urządzeniami budowlanymi w miejscowości Barycz	Zabezpieczenie korpusu drogowego i przywrócenie przejeźdźności drogi wojewódzkiej nr 884	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2017	2018	2 700 000	240 000	2 460 000												2 460 000
1.3.2.18	Budowa budynku administracyjno – biurowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego przy ulicy Lubelskiej 4 w Rzeszowie wraz z budową parkingów na działce nr 68 obr. 207, oraz budową parkingu na części działki 67 obr. 207	Konieczność przygotowania miejsca dla przeniesienia z obecnych ich lokalizacji jednostek takich jak Podkarpackie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Rzeszowie, Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego, Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Rzeszowie	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	2017	2019	37 121 713	7 711 720	21 308 700	8 101 293											29 409 993

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Cel przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe (ujęte w WPF)														limit zobowiązań
				od	do		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
1.3.2.19	Archeologia Żywa jako unikatowy produkt turystyki kulturowej Karpat	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Podkarpacia i przygranicznych terenów Słowacji, rozbudowa Skansenu Archeologicznego Karpacka Troja w Trzcinicy, rozwój archeologii doświadczalnej, zachowanie dla przyszłych pokoleń europejskiego dziedzictwa kulturowego, rozwój zasobów kultury, podniesienie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej regionu, wymiana doświadczeń pomiędzy partnerami projektu	podkarpackie	2017	2018	1 000 395	290 115	710 280												0
1.3.2.20	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 886 Domaradz - Brzozów - Sanok w miejscowości Stara Wieś	Poprawa dostępności i jakości infrastruktury drogowej na terenie województwa podkarpackiego	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	2017	2018	1 400 000	400 000	1 000 000												1 000 000

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE WNIOSKÓW O DOKONANIE ZMIAN LIMITÓW WYDATKÓW W WPF

Załącznik nr 1 do uzasadnienia
do Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie
zmian WPF z dnia 9 czerwca 2017r.

2		3	4		5			6			7			6			7			8
Lp.	Lp. z zał nr 2 do WPF	Nazwa przedsięwzięcia	Źródło finansowania		Wartość zadania ogółem			2017			2018			razem zmiany w latach 2017-2030			razem nakłady poniesione do końca 2016r.			razem
1	1.1.2.12 PZDW	Budowa drogi wojewódzkiej nr 992 Jasło– Granica Państwa na odcinku pomiędzy drogą krajową Nr 28 a drogą krajową Nr 73	UE	majątkowe	12 750 000	6 210 771	18 960 771	5 950 000	-5 608 687	341 313	6 800 000	11 819 458	18 619 458	12 750 000	6 210 771	18 960 771	0		0	18 960 771
			środki własne	majątkowe	0	1 000 000	1 000 000	0	0	0	0	1 000 000	1 000 000	0	1 000 000	1 000 000	0		0	1 000 000
			inne	majątkowe	2 250 000	1 889 229	4 139 229	1 050 000	-989 768	60 232	1 200 000	2 878 997	4 078 997	2 250 000	1 889 229	4 139 229	0		0	4 139 229
			razem		15 000 000	9 100 000	24 100 000	7 000 000	-6 598 455	401 545	8 000 000	15 698 455	23 698 455	15 000 000	9 100 000	24 100 000	0	0	0	24 100 000
2	1.1.2.7 PZDW	Budowa drogi wojewódzkiej nr 886 na odcinku pomiędzy planowaną obwodnicą miasta Sanoka a drogą krajową nr 28	UE	majątkowe	13 600 000	7 000 692	20 600 692	5 100 000	-4 391 743	708 257	8 500 000	11 392 435	19 892 435	13 600 000	7 000 692	20 600 692	0		0	20 600 692
			inne	majątkowe	2 400 000	1 511 807	3 911 807	900 000	-775 013	124 987	1 500 000	2 286 820	3 786 820	2 400 000	1 511 807	3 911 807	0		0	3 911 807
			razem		16 000 000	8 512 499	24 512 499	6 000 000	-5 166 756	833 244	10 000 000	13 679 255	23 679 255	16 000 000	8 512 499	24 512 499	0	0	0	24 512 499
OGÓŁEM majątkowe		UE		26 350 000	13 211 463	39 561 463	11 050 000	-10 000 430	1 049 570	15 300 000	23 211 893	38 511 893	26 350 000	13 211 463	39 561 463	0	0	0	39 561 463	
		środki własne		0	1 000 000	1 000 000	0	0	0	0	1 000 000	1 000 000	0	1 000 000	1 000 000	0	0	0	1 000 000	
		inne		4 650 000	3 401 036	8 051 036	1 950 000	-1 764 781	185 219	2 700 000	5 165 817	7 865 817	4 650 000	3 401 036	8 051 036	0	0	0	8 051 036	
		razem		31 000 000	17 612 499	48 612 499	13 000 000	-11 765 211	1 234 789	18 000 000	29 377 710	47 377 710	31 000 000	17 612 499	48 612 499	0	0	0	48 612 499	

– projekt –

**UCHWAŁA NR / /17
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia 2017 roku**

**w sprawie wyrażenia zgody Muzeum Podkarpackiemu w Krośnie na nabycie
nieruchomości lokalowej i nieruchomości gruntowej**

Na podstawie art. 18 pkt. 19 lit. a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486 z późn. zm.) oraz § 8 ust. 1 i 2 Uchwały Nr XXVII/493/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie zasad gospodarowania mieniem Województwa Podkarpackiego (Dz. Urz. Woj. Pod. z 2012 roku, poz. 2958),

**Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:**

§ 1

1. Wyraża się zgodę Muzeum Podkarpackiemu w Krośnie na nabycie:
 - 1) prawa własności samodzielnego lokalu niemieszkalnego nr 2 o pow. 241,39 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym o pow. 280,88 m², z którym związany jest udział wynoszący 52227/80224 w częściach wspólnych budynku oraz w prawie własności nieruchomości gruntowej nr 2183 o pow. 310 m² położonej na terenie obrębu ewidencyjnego 0005 Śródmieście miasta Krosna, dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr KS1K/00015448/3,
 - 2) prawa własności nieruchomości gruntowej nr 2184/3 o pow. ok. 56 m², położonej na terenie obrębu ewidencyjnego 0005 Śródmieście miasta Krosna, dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr KS1K/00015448/3.
2. Nabycie w/w nieruchomości nastąpi za łączną kwotę wysokości 900 000 zł brutto (słownie złotych: dziewięćset tysięcy), w tym ze środków Województwa Podkarpackiego przekazanych w formie dotacji celowej dla Muzeum Podkarpackiego w Krośnie w kwocie 871 320 zł (słownie złotych: osiemset siedemdziesiąt jeden tysięcy trzysta dwadzieścia).

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Muzeum Podkarpackiego w Krośnie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Pisemnym wnioskiem Dyrektor Muzeum Podkarpackiego w Krośnie zwrócił się z prośbą o wyrażenie zgody na nabycie prawa własności samodzielnego lokalu niemieszkalnego nr 2 o pow. 241,39 m², wraz z pomieszczeniem przynależnym o pow. 280,88 m², z którym związany jest udział wynoszący 52227/80224 w częściach wspólnych budynku oraz w prawie własności działki nr 2183 o pow. 310 m² oraz prawa własności nieruchomości gruntowej nr 2184/3 o pow. ok. 56 m², położonych na terenie obrębu ewidencyjnego 0005 Śródmieście miasta Krosna dla potrzeb realizacji zadań własnych – statutowych Muzeum.

Lokal jak również nieruchomość gruntowa zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie budynku Muzeum, od strony południowej.

W lokalu niemieszkalnym nr 2 Muzeum zamierza zorganizować nowoczesną wystawę, magazyny studyjne, pracownie oraz sale edukacyjne.

Ze względu na możliwość bezpośredniego połączenia przedmiotowego lokalu z obecnym budynkiem Muzeum oraz bezpośrednie sąsiedztwo działki gruntowej, uwzględniając fakt, iż Muzeum nie ma możliwości rozbudowy i rozwoju przestrzennego, nabycie tych nieruchomości jest jak najbardziej uzasadnione.

Zakup nieruchomości lokalowej i gruntowej nastąpi ze środków Województwa Podkarpackiego przekazanych w formie dotacji celowej dla Muzeum Podkarpackiego w Krośnie.

Kwota nabycia ustalona została w wyniku negocjacji w oparciu o operat szacunkowy sporządzony na zlecenie Muzeum przez Rzeczoznawcę Majakowego Marka Safianika w dniu 18 kwietnia 2017 roku, gdzie łączną wartość nieruchomości określona została na kwotę 871 320 zł oraz o operat szacunkowy sporządzony na zlecenie Sprzedającego przez Rzeczoznawcę Majakowego Alicję Rajchel w dniu 27 kwietnia 2017 roku, gdzie łączna wartość nieruchomości określona została na kwotę 962 697 zł.

W związku z powyższym w celu racjonalnej i prawidłowo prowadzonej gospodarki mieniem Województwa zasadnym jest podjęcie niniejszej uchwały w celu możliwości usprawnienia wykonywania swoich zadań statutowych przez Muzeum Podkarpackie w Krośnie.

UCHWAŁA Nr 310 / 6534 / 17
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
w RZESZOWIE
z dnia 31 maja 2017r.

w sprawie przyjęcia *Sprawozdania z realizacji*
Programu Strategicznego „Błękitny San” w 2016 roku.

Na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 486) oraz zapisów *Programu Strategicznego „Błękitny San”* przyjętego Uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego Nr 41/889/15 z dnia 7 kwietnia 2015 r., a także Uchwały Nr 234/4695/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 8 listopada 2016 r. w sprawie powołania Rady Programowej *Programu Strategicznego „Błękitny San”* zmienionej Uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego Nr 273/5419/17 z dnia 14 lutego 2017 roku oraz § 4 *Regulaminu Rady Programowej Programu Strategicznego „Błękitny San”* i Uchwały Nr 1/2017 Rady Programowej *Programu Strategicznego „Błękitny San”* z dnia 23 marca 2017 roku,

Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się *Sprawozdanie roczne z realizacji Programu Strategicznego „Błękitny San” w 2016 roku* stanowiące załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Sprawozdanie o którym mowa w § 1 przekazuje się Sejmikowi Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Departamentu Rozwoju Regionalnego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią *Programu Strategicznego „Błękitny San”* (dalej: *Program* lub *PSBS*) zarządzanie i nadzór nad *Programem*, a także przyjmowanie zaopiniowanych przez Radę Programową rocznych sprawozdań z jego realizacji należy do kompetencji Zarządu Województwa Podkarpackiego.

W dniu 23 marca 2017 r. odbyło się II posiedzenie Rady Programowej PSBS na którym Rada podjęła w głosowaniu jawnym jednomyślnie uchwałę Nr 1/2017 w sprawie pozytywnego zaopiniowania *Sprawozdania rocznego z realizacji Programu Strategicznego „Błękitny San” w 2016 roku* z zastrzeżeniem uprzedniego poprawienia zdiagnozowanych w ww. dokumencie pomyłek redakcyjnych, a także uzupełnienia go o dane obrazujące rzeczywiste wykorzystanie preferencji punktowych przewidzianych w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* oraz Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie dla Beneficjentów *PSBS*.

Dokument uwzględniający ww. postulaty członków Rady *PSBS* stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

Sprawozdanie z realizacji

Programu Strategicznego „Błękitny San” w 2016 roku

Wprowadzenie

Program Strategiczny „Błękitny San” (dalej: *PSBS* lub *Program*) stanowi dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym opracowany w celu efektywnej realizacji *Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020* (dalej: *Strategia* lub *SRWP 2020*). Uszczegóławia on zapisy *Strategii* w zakresie zapewniającym jak najlepsze wykorzystanie zasobów endogenicznych zlokalizowanych w granicach jednostek samorządu terytorialnego (dalej: JST) objętych zasięgiem *Programu*, a tym samym stwarza warunki aktywizacji społecznej i gospodarczej w zdiagnozowanych obszarach problemowych, przy uwzględnieniu specyficznych uwarunkowań rozwojowych Podkarpacia. Poprzez zapewnienie spójności *PSBS* z krajową i regionalną polityką oraz systemem programowanego rozwoju, w procesie jego realizacji mogą być wykorzystane instrumenty finansowe przewidziane m.in. w Krajowych Programach Operacyjnych, *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* (dalej: *RPO WP 2014-2020*), *Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* (dalej: *PROW 2014-2020*), w *Kontrakcie Terytorialnym*, a także środki publiczne z innych źródeł np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: WFOŚiGW) oraz środki prywatne.

Inicjatywa i idea przygotowania *Programu Strategicznego „Błękitny San”* nawiązują do programu o tej samej nazwie, który został przygotowany w 2003 roku przez Związek Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego dla JST zrzeszonych w tym stowarzyszeniu. W dniu 2 sierpnia 2016 roku Zarząd Województwa Podkarpackiego Uchwałą nr 201/4059/16 przyjął tekst jednolity *Programu*. Uwzględnia on zmiany w *Programie* stanowiące następstwo Uchwał Zarządu Województwa Podkarpackiego Nr 188/3847/16 z dnia 21 czerwca 2016 roku w sprawie zmiany *Programu Strategicznego „Błękitny San”* oraz Uchwały Nr 194/3957/16 z dnia 12 lipca 2016 roku w sprawie przyjęcia *Uzasadnienia*

i Podsumowania dotyczącego oceny oddziaływania na środowisko Programu Strategicznego „Błękitny San”. Dzięki przyjęciu wyżej wymienionych dokumentów zaistniały warunki do wdrożenia Programu.

Kluczową rolę w realizacji Programu posiada Zarząd Województwa Podkarpackiego, który nim zarządza i sprawuje nadzór nad jego realizacją, a także władze gmin Błękitnego Sanu, które podejmują przedsięwzięcia służące realizacji Programu. Na podmiotach tych, jako instytucjach inicjujących opracowanie Programu, spoczywa obowiązek kreacji, inspiracji i motywacji wszystkich interesariuszy, których aktywność zapewnia prawidłowe wykonanie założeń Programu i osiągnięcie jego celów. Skuteczność tych działań jest warunkowana przepisami prawa, możliwościami finansowymi oraz autonomicznością decyzji interesariuszy dotyczących ich zaangażowania w realizację Programu.

W celu usprawnienia realizacji Programu, Zarząd Województwa Podkarpackiego podejmował szereg działań mających zapewnić dodatkowe ułatwienia i zachęty dla beneficjentów PSBS. Działania województwa to m.in. identyfikacja zadań do Kontraktu Terytorialnego, zabiegi o zmianę kryteriów w programach krajowych i RPO WP 2014-2020, współpraca z WFOŚiGW na rzecz wypracowania instrumentów, powołanie Rady Programowej oraz działania wynikające z zakresu zadań samorządu województwa, które w ramach środków budżetowych skierowane zostały na ten obszar.

System wdrażania Programu zakładał utworzenie Rady Programowej jako organu o charakterze opiniotawczo-doradczym dla Zarządu Województwa. Procedurę wyłonienia jej członków rozpoczęto w II połowie 2015 roku. Intencją podejmowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego (dalej: UMWP) w tym celu działań było dotarcie do kluczowych interesariuszy Programu. Ostatecznie Rada Programowa PSBS została powołana przez Zarząd Województwa Podkarpackiego Uchwałą Nr 234/4695/16 w dniu 8 listopada 2016 r., a w dniu 7 grudnia 2016 roku miało miejsce jej pierwsze posiedzenie.

Głównym zadaniem Rady Programowej jest opiniowanie sprawozdań z realizacji założeń programowych oraz propozycji zmian ich treści, a także zgłaszanie Zarządowi Województwa własnych projektów zmian. Rada Programowa pełni również funkcję podmiotu systemu monitorowania Programu Strategicznego „Błękitny San”.

W ramach negocjacji zapisów *Kontraktu Terytorialnego*, czyli ramowej umowy pomiędzy rządem a samorządem województwa podkarpackiego zwrócono szczególną uwagę na konieczność poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez m.in. poprawę (uszczelnienie) gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki San, a także potrzebę wzmacniania funkcji turystycznych i rozwoju przedsiębiorczości na terenie Bieszczadów. W konsekwencji prowadzonych negocjacji, ostatecznie na listę przedsięwzięć warunkowych wpisano dwa zadania pn. „*Kompleksowa regulacja gospodarki wodno-ściekowej miast i gmin na terenie województwa podkarpackiego*” oraz „*Eliminowanie barier przyczyniających się do wykluczenia społecznego powiatów sanockiego, bieszczadzkiego i leskiego poprzez budowę Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych*”. W przyjętej przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 lutego 2017 r. *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* (dalej: SOR) dostrzeżona została potrzeba uzupełnienia i dopracowania formuły *Kontraktu Terytorialnego*, a w chwili obecnej pracuje się nad jego uszczegółowieniem.

W wybranych procedurach konkursowych związanych z realizacją *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* przewidziane zostały preferencje punktowe dla projektów zgłaszanych przez podmioty z terenu JST, którym dedykowano *Program*. Preferencje punktowe w *RPO WP 2014-2020* dotyczą działań:

- 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług* – 5 punktów;
- 4.1 *Zapobieganie i zwalczanie zagrożeń* – 5 punktów;
- 4.2 *Gospodarka odpadami* – 5 punktów;
- 4.3.1 *Gospodarka ściekowa* – 5 punktów;
- 4.3.2 *Zaopatrzenie w wodę* – 5 punktów;
- 4.4 *Kultura* – 5 punktów;
- 4.5 *Różnorodność biologiczna* (dla 4 typu projektu - Opracowywanie:
 - a) planów ochrony dla rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych oraz dokumentów waloryzujących obszary chronionego krajobrazu,
 - b) inwentaryzacji przyrodniczych, na potrzeby dokumentów wymienionych w lit a), inwentaryzacji nieleśnych siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 położonych w granicach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu,
 - c) audytu krajobrazowego dla województwa podkarpackiego) – 5 punktów,

- 6.1 *Rozwój potencjału endogenicznego regionu* (typ projektu nr 2 - Roboty budowlane i/lub wyposażenie dotyczące infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w oparciu o istniejące zasoby przyrodnicze, przestrzenne i kulturowe, poza wskazanymi gminami uzdrowiskowymi na terenach, dla których sporządzono operat uzdrowiskowy lub które posiadają status obszaru ochrony uzdrowiskowej. W ramach 2 typu projektu możliwe są inwestycje w zakresie urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego) – 15 punktów.

Ponadto, w ramach zadań objętych *Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* przewidziane zostały preferencje punktowe dla projektów zgłoszonych przez podmioty z terenu JST, którym dedykowano *Program Strategiczny „Błękitny San”*. Preferencje te dotyczą działania *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich – poddziałanie 7.2 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii*, typ operacji - *Gospodarka wodno-ściekowa* – 8 punktów.

W 2016 roku ogłoszono konkursy do czterech działań *RPO WP 2014-2020* przewidujące dodatkowe preferencje dla beneficjentów *PSBS* w ramach działania: 2.1 (konkurs rozstrzygnięty), działania 4.1 (konkurs rozstrzygnięty), poddziałania 4.3.1 (konkurs rozstrzygnięty), a także działania 4.4 (rozstrzygnięcie konkursu dedykowanego dla MOF oraz konkursu ogólnego planowane jest w 2017 r.). Pierwszy konkurs w perspektywie 2014-2020 dotyczący Działania 4.5 *Różnorodność biologiczna*, w którym będzie można dofinansować 4 typ projektu planowany jest na IV kwartał 2017 roku. Natomiast pierwszy nabór wniosków na 2 typ projektu w ramach Działania 6.1 *Rozwój potencjału endogenicznego regionu* odbędzie się w II kwartale 2017 roku.

Termin składania wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i oszczędzanie energii” objętego *Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020* trwał od 2 stycznia 2017 r. do 28 lutego 2017 r., a rozstrzygnięcie konkursu planowane jest w 2017 roku.

W wyniku przeprowadzonego naboru ogłoszonego w listopadzie 2015 roku w ramach działania 2.1 *RPO WP 2014-2020*, do dofinansowania zostało wybranych

sześć projektów, które realizowane są na terenie objętym oddziaływaniem *Programu*.
Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w tabeli nr 1.

Tabela nr 1. Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w ramach osi priorytetowej II *Cyfrowe Podkarpackie*, działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług RPO WP na lata 2014 – 2020* w konkursie ogłoszonym w listopadzie 2015 roku.

Lp.	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - gmina*	Wartość ogółem (w zł)	Dofinansowanie UE (w zł)	Nazwa beneficjenta (wiodącego)
1	Poprawa funkcjonalności i dojrzałości e-usług oraz udostępniania zasobów cyfrowych Gmin: Cieszanów, Jarosław, Grodzisko Dolne	<u>Jarosław - gmina wiejska</u> , Cieszanów, Grodzisko Dolne	1 143 900,00	967 296,60	Gmina Cieszanów
2	Zintegrowany system świadczenia e-usług publicznych wraz z usługami wewnątrz administracyjnymi w partnerstwie gmin Sanok, Solina, Besko	<u>Sanok, Solina, Besko</u>	1 476 984,00	1 250 417,99	Gmina Sanok
3	Cyfrowe gminy - podniesienie efektywności i dostępności e-usług oraz informacji publicznej w gminach Radymno, Adamówka, Kańczuga i Orły	<u>Radymno, Adamówka, Kańczuga i Orły</u>	1 561 915,50	1 322 400,67	Miasto Radymno
4	Wzrost efektywności i dostępności e-usług na terenie Gminy Wiązownica	Wiązownica	978 001,85	831 301,55	Gmina Wiązownica
5	Podkarpacki System e-Administracji Publicznej - 2 (PSeAP-2)	<u>Przemyśl, Sanok, Stalowa Wola</u>	6 000 000,00	5 099 999,98	Województwo Podkarpackie
6	Projekt cyfryzacji jednostek organizacyjnych Gminy Stalowa Wola poprzez rozszerzenie e-usług publicznych	Stalowa Wola	4 188 803,84	3 544 800,75	Gmina Stalowa Wola
*W przypadku, kiedy projekt wykracza swoim zasięgiem poza obszar oddziaływania <i>Programu</i> , podmioty uczestniczące w <i>PSBS</i> zostały podkreślone.					

Źródło: Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w konkursie nr RPPK.02.01.00-IZ.00-18-001/15 w ramach osi priorytetowej II *Cyfrowe Podkarpackie*, działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020* opublikowana na stronie www.rpo.podkarpackie.pl w dniu 26.08.2016 r.

W naborze dotyczącym działania 2.1 *RPO WP* ogłoszonym w maju 2016 roku wnioskodawcy funkcjonujący na terenie oddziaływania *Programu* zostali umieszczeni na liście projektów wybranych do dofinansowania. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w ramach osi priorytetowej II *Cyfrowe Podkarpackie*, działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług RPO WP na lata 2014 – 2020* w konkursie ogłoszonym w maju 2016 roku.

Lp.	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - gmina*	Wartość ogółem (w zł)	Dofinansowanie UE (w zł)	Nazwa beneficjenta (wiodącego)
1	Wzrost efektywności i dostępności e-usług na obszarze Gmin Trzebownisko, Tyczyn i Tryńcza	Trzebownisko, Tyczyn, <u>Tryńcza</u>	2 216 838,54	1 535 798,89	Gmina Trzebownisko
2	Wzrost efektywności i dostępności e-usług na obszarze Gminy Przemyśl	Gmina Przemyśl	659 080,25	560 218,21	Gmina Przemyśl
3	E-Jarosław: e-usługi dla mieszkańców miasta Jarosławia	Gmina Miejska Jarosław	1 534 290,00	1 297 346,49	Gmina Miejska Jarosław
4	Wdrożenie nowych, dedykowanych e-usług publicznych PWSTE w Jarosławiu	Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno - Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu	1 676 850,00	1 286 007,49	Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno - Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu
5	Wzrost efektywności i dostępności e-usług w Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu	Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnio- europejska w Przemyślu	1 829 256,00	1 549 401,53	Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnio- europejska w Przemyślu
6	Wdrożenie multiportalowego systemu e-usług PWSZ w Sanoku	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Grodka w Sanoku	798 885,00	679 052,25	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Grodka w Sanoku

7	Podkarpackie e-biblioteki pedagogiczne	<u>Leżajsk, Nisko,</u> <u>Stalowa Wola,</u> <u>Przemyśl,</u> <u>Jarosław, Sanok,</u> <u>Ustrzyki Dolne</u>	3 470 437,33	2 905 246,69	Województwo Podkarpackie
8	Podkarpacki System Informacji Przestrzennej (PSIP)	<u>Czarna,</u> <u>Lutowiska,</u> <u>Ustrzyki Dolne,</u> <u>Dydnia, Nozdrzec</u>	177 768 020,60	151 084 821,85	Województwo Podkarpackie

*W przypadku, kiedy projekt wykracza swoim zasięgiem poza obszar oddziaływania *Programu*, podmioty uczestniczące w *PSBS* zostały podkreślone.

Źródło: Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w konkursie nr RPPK.02.01.00-IZ.00-18-002/16 w ramach osi priorytetowej II. *Cyfrowe Podkarpackie*, działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020* opublikowana na stronie www.rpo.podkarpackie.pl w dniu 5 stycznia 2017 r.

Wnioski o dofinansowanie projektów w ramach działania 4.1 RPO WP można było składać w III kwartale 2016, wyniki konkursu zostały opublikowane w październiku 2016 roku. Projekty wybrane do dofinansowania nie obejmowały działań realizowanych na terenie objętym oddziaływaniem *Programu*.

Na liście projektów z dnia 23 lutego 2017 roku wybranych do dofinansowania w ramach Poddziałania 4.3.1 *RPO WP 2014-2020* znalazły się wnioski 11 gmin objętych *PSBS*. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3. Wykaz projektów wybranych do dofinansowania w ramach Poddziałania 4.3.1 *RPO WP 2014-2020*.

Lp.	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość ogółem (w zł)	Dofinansowanie UE (w zł)
1	Gmina Dydnia	Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Aglomeracji Krzemienna – II Etap	9 413 176,62	4 668 628,15
2	Gmina Solina	Rozwój gospodarki ściekowej w Gminie Solina – rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz budowa kanalizacji ściekowej w aglomeracji Solina	11 688 838,74	7 227 419,37

3	Gmina i Miasto Ulanów	Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy i Miasta Ulanów wraz z rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków	14 851 238,26	9 785 018,47
4	Gmina Laszki	Budowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Laszkach oraz budowa kanalizacji sanitarnej w Tuchli	10 326 575,97	7 070 203,29
5	Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem	Poprawa funkcjonowania gospodarki ściekowej w aglomeracji Rudnik nad Sanem poprzez modernizację oczyszczalni ścieków i rozbudowę kanalizacji sanitarnej	11 648 987,67	7 351 133,92
6	Gmina Jarosław	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków na działkach nr 71/2, 73/3, 74/2 w miejscowości Kostków, gmina Jarosław, woj. podkarpackie	4 695 894,00	3 179 000,00
7	Gmina Medyka	Budowa kanalizacji uzupełniającej w Gminie Medyka	1 167 831,90	802 151,57
8	Gmina Żurawica	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowościach: Batycze, Maćkowice, Kosienice wraz z rozbudową i przebudową oczyszczalni ścieków w Orzechowcach	19 012 542,61	11 913 653,32
9	Miasto Radymno	Budowa kanalizacji sanitarnej dla Miasta Radymna	19 286 406,37	11 997 507,96
10	Gmina Miejska Dynów	Poprawa infrastruktury ściekowej w Gminie Miejskiej Dynów - budowa kanalizacji sanitarnej - etap III wraz z budową, przebudową i rozbudową miejskiej oczyszczalni ścieków w Dynowie	18 040 802,13	10 798 160,20
11	Gmina Stubno	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej oraz kolektora ciśnieniowego z pompowniami w miejscowości Kalników - etap II	6 648 648,28	3 259 592,24

Źródło: Lista projektów wybranych do dofinansowania w ramach osi priorytetowej IV *Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego*, działania 4.3 *Gospodarka wodno-*

W dniu 20 maja 2015 roku została zawarta umowa pomiędzy Zarządem Województwa Podkarpackiego a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie na mocy której WFOŚiGW zobowiązał się m.in. do działań informacyjnych i pomocy merytorycznej JST w przygotowaniu aplikacji służących wsparciu realizacji *Programu* oraz przygotowania fiszki projektowej do *Kontraktu Terytorialnego*. WFOŚiGW zadeklarował także wsparcie finansowe (w formach zwrotnych i niezwrotnych) wybranych przedsięwzięć służących poprawie stanu gospodarki wodno-ściekowej nad rzeką San. W ramach środków WFOŚiGW przewidziano możliwość uzyskania niskooprocentowanej pożyczki na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska zlewni rzeki San oraz Bieszczadów, polegające na wyposażeniu terenów gmin objętych *PSBS* lub *Programem Strategicznego Rozwoju Bieszczad* w infrastrukturę rozwiązującą w sposób systemowy zaopatrzenie w wodę pitną oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, a także dotacje na ochronę wód zbiornika Solina przed zanieczyszczeniami oraz na dofinansowanie zadań polegających na wyposażeniu terenów położonych w zlewni Zbiornika we właściwą infrastrukturę systemowo rozwiązującą problem odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Z informacji przekazanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie wynika, że w 2016 roku Gmina Solina skorzystała z preferencyjnie oprocentowanych pożyczek w wysokości 1,5% na inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w ramach następujących projektów:

- *Przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Solina, wykonanie wodociągu od Z1 do SUW oraz przebudowa wodociągu Z5 – SUW*, wartość pożyczki - 357 200 zł;
- *Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w Polańczyku – Zacisze*, wartość pożyczki - 133 300 zł;
- *Rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków bytowych w miejscowości Solina do przepustowości $Q_{sr.d.} = 920 \text{ m}^3/\text{d}$* , wartość pożyczki - 2 779 800 zł.

Ponadto Gmina Solina w 2016 roku skorzystała z dotacji oferowanych przez WFOŚiGW uzyskując dofinansowanie na następujące projekty:

- *Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w Polańczyku – Zacisze*, wartość dotacji - 100 000 zł;
- *Rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków bytowych w miejscowości Solina do przepustowości $Q_{sr.d.} = 920 \text{ m}^3/\text{d}$* , wartość dotacji - 100 000 zł.

Z preferencyjnych pożyczek oferowanych przez WFOŚiGW skorzystały także Gminy Fredropol, Krzeszów i Tryńcza: Gmina Fredropol w wysokości 707 500 zł na projekt *Rozbudowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budynkiem technicznym w miejscowości Rybotycze gm. Fredropol*; Gmina Krzeszów w wysokości 510 000 zł na zrealizowanie projektu *Wykonanie właściwych robót dla zadania pn. "Osuwisko ROTUNDA w miejscowości Krzeszów" - etap I*; a Gmina Tryńcza w wysokości 245 000 zł na inwestycję zatytułowaną *Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki odpadów komunalnych Gminy Tryńcza - Etap II*.

Z racji kompleksowości rozwiązań programowych, wnioskowano również do Ministerstwa Środowiska o objęcie *Programu* finansowaniem z nowej transzy funduszu norweskiego, a także próbowano wpisać na listę projektów strategicznych w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* projekt pn. *Kompleksowa poprawa gospodarki wodno-ściekowej w ramach Programu Strategicznego „Błękitny San”*. W tym celu, w dniu 22 czerwca 2016 r. przekazano do Ministerstwa Rozwoju stosowną fiskę projektową. Ponadto w toku konsultacji SOR, tut. Urząd w odpowiedzi na otrzymane z Ministerstwa Rozwoju pismo zawierające prośbę o zgłaszanie propozycji zmian do *Umowy Partnerstwa* i Programów Operacyjnych wynikających z zapisów SOR, w lipcu 2016 roku wskazał na potrzebę zmiany zapisów *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* w zakresie rozszerzenia katalogu interwencji przewidzianych w ramach działania 2.3 *Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach*. Zaproponowana przez UMWP zmiana miała na celu umożliwienie wsparcia ze środków *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020* przedsięwzięć, które w sposób kompleksowy rozwiązują problemy wodno-kanalizacyjne w obszarach aglomeracyjnych poniżej 10 000 RLM.

Przejawem aktywności Samorządu Województwa Podkarpackiego w procesie wspierania interesariuszy *Programu* są również zorganizowane we współpracy z WFOŚiGW w Rzeszowie spotkania informacyjne oraz konferencje dedykowane uczestnikom *Programu*, a także wsparcie z budżetu województwa dla przedsięwzięć wpisujących się w realizację priorytetów i działań *PSBS*.

Proces monitoringu, zgodnie z zapisami *PSBS*, oparty jest na systemie sprawozdań sporządzanych przez beneficjentów *Programu*, którzy zobligowani są do składania periodycznych informacji o wykonaniu lub stanie zaawansowania realizowanych projektów. Z uwagi na powyższe zapisy, sprawozdanie za 2016 rok zostało przygotowane na podstawie danych dostarczonych przez jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład *Programu*, które wypełniły przygotowane w tym celu formularze. Za pośrednictwem formularzy interesariusze *PSBS* mieli możliwość odniesienia się do wskaźników realizacji *Programu*, wskazania swojego udziału w ich osiągnięciu, a także wskazania zrealizowanych przedsięwzięć oraz zgłoszenia ewentualnych problemów i barier we wdrażaniu *Programu*.

Bardzo dużą rolę w przygotowaniu sprawozdania odegrali koordynatorzy odcinkowi, którzy zebrali informacje od poszczególnych gmin wchodzących w skład *Programu* i przygotowali zbiorcze zestawienia. Informacje pozyskane od koordynatorów zostały potraktowane priorytetowo i na ich podstawie (wszędzie tam, gdzie było to możliwe) zostały określone wskaźniki produktu i rezultatu *PSBS*. Dodatkowo w celu uzupełnienia ww. danych, a tym samym przedstawienia kompleksowej wizji postępów w realizacji *PSBS*, uzupełniono otrzymane informacje o dane obrazujące wsparcie udzielone w 2016 r. na rzecz podmiotów z terenu objętego *PSBS* ze środków m.in. Samorządu Województwa Podkarpackiego, *RPO WP 2014-2020* i *PROW 2014-2020*. W sprawozdaniu zawarto również informacje zebrane od Departamentu Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Rozwoju, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddział w Rzeszowie, a także Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Przy opracowywaniu sprawozdania korzystano również z bazy Systemu Teleinformatycznego SL 2014.

Przyjęty w *Programie* system monitoringu okazał się w praktyce trudny do wdrożenia i nie do końca adekwatny w stosunku do zakładanych w *PSBS* celów. W toku prac nad sprawozdaniem zdiagnozowano pewne obszary wymagające doprecyzowania w przyszłości, a duża ilość danych otrzymanych z różnych podmiotów, w ich ogólnym zestawieniu wykazała pewne rozbieżności.

W przypadku niektórych wskaźników gminy nie dysponowały pełnymi danymi (np. w sytuacji, gdy pewne działania mogły być realizowane zarówno przez JST, jak

również – niezależnie – przez organizacje pozarządowe, przedsiębiorców, czy też mieszkańców gminy). W sytuacjach takich dane zadeklarowane przez gminy zestawiano z informacjami pozyskanymi z innych źródeł, aby uzyskać możliwie najpełniejszy obraz rzeczywistej realizacji wskaźnika.

Problematyczne okazało się także raportowanie niektórych wskaźników z uwagi na brak jakichkolwiek danych je określających na poziomie gminy, co wynika m.in. z braku formalnego obowiązku ich gromadzenia przez JST. W sytuacji takiej zwolniono gminy z ich raportowania, a obowiązek ich określenia spoczął na Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego. Powyższe zwolnienia dotyczyły łącznie 6. wskaźników. Przyjęta przez autorów sprawozdania metodologia monitoringu takich wskaźników zakładała w pierwszej kolejności ich weryfikację pod kątem zbieżności ze wskaźnikami monitorującymi *Strategię rozwoju województwa - Podkarpackie 2020* oraz *RPO WP 2014-2020* (na których zgodnie z zapisami *PSBS* oparty został jego system monitoringu), a kolejno w przypadku braku takiej zgodności, pozyskanie potrzebnych informacji z instytucji zewnętrznych i Departamentów UMWP, które w zakresie swoich zadań miały działania wpisujące się w dane wskaźniki, a także z bazy podpisanych umów w ramach programów operacyjnych perspektywy 2014-2020 i na ich podstawie określenie poziomu realizacji wskaźnika.

Kolejną trudnością zdiagnozowaną w toku prac nad sprawozdaniem było zestawienie ze sobą informacji pozyskanych od jednostek samorządu terytorialnego z danymi dostarczonymi przez inne instytucje (departamenty Urzędu Marszałkowskiego oraz instytucje zewnętrzne). Problemy wynikały z braku jednolitego sposobu wypełniania formularzy przez przedstawicieli gmin, a także różnej jakości pozyskanych danych. Wykazy sporządzane przez JST często nie zawierały wystarczająco dużo informacji, aby zidentyfikować projekty, które były brane pod uwagę do wyliczenia wskaźnika. W sytuacji takiej analizę wskaźnika oparto na danych dostarczonych przez gminy, a otrzymane informacje od innych podmiotów zamieszczono pod wskaźnikiem w charakterze uzupełnienia.

Podczas przygotowywania sprawozdania pojawiły się także wskaźniki, których nie udało się pozyskać z żadnego ww. źródła. Sytuacja taka dotyczyła np. wskaźnika „Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu”. Wskaźnik ten jest monitorowany przez Główny Urząd Statystyczny wyłącznie na poziomie województw, dodatkowo zebrane dane przez GUS opracowywane są na

podstawie próby badawczej. Tak skonstruowana metodologia zbierania informacji nie obejmuje danych na poziomie powiatu, a tym bardziej gminy. Uzyskanie jakiegokolwiek obrazu realizacji ww. wskaźnika wymagałoby każdorazowego uzyskiwania informacji z wielu źródeł m.in. Powiatowych Urzędów Pracy, programów operacyjnych, a także uczelni i podmiotów prywatnych, firm, stowarzyszeń, które zajmują się edukowaniem na różnych poziomach i prowadzeniem szkoleń. W związku z powyższym, z uwagi na nadmierne koszty weryfikacji ww. wskaźnika, a także jego niską i nieobiektywną wartość, należy rozważyć zmianę lub zawężenie go wyłącznie do danych deklarowanych przez konkretną kategorię podmiotów. Podejmując decyzję w tym zakresie należy mieć na uwadze, że podmioty te mogą mieć odmienny system monitoringu i uzyskanie danych do wyliczenia wskaźnika może być dla nich utrudnione lub niemożliwe, a ponadto pozyskanie ww. danych zawsze uzależnione będzie od autonomicznej decyzji danej jednostki.

Podkreślenia wymaga także, że wskaźniki przyjęte przez autorów *Programu* do monitorowania jego efektów podporządkowano systemowi wdrażania *SRWP 2020*, ale monitoring *Strategii* odbywa się na poziomie zbierania danych dotyczących całego województwa, bez kategoryzowania ich ze względu na powiaty, a tym bardziej na poziomie gminy.

Ww. problemów nie zidentyfikowała przeprowadzona w 2014 roku ewaluacja *Programu*, choć w raporcie ewaluacyjnym podkreślano konieczność wypracowania wskaźników pozwalających na dokonanie pomiaru bezpośrednich produktów i rezultatów powstałych w wyniku *Programu*, a także zaangażowania głównych interesariuszy w ocenę możliwości osiągania określonych wskaźników w ramach poszczególnych typów projektu. W toku prowadzonych analiz autorzy przedstawili swoje propozycje wskaźników produktów i rezultatów *PSBS*, które w dużej mierze zostały przyjęte przez Zarząd Województwa Podkarpackiego i zamieszczone w *Programie*, ale ich monitoring, jak dowodzi niniejsze sprawozdanie również napotkał trudności. Dlatego pierwsze sprawozdanie z jego realizacji powinno stanowić zaczyn do dyskusji nad zmianą lub modyfikacją systemu monitoringu *Programu*, aby wykluczyć w przyszłości jego dalsze rozbieżności. Warto rozważyć, czy wskaźniki, co do których pojawiły się problemy z ich raportowaniem powinny być zmienione, usunięte, czy też ograniczone do konkretnych grup podmiotów i katalogów działań, na których oparta zostanie ich dalsza analiza. Kluczową rolę w tej debacie powinna odgrywać Rada Programowa, albowiem stanowi ona

reprezentatywną grupę przedstawicieli różnych środowisk, z których pozyskiwano dane do przygotowania niniejszego sprawozdania. Podkreślenia wymaga, że w toku prac nad sprawozdaniem, gminy nie zgłosiły do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego żadnych barier w realizacji *Programu* ani problemów z raportowaniem wskaźników, co do których zostały zobowiązane. Można zatem przyjąć, że gminy są w posiadaniu danych na których przyszły monitoring wskaźników może być oparty. Mając na uwadze powyższe, zastanowienia wymaga także kwestia braku zmian w realizacji *Programu* w przesłanych formularzach z niektórych gmin. Możliwe, iż wynika to z faktu, że nie wszystkie gminy uczestniczące w *Programie* zainteresowane są realizowaniem każdego wskaźnika, co wynika z ich specyficznych uwarunkowań, wcześniej wyznaczonych kierunków rozwoju, a także posiadanych środków własnych i zdolności aplikacyjnych w ramach programów operacyjnych.

Analiza wskaźników

Program Strategiczny „Błękitny San” złożony jest z czterech Priorytetów: *Innowacyjna Przedsiębiorczość, Turystyka, Kapitał Ludzki i Społeczny, Środowisko i Energetyka*. Dla każdego Priorytetu został wyznaczony cel oraz zostały wskazane działania, których realizacja jest ukierunkowana na jego osiągnięcie. Do monitoringu stopnia realizacji priorytetów i działań wyznaczono wskaźniki.

Celem Priorytetu ***Innowacyjna Przedsiębiorczość*** jest tworzenie korzystnych warunków na obszarze gmin Błękitnego Sanu dla rozwoju działalności gospodarczej, a tym samym kreowania nowych, zróżnicowanych w zakresie oczekiwanych kwalifikacji pracowników, miejsc pracy, które w sposób trwały poprawią sytuację na rynku pracy i przyczynią się do wzrostu poziomu i warunków życia mieszkańców.

Priorytet *Innowacyjna Przedsiębiorczość* składa się z następujących działań:

- 1.1. Przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych,
- 1.2. Wzmocnienie bazy ekonomicznej oraz poziomu i warunków życia ludności ośrodków subregionalnych i lokalnych wraz z ich powiązaniem z otoczeniem,
- 1.3. Wzmacnianie powiązań systemu edukacji i nauki z gospodarką poprzez wykorzystanie inicjatyw klastrowych,
- 1.4. Poprawa poziomu produktywności rolnictwa i rzemiosła.

W 2016 roku w ramach Priorytetu uzyskano następujące wskaźniki:

Priorytet PSBS	Nazwa wskaźnika	Ilość
INNOWACYJNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	673,63 ha
	Powierzchnia utworzonych parków naukowo-technologicznych	5 305,48 m ²
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	80
	Powierzchnia obszarów objęta rewitalizacją	392,03 ha
	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	159,4 km
	Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw	6
	Powierzchnia wspartych targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych	9 016 m ²
	Liczba wspartych centrów szkolenia i promocji rzemiosła	1

Wskaźnik Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych został osiągnięty w 2016 roku na poziomie **673,63 ha**.

Powierzchnię inwestycyjną przygotowaną dla inwestorów deklarowały: Gmina Medyka (243 ha), Miasto Przemyśl (120 ha), Gmina Zaleszany (70,27 ha) oraz Miasto Stalowa Wola (29,15 ha), Gmina Dydnia (10 ha), Miasto Sanok (31,08 ha), Miasto i Gmina Lesko (22,31 ha), Miasto i Gmina Zagórz (43,53 ha), Gmina Olszanica (18 ha), Gmina Solina (9 ha), Miasto Jarosław (56,10 ha), Miasto i Gmina Nowa Sarzyna (8,47 ha), Gmina Gorzyce (7,99 ha), Gmina Ustrzyki Dolne (2,93 ha), Gmina Czarna (0,80 ha), Gmina Krasieczyn (1 ha).

Kolejnym wskaźnikiem *Programu* mierzącym innowacyjną gospodarkę jest Powierzchnia utworzonych parków naukowo-technologicznych. Na obszarze objętym *PSBS* z danych otrzymanych od jednostek samorządu terytorialnego wynika, że jedyny Park naukowo-technologiczny funkcjonuje w Stalowej Woli. Jego powierzchnia na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła **5 305,48 m²**.

Wskaźnik Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie został osiągnięty na poziomie **80 przedsiębiorców**. Dane na podstawie których został on obliczony pochodzą z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 (stan na 31 grudnia 2016 r.) prowadzonego przez Ministerstwo Rozwoju (Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa) i dotyczą monitoringu następujących programów: *Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020*, *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*, *Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020*,

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Ponadto z danych dostarczonych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wynika, że instytucja ta udzieliła trzem przedsiębiorcom z terenu oddziaływania *Programu* pożyczki na łączną kwotę 13 925 285 zł w ramach pomocy publicznej „de minimis”.

Wskaźnik Powierzchnia obszarów objęta rewitalizacją¹ wynosi **392,03 ha**. Gmina Solina wykazuje, że na dzień 31 grudnia 2016 roku posiadała 112,40 ha powierzchni objętych rewitalizacją, Gmina Żurawica 51,34 ha, Gmina Stubno 10 ha, Stalowa Wola 135,81 ha, Gmina Gorzyce 82 ha, Miasto i Gmina Sieniawa 0,48 ha.

Wskaźnik Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg², monitoruje jakość i warunki przemieszczania się ludzi na terenie objętym oddziaływaniem *Programu*. Wskaźnik ten w 2016 roku wynosił **159,4 km**. Gmina Lutowska wykazała w sprawozdaniu za 2016 rok zmodernizowanie 0,9 km drogi³. Gmina Czarna zrealizowała inwestycje o łącznej długości 1,3 km⁴, Gmina Solina - 3,5 km drogi⁵, Gmina Baligród - 0,9 km⁶, Gmina Lesko - 2,2 km⁷, Gmina Sanok - 9,8 km⁸,

¹ Obszar objęty rewitalizacją oznacza obszar, dla którego opracowano i wdraża się program rewitalizacji, w tym cały, lub część obszaru w sytuacji kryzysowej.

² W *Sprawozdaniu* zostały zamieszczone dane dotyczące dróg gminnych i wojewódzkich przebiegających przez teren objęty oddziaływaniem *Programu*. *Sprawozdanie* nie obejmuje dróg powiatowych ze względu na brak uczestnictwa starostw powiatowych w przygotowywaniu *Programu Strategicznego „Błękitny San”*. Jako modernizację lub przebudowę nie należy rozumieć rutynowego utrzymania drogi. Wskaźnik uwzględnia drogi przebudowane ze środków własnych JST, funduszy celowych oraz dotacji z Funduszy Europejskich.

³ Całościowa kwota inwestycji wynosiła 235 196 zł i pochodziła z budżetu własnego oraz *Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych*.

⁴ Inwestycje polegały na: przebudowie odcinka drogi gminnej w miejscowości Czarna Dolna za kwotę 48 744,90 zł (budżet własny oraz środki *Programu Usuwania skutków klęsk żywiołowych*); budowie i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych w obrębie Czarnej Górnej za kwotę 39 132,45 zł (budżet własny oraz Wojewody Podkarpackiego w ramach *Programu Modernizacja dróg dojazdowych do pól*); remont mostu w miejscowości Czarna Dolna za kwotę 55 238,81 zł (budżet własny oraz środki *Programu Usuwania skutków klęsk żywiołowych*).

⁵ Inwestycja o długości 1,26 km została sfinansowana w ramach *Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019* w 50% wartości (kwota 262 011 zł). Dodatkowo gmina wykonała inwestycje ze środków własnych o długości 2,24 km.

⁶ Drogi zostały przebudowane za kwotę 416 080 zł w ramach *Programu Usuwania skutków klęsk żywiołowych*.

⁷ Inwestycje kosztowały 597 690 zł, źródłem finansowania były środki własne gminy, dotacja celowa na usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

⁸ Inwestycje kosztowały 1 159 904 zł i były związane z remontem dróg poscaleniowych w Strachocinie i Mrzygłodzie, remontem dróg powodziowych, asfaltowaniem dróg (dofinansowanie ze środków Lasów Państwowych), przygotowaniem nakładek (dofinansowanie ze środków Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa), przebudową przepustu w ciągu drogi w miejscowości Dobra (dofinansowanie ze środków Lasów Państwowych).

Gmina Dubiecko - 2,6 km⁹, Gmina Krzywczyna - 3,4 km¹⁰, Miasto Przemyśl - 2 km¹¹, Gmina Gorzyce - 1,8 km¹², Miasto i Gmina Nowa Sarzyna - 7 km drogi¹³, Gmina Radomyśl nad Sanem - 6,7 km dróg¹⁴, Gmina Zaleszany - 10,4 km¹⁵, Gmina Fredropol - 2,8 km¹⁶, Gmina Żurawica - 2,45 km¹⁷, Gmina Medyka - 3,8 km¹⁸, Gmina Stubno - 3 km¹⁹, Miasto Radymno - 0,4 km²⁰, Gmina Radymno - 4,2 km²¹, Miasto

⁹ Wartość inwestycji wynosiła 506 622,74 zł na którą składało się wsparcie w ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020* w wysokości 63,63%.

¹⁰ Inwestycje były zlokalizowane w następujących miejscowościach: Reczpol - 709 m. b., Skopów – 1 094 m.b., Ruszelczyce - 673 m. b., Krzywczyna - 546 m. b., Wola Krzywiecka - 195 m. b., Babice - 103 m. b.

¹¹ Łączna kwota inwestycji wynosiła 3 601 550 zł Miasto Przemyśl zrealizowało następujące inwestycje: Rozbudowa drogi powiatowej nr 1820 R - ulica Buszkowicka (koszt zadania wynosił 2 207 239,56 zł, w tym środki własne Gminy Miejskiej Przemyśl w wysokości 1 104 621,56 zł i środki budżetu państwa 1 102 618 zł pozyskane w ramach *Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019*; Przebudowa drogi gminnej nr 120543 R - ulica Skorupki (koszt zadania wynosił 99 761,36 zł i sfinansowany został z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl); Remont drogi krajowej nr 28 - ulice: Mickiewicza i Dworskiego (koszt zadania wynosił 719 703,39 zł, w tym budżet Gminy Miejskiej Przemyśl 232 387,39 zł i środki budżetu państwa 487 316 zł w ramach Rezerwy Subwencji Ogólnej); Remont dróg powiatowych nr 2142 R i 2136 R - ulice: Katedralna i Żeromskiego (koszt zadań wynosił 440 534,95 zł sfinansowany z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl); Remont drogi gminnej nr 120697 R - ulice: Wandy i Pelczara (koszt zadania wynosił 134 311,13 zł i sfinansowany został z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl).

¹² Przebudowa drogi gminnej (ul. 3 Maja, ul. Słoneczna) w Gorzycach (kwota 572 742,77 zł - środki własne gminy); Remont drogi „Na Bęca” w Trześni (kwota 23 808,65 zł - środki własne gminy); Przebudowa drogi gminnej (ul. Por. Sarny) w Gorzycach (kwota 146 361,11 zł - środki własne gminy); Przebudowa chodników przy drodze gminnej (na odcinku ul. Ks. A. Osetka) w Gorzycach (kwota 127 282,00 zł - środki własne gminy); Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Gorzycach (kwota 115 068,32 zł - dotacja z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych i środki własne gminy).

¹³ Wartość inwestycji wynosiła 2 703 605 zł.

¹⁴ W wykazanym odcinku przebudowano 2,1 km (przebudowa drogi Wola Rzeczycka - Turki - Szkoła etap I, inwestycja o wartości 259 302,52 zł sfinansowana z budżetu gminy); przebudowano drogę gminną w miejscowości Chwałowice o wartości 99 198,89 zł z budżetu gminy). Pozostałe remonty były o wartości 953 096,67 zł.

¹⁵ Łączna wartość wynosiła 1 680 025 zł.

¹⁶ Inwestycje polegały na: Przebudowie drogi gminnej w Fredropolu kolonia Kormanice; Naprawie i remoncie dróg gminnych w Koniuszkach - wartość inwestycji 5 034,57 zł (w całości środki własne gminy); Przebudowie drogi gminnej Młodowice Sierakośce w Młodowicach oraz remoncie drogi gminnej Młodowice Kłokowice; Remoncie drogi w Kłokowicach o wartości 4 000 zł (w całości środki własne gminy); Remoncie drogi Młodowicach o wartości 2 500 zł (w całości środki własne gminy); Przebudowie drogi w Książkach o wartości 77 947,30 zł przy wsparciu środków MSWiA (60 000,00 zł otrzymane w ramach *Programu Usuwania Skutków Klęsk Żywiolowych*).

¹⁷ Gmina Żurawica zmodernizowała nawierzchnię asfaltową na odcinku Żurawica – Orzechowce (za kwotę 94 010,00 zł ze środków *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich*) oraz nawierzchnię asfaltową ul. Różanej w Żurawicy (za kwotę 304 693,00 zł ze środków *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich*).

¹⁸ Inwestycje polegały na przebudowie: drogi gminnej Medyka - Torki; drogi gminnej Medyka Osiedle położonej w miejscowości Medyka; drogi gminnej Medyka Stadion - Stary Urząd położoną w miejscowości Medyka; drogi gminnej Medyka Urząd położonej w miejscowości Medyka. Projekt ten był współfinansowany w ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich*. Całkowita wartość projektu wynosiła 2 418 944,65 zł, natomiast dofinansowanie stanowiło 1 539 174,00 zł.

¹⁹ Inwestycje były sfinansowane z *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* oraz ze środków własnych.

²⁰ Wartość inwestycji wynosiła 386 320,32 zł.

²¹ Wartość inwestycji wynosiła 547 965 zł.

Jarosław - 3,1 km²², Gmina Jarosław - 11,5 km²³, Gmina i Miasto Nisko - 10,6 km²⁴, Miasto Stalowa Wola - 1,9 km, Gmina Leżajsk - 13,7 km²⁵, Gmina Olszanica - 1,3 km, Miasto i Gmina Zagórz - 8,2 km, Miasto Sanok - 7,3 km, Gmina Krasiczyn - 7 km, Gmina Wiązownica - 11,5 km, Gmina Krzeszów - 1,9 km, Gmina Pysznica - 6,7 km, Gmina Cisna - 0,9 km, Miasto i Gmina Sieniawa - 10 km.

Przez teren gmin objętych *Programem Strategicznym „Błękitny San”* przebiegają drogi wojewódzkie. Z danych dostarczonych przez Departament Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego UMWP wynika, że w 2016 roku przebudowano **6,6 km** dróg wojewódzkich za łączną kwotę **3 479 922,65 zł**. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawia tabela nr 4.

²² Został on zrealizowany dzięki następującym inwestycjom: Budowa dróg lokalnych w Jarosławiu: ul. Przemysłowa i ul. Chrobrego, długość drogi 468 m, całkowita wartość zadania wynosiła 2 152 558,89 zł - w tym 1 038 632,00 zł stanowiło dofinansowanie z Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w ramach *Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016 – 2019*, a 1 113 926,89 zł ze środków własnych; Modernizacja ul. Wyspiańskiego: długość drogi - 98 m za kwotę 105 354,95 zł; Ulica (boczna) Ks. Jakuba Makary – wymiana nawierzchni drogi wraz z remontem studzienki odpływowej - długość drogi: 65 m za kwotę 19 542,00 zł; Modernizacja ul. Siarczyńskiego - długość drogi 280 m, za kwotę 206 411,06 zł; Modernizacja ul. Sowińskiego, długość drogi 436 m za kwotę 200 000,00 zł; Modernizacja ul. Zgody: długość drogi - 35 m za kwotę 4 160 zł; Budowa łącznika ul. Pełkińska – Pogodna, długość drogi - 164 m za kwotę 69 757,67 zł; Modernizacja ul. Anny Jenke długość drogi - 350 m. b. za kwotę 229 438,84 zł; Budowa łącznika od ul. Grottgera do ul. Siemieńskiego długość drogi - 72 m.b. za kwotę 78 476,02 zł; Budowa drogi bocznej ul. Konfederackiej długość drogi 195 m. b. za kwotę 64 775,79 zł; Modernizacja drogi wewnętrznej gminnej dz. Nr 2872 o długości 105 m. b. za kwotę 125 538,72 zł; Modernizacja ul. Burmistrza Jerzego Matusza na długość 280 m za kwotę 64 080,79 zł; Modernizacja ul. Sandomierskiej na długości 330 m. b. za kwotę 158 466,71 zł; Modernizacja ul. Bocznej Słonecznej na długości 230 m. b. za kwotę 58 196,84 zł. Wszystkie powyższe inwestycje zostały sfinansowane ze środków własnych Miasta Jarosław.

²³ Wskaźnik został osiągnięty dzięki pracom wykonanym na drogach gminnych, które dotyczyły głównie przebudowy nawierzchni dróg, budowy chodników oraz budowy dróg dojazdowych do gruntów rolnych. Koszt powyższych prac, które zostały sfinansowane ze środków własnych gminy wynosił 1 569 839,00 zł. Gmina dofinansowała również przebudowę dróg powiatowych oraz budowę chodników przy drogach gminnych w miejscowościach: Wola Buchowska, Surochów, Sobiecin, Tuczępy na kwotę 282 401,00 zł.

²⁴ Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 1,5 mln zł z *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich*, środków przeznaczonych na usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej.

²⁵ Inwestycje były podzielone na 1,5 km a sfinansowane z dotacji w ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* wynoszącej 433 870 zł; 2,8 km - z dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych związanych z remontem i odbudową obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej, w tym na przeciwdziałanie skutkom takich zdarzeń w przyszłości za kwotę 567 689 zł; 3,3 km drogi za kwotę 856 573 zł - w ramach dotacji *Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019*; 5,9 km drogi za kwotę 1 734 683,68 zł pochodzącą z budżetu własnego.

Tabela nr 4. Wykaz przebudowanych dróg wojewódzkich w 2016 roku.

Lp.	Zadanie	Długość (m)	Gmina	Wartość zadania (zł)	Dofinans. Gminy (zł)	Środki Woj. (zł)
1	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 w km 213+860 – 214+810 w m. Jabłonka	950	Dydnia	294 872,33	64 125,00	230 747,33
2	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 w km 217+240 – 218+190 w m. Niebocko	950	Dydnia	261 647,94	64 125,00	197 522,94
3	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 858 w km 10+960 – 11+910 w m. Ulanów	950	Miasto i Gmina Ulanów	222 467,57	0,00	222 467,57
4	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 870 w km 10+580 – 10+860 w m. Nielepkowice	280	Wiązownica	558 554,27	154 000,00	404 554,27
5	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 870 w km 11+755 – 13+000 w m. Wiązownica	1 225	Wiązownica	739 732,43	165 000,00	574 732,43
6	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 872 w km 61+300 – 61+560 w m. Nisko	260	Miasto i Gmina Nisko	255 323,38	111 344,00	143 979,38
7	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 894 w km 9+070 – 9+850 oraz w km 10+513 – 10+720 w m. Myczków – Polańczyk – Gmina Solina, realizowana w ramach zadania z RPO WP 2014 – 2020 pn. „Przebudowa /rozbudowa DW 895 na odcinku Solina – Myczków i DW 894 na odcinku Hoczew – Polańczyk”.	800	Solina	728 323,39	0,00	728 323,39
Razem		6 552	-	3 479 922,65	622 719,00	2 857 203,65

Źródło: Departament Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego UMWP.

Z danych dostarczonych przez Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP wynika, że na inwestycje związane z budową i modernizacją dróg dojazdowych do gruntów rolnych **udzielono dotacji celowych 40. gminom** wchodzącym w skład *Programu* na łączną kwotę **2 621 979 zł**. Należy zauważyć, że część tej kwoty mogła zostać wykazana w formularzach gmin, jako środki pozyskane z instytucji zewnętrznych.

Wskaźnik Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw monitorowany jest na podstawie danych dostarczonych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W 2016 roku został osiągnięty na poziomie **6 grup**.

Grupa Producentów Warzyw „POLTINO” Sp. z o.o., działająca w Leżajsku uzyskała wsparcie w wysokości 121 735,38 zł, Spółdzielnia KRES-DROB, funkcjonująca w Makowisku otrzymała 303 979,52 zł. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udzieliła dotacji Spółdzielczej Grupie Producentów Zbóż i Rzepaku w Nizinach w kwocie 112 539,03 zł, Spółdzielni Producentów Zbóż i Rzepaku „FARMER” - 174 368,50 zł, MAX-IMPEX Sp. z o.o. - 17 668,42 zł oraz Przemyskiej Pasiece MIŚ Sp. z o.o. - 56 366,85 zł.

Wskaźnik Powierzchnia wspartych targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych został osiągnięty na poziomie **9 016 m²**. Gmina Czarna w 2016 roku wsparła Giełdę Produktu Lokalnego o powierzchni 5 000 m², Miasto i Gmina Sieniawa przebudowała targowisko o powierzchni 4 016 m² w miejscowości Sieniawa za kwotę 1 445 807,81 zł z czego 881 590 zł stanowiła dotacja z *PROW*.

Na podstawie przesłanych informacji przez gminy *PSBS* wynika, że na terenie objętym *Programem* w 2016 roku Wsparcia na rzecz centrów szkolenia i promocji rzemiosła udzieliła Gmina Czarna wspierając organizacyjnie, osobowo oraz finansowo Bieszczadzki Festiwal Sztuk.

Podsumowując priorytet *Innowacyjna przedsiębiorczość* należy stwierdzić, iż jest on właściwie wdrażany, choć realizacja niektórych wskaźników nie zawsze powiązana jest z aktywnością Zarządu Województwa Podkarpackiego i gmin objętych *Programem*.

Wskaźniki Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie oraz Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw uzależnione są od aktywności oraz skuteczności w aplikowaniu o dofinansowanie lokalnych producentów i przedsiębiorców, dlatego aby wesprzeć realizację wskaźnika należy mocniej ukierunkować działania promocyjno-informacyjne w zakresie możliwych do pozyskania środków unijnych dla firm i producentów działających na terenie gmin objętych *Programem*.

Z kolei wartości wskaźników dokumentujących powierzchnię przygotowanych terenów inwestycyjnych i obszarów objętych rewitalizacją, a także długości

przebudowanych/zmodernizowanych dróg najprawdopodobniej związane są z możliwością pozyskiwania środków unijnych w ramach organizowanych konkursów z programów operacyjnych perspektywy finansowej na lata 2014-2020. Niewątpliwie realizacja tych wskaźników stanowi dowód poszukiwania przez gminy nowych ścieżek rozwoju, dążenia do lepszego skomunikowania z pozostałą częścią regionu, a także otwartości na potencjalnych inwestorów.

Wskaźnik dotyczący liczby wspartych centrów szkolenia i promocji rzemiosła, pomimo walorów turystycznych i tradycji rzemieślniczych gmin Błękitnego Sanu zdiagnozowany został na bardzo niskim poziomie. Podobnie wskaźnik przedstawiający wsparcie dla targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych, których realizację wykazały tylko dwie gminy objęte *PSBS*. Obszary te wymagają dalszych analiz, aby móc jednoznacznie określić przyczyny tak niskiego poziomu realizacji wskaźnika.

Mając na uwadze powyższe, z uwagi na zaplanowane w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* oraz *Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* konkursy i formy wsparcia w które wpisują się wszystkie ww. wskaźniki można założyć, że w kolejnym sprawozdaniu poprawi się ich poziom realizacji.

Celem Priorytetu **Turystyka** jest wspieranie rozwoju gospodarki i przemysłu turystycznego wykorzystujących walory środowiskowo-krajobrazowe oraz obiekty dziedzictwa kulturowego obszaru gmin Błękitnego Sanu. Priorytet ten składa się z czterech działań:

- 2.1. Rozwój i dywersyfikacja produktów turystycznych wraz ze zintegrowaną promocją,
- 2.2. Tworzenie wyspecjalizowanych klastrów turystycznych,
- 2.3. Skoordynowany rozwój zagospodarowania oraz poprawa funkcjonowania infrastruktury turystycznej,
- 2.4. Rewitalizacja, ochrona oraz promocja obiektów dziedzictwa kulturowego.

W 2016 roku w ramach Priorytetu uzyskano następujące wskaźniki:

Priorytet PSBS	Nazwa wskaźnika	Ilość
TURYSTYKA	Liczba wspartych (rozwijanych lub nowych) produktów turystycznych	21
	Liczba wspartych klastrów turystyczno-rekreacyjnych	4
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej	45
	Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem	37
	Wzrost liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	29,54%

Wskaźnik Liczba wspartych (rozwijanych lub nowych) produktów turystycznych został osiągnięty na poziomie **21 produktów**²⁶. Miasto Sanok wsparło 6 produktów turystycznych w ramach projektu „Szlak ikon” na które pozyskało środki w wysokości 200 tys. zł. Gmina Krasiczyn wsparła 1 produkt polegający na realizacji projektu dotyczącego trasy rowerowej na który pozyskała 600 tys. zł ze środków Unii Europejskiej. Z danych otrzymanych z Miasta Przemyśl wynika, że ta jednostka w 2016 r. tworzyła lub rozwijała 4 produkty turystyczne²⁷. Miasto Jarosław wsparło 3 produkty turystyczne w ramach dwóch projektów: szlak turystyczny „Szlak Rakoczego” na który przeznaczono środki własne w wysokości 15 114,27 zł oraz szlak turystyczny „Via Reginea” na który wydatkowano środki z budżetu gminy w wysokości 20 407,25 zł. Miasto Stalowa Wola wsparło 2 produkty turystyczne we współpracy z Podkarpacką Regionalną Organizacją Turystyczną, a Gmina Olszanica oraz Gmina Czarna wsparły po 1 produkcie. Gmina Ustrzyki Dolne wsparła 3 produkty turystyczne: jarmark Bożonarodzeniowy, zmodernizowanie i odnowienie

²⁶ Za produkt turystyczny rozumie się wszystkie dobra i usługi z których korzysta konsument w związku z wyjazdem ze stałego miejsca zamieszkania, np. infrastrukturalne atrakcje turystyczne, imprezy plenerowe itp.

²⁷ Produkty wykazane w sprawozdaniu przez Miasto Przemyśl to zagospodarowanie trasy od Bramy Sanockiej Dolnej przez obiekt forteczny Bramę Sanocką Górną i mur obronny, Fort Trzy Krzyże do Bramy na Zniesieniu oraz rewitalizacja drogi fortecznej Kruhel Wielki - Prałkowce w ramach projektu „Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemyśl w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej - etap I (obecnie w Bramie Sanockiej Dolnej funkcjonuje Punkt Informacji Turystycznej prowadzony przez Przemyskie Stowarzyszenie Przyjaciół Dobrego Wojaka Szwejka przy wsparciu finansowym z budżetu miasta które w 2016 roku wyniosło 10 000 zł). Miasto Przemyśl dofinansowało również Podziemną Trasę Turystyczną przeznaczając 114 000 zł dla Przemyskiego Oddziału PTTK za obsługę podziemi. Kolejnym produktem turystycznym było „Święto Fajki” – impreza promująca tradycje przemyskich fajkarzy na które z budżetu miasta przeznaczono 10 000 zł (liczba uczestników imprezy wyniosła 5 000). „Festiwal Rowerowy Bike Town Przemyśl” to kolejny produkt turystyczny który Miasto wsparło kwotą 40 000 zł (liczba uczestników 10 000).

szlaków spacerowych na terenie gminy Ustrzyki Dolne, a także powstanie tarasu widokowego przy Pomniku Lotników w Ustjanowej Górnej.

Wskaźnik Liczba wspartych klastrów turystyczno-rekreacyjnych w 2016 roku został osiągnięty na poziomie **4 klastrów**. Miasto Sanok wsparło Sanocki Klaster Turystyczno Kulturalny, Miasto Przemyśl dofinansowało kwotą 2 000 zł Przemyski Klaster Turystyczny (którego koordynatorem jest Fundacja Kresowe Centrum Nauki i Rozwoju „Perła Galicji”) i wspólnie zorganizowano imprezę „Światowy Dzień Turystyki”. Miasto Jarosław wsparło w formie niefinansowej Regionalny Klaster Ekonomii Społecznej i Innowacji, a Gmina Olszanica wsparła jeden klaster.

Kolejny wskaźnik Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej został osiągnięty na poziomie **45 obiektów**. Na podstawie danych dostarczonych przez uczestników *Programu* wygląda on następująco: Gmina Solina wsparła 3 obiekty sportowo - rekreacyjne w szkołach w Bóbrce, Wołkowie i Berezce na które pozyskała środki w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* w wysokości 873 041,20 zł. Gmina Olszanica wsparła 1 obiekt infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej, podobnie jak Gmina Krasieczyn. Gmina Lesko wsparła 2 obiekty polegające na budowie basenu zewnętrznego na terenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Lesku (wartość zadania wynosiła 2 825 000 zł i została sfinansowana ze środków własnych Sport-Lesko Sp. z o.o.) oraz drugi projekt polegający na przebudowie boiska sportowego w miejscowości Bezmiechowa Górna (wartość zadania wynosiła 336 181,42 zł i została sfinansowana ze środków własnych gminy w wysokości 168 091,42 zł oraz dotacji Ministerstwa Sportu i Turystyki wynoszącej 168 090 zł). Gmina Sanok wsparła 2 projekty z własnego budżetu dotyczące siłowni zewnętrznej w miejscowościach Trepcza i Wujskie na kwotę 44 427 zł. Natomiast Miasto Sanok wsparło 3 obiekty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Miasto Przemyśl wsparło 5 obiektów²⁸, Gmina Gorzyce

²⁸ Miasto Przemyśl wsparło obiekty infrastruktury turystycznej i sportowo- rekreacyjnej w ramach następujących inwestycji: Rozbudowa Obiektu Lekkoatletycznego Juwenia w Przemyślu (wydatki poniesione w 2016 r. wyniosły 1 568 094,20 zł, w tym dofinansowanie w wysokości 350 000 zł pochodziło ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach *Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej*; Park Rekreacyjno - Sportowy „Kmiecie”; Aktywne społeczeństwo Przemyśla (boisko wielofunkcyjne przy ul. Focha); Wielopokoleniowy park wypoczynku, sportu i rekreacji przy ul. Bohaterów Getta. Łączna wartość wyżej wymienionych czterech zadań wyniosła 1 206 774,15 zł, w tym 394 000 zł pozyskano ze środków Fundacji Rozwoju Kultury Fizycznej z Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach *Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej*. Dodatkowo Miasto utworzyło nowoczesną bazę sportowo - integracją społeczeństwa Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 ze środowiskiem lokalnym.

zrealizowała projekt: „Budowa trybuny wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy boisku LZS Sokolniki w miejscowości Sokolniki” za kwotę 108 900 zł ze środków budżetu gminy. Gmina Zaleszany zmodernizowała ze środków własnych plac zabaw w Pilchowie na kwotę 46 199,99 zł. Miasto Radymno w ramach wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej wykazało Plac zabaw przy ul. Kolejowej na którego środki pochodziły z budżetu gminy w wysokości 18 077,72 zł. Gmina Radymno wsparła 1 projekt na kwotę 741 827,94 zł, którego dofinansowanie ze środków Ministerstwa Sportu wynosiło 370 913,00 zł. Natomiast Gmina Leżajsk wykazała 2 obiekty sfinansowane ze środków własnych: Modernizacja stadionu we wsi Wierzawice na kwotę 98 871,39 zł oraz Budowa zadaszenia i montaż krzesełek na stadionie piłkarskim w Starym Mieście w kwocie 44 353,74 zł. W przesłanym sprawozdaniu Gmina Jarosław wyszczególniła 1 projekt dotyczący Budowy boiska sportowego wielofunkcyjnego w Pełkiniach zrealizowany na kwotę 368 689,77 zł w ramach którego 120 000 zł stanowiło dofinansowanie z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki. Miasto Jarosław w ramach omawianego wskaźnika wykazało 7 obiektów²⁹, Miasto i Gmina Nisko wsparła projekt zatytułowany „Boisko wielofunkcyjne, siłownia terenowa i plac zabaw na osiedlu Malce w Nisku” na które pozyskała dofinansowanie w wysokości ok. 84 tys. z Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej. Natomiast Stalowa Wola wsparła 4 obiekty³⁰, Gmina Wiązownica wsparła 5 obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej, a Gmina Czarna wsparła 1 obiekt (stadion sportowy wraz z infrastrukturą w Czarnej dotacją w wysokości 26 000,00 zł). Gmina Ustrzyki Dolne zadeklarowała wsparcie 3 obiektów w ramach projektów: Budowa zaplecza sanitarnego na trasach narciarstwa biegowego i Nordic Walking

²⁹ Były to następujące obiekty: Park wspinaczkowy w ogródku jordanowskim i doposażenie placu dla potrzeb dzieci z niepełnosprawnością ruchową w Parku im. Bohaterów Monte Cassino (wartość inwestycji 499 647,71 zł); Modernizacja placu zabaw dla dzieci i boiska sportowego na os. Kopernika (wartość inwestycji 337 053,03 zł); Modernizacja placu zabaw dla dzieci i boiska sportowego na os. Braci Prośbów (wartość inwestycji 203 988,39 zł); Rozbudowa placu zabaw dla dzieci na os. Słonecznym (wartość inwestycji 145 945,95 zł); Budowa placu zabaw dla dzieci na os. Pułaskiego (wartość inwestycji 115 634,85 zł); Budowa siłowni zewnętrznej dla dorosłych na os. Kopernika (wartość inwestycji 65 187,99 zł). Łączna wartość w/w zadań wyniosła 1 367 457,92 zł w tym środki własne Gminy Miejskiej Jarosław stanowiły 1 267 457,92 zł, a dotacja z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej z Ministerstwa Sportu i Turystyki 100 000 zł. Zmodernizowano również Stadion JKS przy ul. Bandurskiego w Jarosławiu za kwotę 198 739,63 zł ze środków własnych.

³⁰ Obiekty zostały wsparte w ramach następujących projektów: „Budowa bieżni prostej 4 torowej 80 m przy kompleksie Moje Boisko - Orlik 2012 przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 2 ul. Wojska Polskiego 9 w Stalowej Woli”, „Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego przy Gimnazjum Nr 2 w Stalowej Woli”, „Modernizacja boiska na osiedlu Piaski w Stalowej Woli wraz z infrastrukturą towarzyszącą”.

w Ustjanowej Górnej; Przebudowa zaplecza socjalno-sanitarnego dla stadionu sportowego w Ustrzykach Dolnych; Modernizacja boiska sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy ZSP Nr 1 w Ustrzykach Dolnych.

Wskaźnik Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem został osiągnięty w 2016 roku na poziomie **37 zabytków**. Gmina Zagórz wsparła dawny Klasztor Karmelitów Bosych w Zagórzu pozyskując dotację w wysokości 118 986,01 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 79 049,69 zł ze środków Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i 20 000,00 zł z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego. Miasto Sanok wsparło 19 zabytków przez bieżące utrzymanie obiektów miejskich będących na liście obiektów zabytkowych, Miasto Przemyśl wsparło 3 obiekty³¹, Gmina Żurawica wsparła Polski Dom Katolicki dotacją z własnego budżetu w wysokości 20 000 zł oraz dodatkowo pozyskano 35 000 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Gmina Jarosław dofinansowała Renowację części kościoła pw. Św. Michała Archaniola w Surochowie (wpisanego na listę zabytków) w kwocie 30 000 zł. Natomiast Miasto Jarosław wsparło 3 zabytki³², Stalowa Wola wsparła 2 zabytki³³, Gmina Solina wsparła 1 obiekt, Gmina Krasiczyn 1 obiekt, a Gmina Olszanica 5 zabytków.

Ponadto z informacji przedstawionych przez Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego UMWP w ramach rewitalizacji, ochrony oraz promocji obiektów dziedzictwa kulturowego wsparcie ze środków Samorządu Województwa Podkarpackiego uzyskało 38 podmiotów (parafie, samorządowe instytucje kultury,

³¹ Obiekty zostały wsparte w ramach dwóch inwestycji: Modernizacja Kaplicy Cmentarnej na Cmentarzu Komunalnym przy ul. Słowackiego w Przemyślu (wartość zadania 139 440,07 zł, w tym 89 000 zł stanowiła dotacja Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i 50 000 zł dotacja Marszałka Województwa Podkarpackiego, a 440,07 zł pochodziło z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl) oraz Prace remontowo - konserwatorskie odcinka nr 5 miejskich murów obronnych przy ul. Basztowej 10, które kosztowały 22 495,16 zł, w tym 15 000 zł stanowiła dotacja Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a 7 495,16 zł dołożył budżet Gminy Miejskiej Przemyśl.

³² Zabytki zostały wsparte w ramach projektów: Remont i konserwacja Bramy Krakowskiej za kwotę 218 948,27 zł, w tym 77 572,93 zł stanowiła dotacja Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a 141 375,34 zł środki własne; Remont ceglanego muru oporowego przy ul. Podgórze za kwotę 454 400,40 zł, w tym 80 000,00 zł stanowiła dotacja Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a 374 400,40 zł środki własne; Remont z konserwacją pomnika nagrobego Edwarda Rokiczana na Nowym Cmentarzu Komunalnym, pomnik nagrobny Lakatosa Antala na Starym Cmentarzu Komunalnym, grobowiec rodziny Ostrowskich i Wojciechowskich na Starym Cmentarzu Komunalnym za kwotę 25 758,18 zł, która została pokryta ze środków własnych Gminy Miejskiej Jarosław.

³³ Był to Cmentarz parafialny parafii rzymsko katolickiej pod wezwaniem Matki Bożej Szkapleżnej przy ul. Klasztornej w Stalowej za kwotę 9 000,00 zł oraz Muzeum regionalne za 313 000,00 zł. Obie inwestycje zostały sfinansowane z własnego budżetu.

stowarzyszenia, zakony, osoby fizyczne oraz jednostki samorządu terytorialnego z obszaru objętego *Programem*) na łączną kwotę **1 789 322 zł**. Szczegółowy wykaz podmiotów przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5. Wykaz podmiotów, które uzyskały wsparcie w ramach rewitalizacji, ochrony oraz promocji obiektów dziedzictwa kulturowego ze środków Samorządu Województwa Podkarpackiego.

Lp.	Nazwa podmiotu	Lokalizacja (gmina)	Kwota (zł)
1.	Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku	m. Sanok	118 658
2.	Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu	m. Przemyśl	38 214
3.	Centrum Kulturalne w Przemyślu	m. Przemyśl	226 800
4.	Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszcach	Żurawica	87 000
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha w Bielinach	Ulanów	20 000
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha w Bachórze	Dubiecko	20 000
7.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Wawrzyńca w Dynowie	m. Dynów	15 000
8.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowstąpienia Pana Jezusa w Górzance	Solina	48 000
9.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Hoczwi	Lesko	20 000
10.	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Polski w Jarosławiu	m. Jarosław	15 000
11.	Klasztor Sióstr Benedyktyn w Jarosławiu	m. Jarosław	120 000
12.	Zgromadzenie Sióstr Niepokalanego Poczęcia NMP Dom Zakonny w Jarosławiu	m. Jarosław	30 000
13.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała Kolegiata w Jarosławiu	m. Jarosław	20 000
14.	Ośrodek Kultury i Formacji Chrześcijańskiej im. Służebnicy Bożej Anny Jenke w Jarosławiu	m. Jarosław	100 000
15.	Klasztor Znalezienia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych w Kalwarii Pałacowskiej	Fredropol	100 000

16.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Krasiczynie	Krasiczyn	10 000
17.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Krzeszowie	Krzeszów	10 000
18.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Krzywczu	Krzywczu	100 000
19.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Lesku	Lesko	30 000
20.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętej Trójcy w Leżajsku	Leżajsk	40 000
21.	Klasztor oo. Bernardynów w Leżajsku	Leżajsk	50 000
22.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Stanisława Bp. I M. w Lutowiskach	Lutowiska	30 000
23.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archaniola w Michałowce	g. Radymno	20 000
24.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny w Manasterzu	Wiązownica	20 000
25.	Przemyska Kapituła Metropolitalna Obrządku Łacińskiego w Przemyślu	m. Przemyśl	50 000
26.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Przemyślu	m. Przemyśl	50 000
27.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Przemyślu	m. Przemyśl	50 000
28.	Klasztor św. Marii Magdaleny Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych w Przemyślu	m. Przemyśl	20 000
29.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pysznicy	Pysznica	20 000
30.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra i Pawła w Ryszkowej Woli	Wiązownica	50 000
31.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca w Radymnie	m. Radymno	65 000
32.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Boboli w Starym Mieście	g. Leżajsk	20 000
33.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa w Tarnawcu z siedzibą w Kuryłówce	Kuryłówka	10 000
34.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Bieszczadzkiej w Ustrzykach Dolnych	Ustrzyki Dolne	10 000

35.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Wietlinie	Laszki	85 000
36.	Małgorzata Smolińska Ustrzyki Dolne	Ustrzyki Dolne	10 000
37.	Gmina Miejska Przemyśl	m. Przemyśl	40 650
38.	Miasto i Gmina Zagórz	Zagórz	20 000

Źródło: Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego UMWP.

Wskaźnik Wzrost liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne **wzrósł o 29,54%**. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6. Wzrost/spadek liczby odwiedzin miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne na terenie PSBS.

Nazwa gminy	Wzrost/spadek liczby odwiedzin
Solina	20 000
Lesko	27 100
Miasto Sanok	150 000
Krasiczyn	7 000
Miasto Przemyśl	5 262
Żurawica	15 000
Olszanica	40 000
Miasto Jarosław	22 425
Stalowa Wola	5 432
Miasto i Gmina Zagórz	- 2 998 ³⁴
Ustrzyki Dolne	6 500

Źródło: Dane dostarczone przez samorządy wchodzące w skład *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

³⁴ Dane dotyczą monitoringu liczby odwiedzin w 2016 r. dawnego Zespołu Klasztorne Karmelitów Bosych w Zagórz w oparciu o własny pomiar.

Należy dodać, że Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP zorganizował w 2016 roku jeden konkurs ofert na zadania związane z turystyką. W ramach ogłoszonego konkursu wnioski złożyło 8 podmiotów z terenu objętego *Programem Strategicznym „Błękitny San”*, z których 6 otrzymało dofinansowanie na łączną kwotę **88 547 zł**.

Tabela nr 7. Wykaz organizacji, które otrzymały dofinansowanie z Departamentu Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP na zadania związane z turystyką.

Nazwa organizacji	Kwota (zł)
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział „Ziemia Sanocka” w Sanoku	18 000
Caritas Diecezji Rzeszowskiej - Ośrodek w Myczkowcach	19 000
Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Oddział im. Dr Mieczysława Orłowicza w Przemyślu	10 447
Stowarzyszenie Rozwoju Wetliny i Okolic	13 000
Stowarzyszenie USTYAN	16 000
Lokalna Organizacja Turystyczna „Bieszczady”	12 100

Źródło: Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP.

Podsumowując priorytet *Turystyka* należy stwierdzić, że wszystkie wskaźniki założone w tym obszarze są realizowane, a osiągnięte wyniki są na dobrym poziomie.

Podkreślenia wymaga, że spośród wskazanych w *Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020* głównych atrakcji turystycznych regionu, pięć z nich położonych jest na terenie oddziaływania *Programu* a liczba turystów je odwiedzających monitorowana jest z poziomu *Strategii*. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w tabeli nr 8.

Tabela nr 8. Frekwencja odwiedzających atrakcje turystyczne położone na terenie oddziaływania *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

Lp.	Nazwa atrakcji turystycznej	Frekwencja	
		31.XII.2015r.	31.XII.2016r.
1.	Bieszczadzki Park Narodowy	388 329	485 852
2.	Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku	140 481	150 169
3.	Bieszczadzka Kolejka Leśna	112 782	130 740
4.	Arboretum w Bolestraszczykach	46 940	65 835
5.	Muzeum Ziemi Przemyskiej w Przemyśle	29 823	37 096
RAZEM		1 205 991	1 463 282

Źródło: Regionalne Obserwatorium Terytorialne UMWP.

Wysokie wartości wskaźników dotyczących liczby odwiedzin atrakcji turystycznych, liczby zabytków oraz obiektów turystycznych i sportowo-rekreacyjnych objętych wsparciem są potwierdzeniem mocno rozwiniętych funkcji turystycznych gmin Błękitnego Sanu, a także posiadanych walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego i historycznego, które cieszą się popularnością wśród przybywających na Podkarpacie turystów.

Wzrost liczby odwiedzin jest szczególnie widoczny w gminach położonych na terenie Bieszczad lub w niedalekiej od nich odległości, co skutkuje rozwijaniem się nowych lub istniejących produktów turystycznych, a także realizacją projektów infrastrukturalnych, które służą zaspokajaniu potrzeb rekreacyjnych mieszkańców i napływających turystów. Na realizację wskaźników mają również wpływ wszelkie działania promocyjne podejmowane przez gminy Błękitnego Sanu, a także Samorząd Województwa Podkarpackiego np. w postaci opracowywanych i kolportowanych wydawnictw oraz broszur informacyjno-promocyjnych, a także emitowanych spotów reklamowych podkreślających walory i potencjał Bieszczadów oraz obszarów wzdłuż rzeki San.

Celem Priorytetu **Kapitał Ludzki i Społeczny** jest podejmowanie działań skutecznie wzmacniających najważniejsze czynniki rozwoju we współczesnej gospodarce. Priorytet składa się z następujących działań:

- 3.1. Zróżnicowanie oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach kształcenia,
- 3.2. Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie,
- 3.3. Poprawa dostępności i jakości usług społecznych,
- 3.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.

W 2016 roku w ramach Priorytetu uzyskano następujące wskaźniki:

Priorytet PSBS	Nazwa wskaźnika	Ilość
KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY	Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym	10% - 90%
	Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym w zakresie kształcenia zawodowego	10
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	101
	Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu	1,9% (wskaźnik dla województwa)
	Liczba zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych	Brak danych
	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	7
	Liczba wspartych placówek opieki nad osobami starszymi	3
	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3	23

W ramach wskaźnika Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym członkowie PSBS podali następujące wartości przedstawione w tabeli nr 9.

Tabela nr 9. Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym.

Nazwa gminy	Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym
Gmina Lutowiska	90%

Gmina Czarna	60%
Gmina Solina	52%
Gmina Baligród	45%
Gmina Cisna	72%
Gmina Olszanica	59%
Miasto i Gmina Zagórz	24%
Miasto i Gmina Lesko	42%
Gmina Sanok	38%
Miasto Przemyśl	78%
Gmina Krzywczka	40%
Gmina Krasieczyn	10%
Gmina Żurawica	65%
Gmina Medyka	46%
Gmina Radymno	47%
Miasto Radymno	82%
Gmina Wiązownica	86%
Miasto Jarosław	88,5%
Gmina Jarosław	75%
Gmina Leżajsk	55%
Gmina Jeżowe	67%
Gmina Krzeszów	35%
Gmina i Miasto Nisko	59%
Gmina Pysznica	46%
Stalowa Wola	70%,
Gmina Zaleszany	39%
Gmina Gorzyce	61%
Miasto i Gmina Nowa Sarzyna	54%

Gmina Radomyśl nad Sanem	62%
Miasto i Gmina Sieniawa	76,76%
Gmina Ustrzyki Dolne	69,9%

Źródło: Dane dostarczone przez samorządy wchodzące w skład *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

Wskaźnik Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym w zakresie kształcenia zawodowego **wynosi 10 szkół** i został określony na podstawie liczby szkół, które otrzymały dofinansowanie z działania 9.4 *Poprawa jakości kształcenia zawodowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*. Dane pochodzą z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 według stanu na 31 grudnia 2016 roku³⁵.

Wskaźnik Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty został zrealizowanych na poziomie **101 obiektów**. Gmina Olszanica wsparła 2 obiekty, Gmina Sanok - 1 (Zespół Szkół w Dobrej otrzymał wsparcie w wysokości 12 237 zł), Gmina Krzywczyna - 1 (Zespół Szkół w Krzywczynie otrzymał wsparcie w wysokości 237 tys. zł z czego 100 000 zł stanowił wkład budżetu państwa), Gmina Jarosław - 1, Gmina Krasieczyn - 3 (na kwotę 100 tys. zł.), Miasto Przemyśl wsparło 20 obiektów³⁶, Miasto i Gmina Nowa Sarzyna wsparła 13

³⁵ W analizowanym wskaźniku zostały ujęte następujące projekty: „CKP kształci zawodowo. Wsparcie kompetencji kadr i uczniów Centrum Kształcenia Praktycznego w Jarosławiu” realizowany przez Powiat Jarosławski/Centrum Kształcenia Praktycznego; „Dobry start w zawodową przyszłość” realizowany przez Powiat Leżajski/Zespół Szkół Technicznych; „Zainwestuj w siebie, postaw na przyszłość” realizowany przez Gminę Miejską Przemyśl/Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 2 w Przemyślu; „Równi w zatrudnieniu - wzrost kompetencji zawodowych uczniów niesłyszących Technikum Specjalnego nr 2 w Przemyślu” realizowany przez Gminę Miejską Przemyśl/Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy Nr 2 w Przemyślu; „Bliżej rynku pracy - kompleksowy program edukacji zawodowej w Powiecie Jarosławskim” (miejsce realizacji projektu Jarosław oraz Radymno) realizowany przez Powiat Jarosławski; „Nowa jakość kształcenia zawodowego w CKZiU nr 1 w Przemyślu” realizowany przez Miasto Przemyśl/Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 1; „Powiat Stalowowolski stawia na zawodowców” realizowany przez Powiat Stalowowolski; „Kształcenie zawodowe kluczem do sukcesu” realizowany przez Stowarzyszenie Niżańskie Centrum Rozwoju oraz kompleksowy projekt obejmujący dostosowanie 14 placówek Centrum Kształcenia Torus do potrzeb rynku pracy realizowany w Przemyślu, Jarosławiu oraz Stalowej Woli.

³⁶ Były to: 1) Młodzieżowy Dom Kultury - 6 500 zł; 2) Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi - 6 000 zł; 3) Centrum Kształcenia Zawodowego nr 2 - 2 400 zł; 4) Przedszkole nr 20 - 6 000 zł; 5) Szkoła Podstawowa nr 5 - 2 500 zł; 6) Szkoła Podstawowa nr 6 - 1 000 zł; 7) Przedszkole nr 19 - 2 000 zł; 8) Przedszkole nr 4 - 1 300 zł; 9) Szkoła Podstawowa nr 11 - 24 000 zł; 10) Szkoła Podstawowa nr 11 - 2 000 zł; 11) Przedszkole nr 20 - 16 154 zł; 12) Szkoła Podstawowa nr 11 - 7 000 zł; 13) Szkoła Podstawowa Nr 5 - 28 974 zł; 14) Zespół Szkół Elektronicznych i Ogólnokształcących - 26 865 zł; 15) Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy Nr 3 - 55 133 zł;

obiektów³⁷, Miasto i Gmina Sieniawa wykazała 6 obiektów (szkoły podstawowe w Sieniawie, Rudce, Wylewie, Dobrej, Czerwonej Woli oraz gimnazjum w Sieniawie). Gmina Medyka w ramach wskaźnika dotyczącego liczby wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty wykazała 1 obiekt³⁸, Gmina Wiązownica do wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty zaliczyła 19 jednostek (wydatki na bieżące utrzymanie w wysokości ok. 2 000 000 zł., oraz wydatki inwestycyjne ok. 3 000 000 zł). Gmina Leżajsk wykazała 1 inwestycję – budynek szkoły w Chałukach Dębniańskich i kwotę wsparcia 36 800 zł. Gmina Jeżowe wykazała 8 obiektów³⁹, Gmina i Miasto Nisko wykazała 4 obiekty⁴⁰, Stalowa Wola wsparła 14 obiektów pod nazwą projektu: „Tworzenie warunków nauczania poprzez modernizację infrastruktury edukacyjnej w Gminie Stalowa Wola” o wartości 1 248 984 zł w tym dofinansowanie z RPO WP 2014-2020 wynosiło 993 691,99 zł. Natomiast Gmina Zaleszany wsparła 5 obiektów w ramach robót remontowych w pięciu szkołach publicznych w Zaleszanach. Gmina Gorzyce zrealizowała 1 projekt obejmujący 2 obiekty⁴¹.

Wskaźnik Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu z uwagi na brak instytucji, które w sposób kompleksowy monitorowałyby ten wskaźnik, po przeprowadzonej analizie danych GUS, wskaźników w *RPO WP 2014-2020*, a także w *SRWP 2020* uznano, że ww. wskaźnik wykazuje analogię do

16) II Liceum Ogólnokształcące - 55 000 zł; 17) Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 2 - 10 000 zł; 18) Szkoła Podstawowa Nr 11 - 163 673 zł; 19) Przedszkole Nr 2 - 280 440 zł. Zadania 1 - 19 zostały sfinansowane z budżetu Miasta Przemyśl. 20) Gimnazjum przy ul. Grunwaldzkiej 17 w Przemyślu - 58 085,35 zł pochodzącą z Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - 30 000 zł oraz 28 085,35 zł z budżetu własnego.

³⁷ Szkoły podstawowe w Tarnogórze, Woli Zarczyckiej, Łętowni, Nowej Sarzynie, Rudzie Łańcuckiej, Wólce Łętowskiej, Jelnej, Sarzynie oraz przedszkole w Nowej Sarzynie, Woli Zarczyckiej, Łętowni za kwotę 737 795 zł.

³⁸ Został on zmodernizowany w ramach projektu „Przebudowa oraz wyposażenie klasopracowni i sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Medyce”. Projekt jest w trakcie realizacji i dofinansowany został w ramach *RPO WP 2014-2020*, oś priorytetowa VI *Spójność przestrzenna i społeczna*, działanie 6.4 *Infrastruktura edukacyjna*, wydatki kwalifikowane wynoszą 1 013 763 zł, a dofinansowanie 782 726 zł.

³⁹ Publiczne Gimnazjum w Jeżowie, Zespół Szkół Jeżowe Centrum, Publiczna Szkoła Podstawowa Jeżowe-Podgórze, Publiczna Szkoła Podstawowa Jeżowe-Kameralne, Zespół Szkół Cholewiana Góra, Zespół Szkół Groble, Zespół Szkół Jata, Zespół Szkół Stary Nart na które pozyskała dotację w ramach *RPO WP 2014-2020* wynoszącą 726 492 zł z wartości ogółem projektu 949 636,66 zł.

⁴⁰ Boisko wielofunkcyjne wraz z urządzeniami siłowni terenowej przy Gimnazjum nr 1 w Nisku; Infrastruktura lekkoatletyczna przy PSP nr 1 w Nisku; Plac zabaw przy Przedszkolu nr 1 w Nisku; Plac zabaw przy przedszkolu nr 2 na Osiedlu Podwolina w Nisku. Inwestycje zostały dofinansowane w wysokości 314 tys. zł z *Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej*.

⁴¹ Było to przedsięwzięcie pod nazwą „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Gorzyce poprzez termomodernizację Zespołu Szkół we Wrzawach oraz Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Adama Osetka w Gorzycach” na które pozyskano dofinansowanie ze środków EFRR w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, wartość dofinansowania wynosiła 1 261 510 zł, natomiast środki własne gminy stanowiły 317 149 zł, a całkowita wartość projektu: 1 578 659 zł.

priorytetu tematycznego 2.1 *Edukacja w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020* i wskaźnika go monitorującego tj. odsetek osób uczestniczących w kształceniu ustawicznym w wieku 25-64 lata w ogólnej liczbie ludności w tym wieku. Niestety trudność, która pojawia się przy dalszej analizie ww. wskaźników wynika z tego, iż wskaźnik przewidziany w *SRWP 2020* monitorowany jest wyłącznie na poziomie województwa. Mając na uwadze powyższe wskazać należy, iż najbardziej aktualne dane będące w zasobach Banku Danych Lokalnych dotyczą 2015 roku, a wskaźnik dla województwa podkarpackiego wynosi 1,9%.

W okresie objętym sprawozdawczością brakuje danych, aby określić wskaźnik Liczba zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych, ze względu na brak możliwości dotarcia do kompleksowych informacji źródłowych. Uzyskanie jakiegokolwiek obrazu realizacji ww. wskaźnika wymagałoby każdorazowego uzyskiwania informacji z wielu źródeł m.in. Powiatowych Urzędów Pracy, programów operacyjnych, a także uczelni i podmiotów prywatnych, firm, stowarzyszeń, które zajmują się edukowaniem na różnych poziomach i prowadzeniem szkoleń. Wobec powyższego uzyskanie danych w tym zakresie napotyka na znaczne trudności.

Wskaźnik Liczba wspartych podmiotów leczniczych wyniósł **7 podmiotów**. Gmina Sanok wykazała wsparcie 1 podmiotu (dotacja dla SPZOZ w Sanoku w wysokości 9 500 zł ze środków własnych), Miasto Sanok przekazało dotacje dla 1 podmiotu (SP ZOZ w Sanoku na dofinansowanie zakupu ambulansu dla Stacji Pogotowia Ratunkowego), Miasto Przemyśl przekazało środki na 1 podmiot - Szpital Wojewódzki OLK w Przemyślu (dofinansowanie w zakresie modernizacji sieci informatycznej w budynku Szpitala Wojewódzkiego OLK w ramach zadania pn. „Modernizacja obiektów i zakup sprzętu dla Szpitala Wojewódzkiego OLK w Przemyślu” w wysokości 200 000 zł), Gmina Medyka wsparła 1 obiekt leczniczy. Miasto Stalowa Wola zadeklarowało wsparcie dla 3 podmiotów leczniczych: NZOZ Medyk Stalowa Wola zostało wsparte kwotą 650 000 zł, Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli kwotą 415 000 zł i Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy SPZOZ Stalowa Wola kwotą 80 000 zł. Wszystkie ww. placówki w Stalowej Woli zostały wsparte środkami z budżetu miasta.

Ponadto z danych dostarczonych przez Departament Programów Infrastrukturalnych Ministerstwa Rozwoju wynika, że w grudniu 2016 roku została podpisana umowa o wartości **14 683 173 zł** dotycząca sfinansowania projektu pod

nazwą „Przebudowa szpitalnego oddziału ratunkowego wraz z budową lądowiska wyniesionego w Szpitalu w Stalowej Woli”.

Samorząd Województwa Podkarpackiego wsparł koszty skoordynowanej opieki kardiologicznej w Wojewódzkim Szpitalu im. Św. Ojca Pio w Przemyślu kwotą **2 938 200 zł** oraz dofinansował zakup ambulansu sanitarnego kwotą **300 000 zł**. Natomiast Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny w Żurawicy otrzymał dofinansowanie na zakup wyposażenia w wysokości **80 000 zł**.

Liczba wspartych placówek opieki nad osobami starszymi w ramach *Programu* wyniosła **3 placówki**. Gmina Gorzyce wsparła Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gorzyckie dotacją z własnego budżetu w wysokości 95 000 zł. Gmina Krasiczyn oraz Gmina Radymno zadeklarowały wsparcie po jednej jednostce opiekującej się osobami starszymi.

Wskaźnik Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3 (zapewniający interakcję dwustronną, tzn. dostępność formularzy online, możliwość zainicjowania sprawy drogą elektroniczną poprzez interaktywne wypełnienie i przesłanie dokumentów elektronicznych do jednostki administracji publicznej) został zrealizowany na poziomie **23 usług** przez następujące gminy: Miasto Przemyśl udostępniało swoim mieszkańcom 16 usług⁴², Gmina Leżajsk udostępniała swoim mieszkańcom w 2016 roku 5 usług⁴³, Gmina Gorzyce wykazała 2 usługi⁴⁴.

Dodatkowo projekt *Podkarpacki System Informacji Medycznej* zrealizowany przez Departament Społeczeństwa Informatycznego UMWP swoim zasięgiem objął podmioty lecznicze zlokalizowane na terenie objętym *Programem*, które świadczą

⁴² Udostępniane usługi: 1. Zawiadomienie o zbyciu pojazdu zarejestrowanego; 2. Wydanie wtórnika dowodu rejestracyjnego; 3. Zawarcie małżeństwa z cudzoziemcem; 4. Zaświadczenie o zameldowaniu lub wymeldowaniu; 5. Zaświadczenia o stanie majątkowym; 6. Wymiana prawa jazdy; 7. Wydawanie odpisów z rejestru stanu cywilnego; 8. Wyrejestrowanie pojazdu; 9. Pismo ogólne do urzędu; 10. Jednorazowe zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych; 11. Wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dla przedsiębiorców, których działalność polega na organizacji przyjęć (catering); 12. Oświadczenie o wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych; 13. Wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży; 14. Deklaracja, korekta deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi; 15. Skargi, wnioski, zapytania do urzędu; 16. Wydanie prawa jazdy po raz pierwszy.

⁴³ Udostępniane usługi: 1. Wydanie dowodu osobistego; 2. Wydanie decyzji lokalizacyjnej; 3. Wydanie decyzji lokalizacyjnej celu publicznego; 4. Wpisanie do rejestru wyborców; 5. Skreślenie z rejestru wyborców.

⁴⁴ Udostępniane usługi: 1. Złożenie wniosku o wydanie dowodu osobistego; 2. Złożenie wniosku o przyznanie świadczenia wychowawczego.

e-usługi publiczne⁴⁵. Pacjenci mogą skorzystać z następujących usług: e-Informacja, e-Rejestracja, Elektroniczny Rekord Pacjenta, Regionalny Rejestr Danych Ratunkowych, Elektroniczna Platforma Współpracy ZOZ, Elektroniczna Platforma Nadzoru.

Podsumowując priorytet *Kapitał ludzki i społeczny* należy zasygnalizować kilka kwestii. Po pierwsze występuje bardzo duża rozpiętość we wskaźniku dotyczącym dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, stanowiącym sumę dzieci uczęszczających do przedszkoli publicznych i prywatnych. Wskaźnik ten pokazuje duże różnice pomiędzy gminami objętymi *Programem*. Zdecydowanie wyższy odsetek procentowy posiadają miasta, a mniejszy małe gminy położone w peryferyjnych regionach, co związane jest z niewystarczającą infrastrukturą edukacyjną przeznaczoną dla dzieci w wieku przedszkolnym i/lub modelem życia w wielopokoleniowych rodzinach zapewniających sobie wzajemną pomoc w opiece nad dziećmi.

Należy podkreślić szczególną aktywność gmin w realizacji wskaźnika dotyczącego wsparcia obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty. Wskaźnik został osiągnięty na poziomie 101, a inwestycje dotyczyły głównie przebudowy lub remontów obiektów oświatowych sfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z budżetów gmin.

W ramach analizy wskaźnika Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy zauważono, że wszystkie szkoły ponadgimnazjalne w swojej ofercie dydaktycznej zapewniają, że kształcenie w ich placówkach jest dostosowane do aktualnego popytu na pracę, a program nauczania jest tak skonstruowany, aby kształcić na najwyższym poziomie. Z tego powodu przyjęto metodologię mierzenia wskaźnika polegającą na wykazywaniu szkół ponadgimnazjalnych, które uzyskały dofinansowanie w ramach działania 9.4 *Regionalnego Programu Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, którego celem jest poprawa jakości kształcenia zawodowego. Zdając sobie

⁴⁵ Są to następujące jednostki: Centrum Opieki Medycznej w Jarosławiu, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Lesku, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Leżajsku, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Sanoku, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Ustrzykach Dolnych, Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nisku, Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej - Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli, Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej im. Prof. Antoniego Kępińskiego w Jarosławiu, Szpital Wojewódzki OLK w Przemyślu, Wojewódzki Szpital im. Św. Ojca Pio w Przemyślu, Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny im. prof. E. Brzezickiego w Żurawicy.

sprawę że przyjęta metodologia zawęży wskaźnik do szkół o profilu zawodowym, przyjęto, że jest to jedyne możliwe do zastosowania rozwiązanie.

Ze względu na brak danych nie udało się podać w sprawozdaniu wskaźnika dotyczącego osób dorosłych w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu i szkoleniu z terenów objętych oddziaływaniem *Programu*. Dane, które można było pozyskać w tym zakresie dotyczą osób wykazujących aktywność w kształceniu i szkoleniu na poziomie województwa. Główny Urząd Statystyczny nie prezentuje danych w tym zakresie na poziomie powiatów, a tym bardziej gmin. Podobny problem dotyczy liczby zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych dla osób zamieszkałych na terenie gmin objętych *Programem*.

Zaawansowanie usług on-line w administracji publicznej mierzone jest według pięciostopniowego modelu dojrzałości⁴⁶. Autorzy *Programu „Błękitny San”* uznali, że należy monitorować wskaźnik jeśli osiągnie poziom trzeci. W 2016 roku został on osiągnięty przez gminy uczestniczące w *Programie* w liczbie 23, ale usługi wykazały tylko trzy gminy. Zdecydowanym liderem wykorzystywania Internetu do świadczenia usług było Miasto Przemyśl, które udostępniało swoim mieszkańcom 16 usług. Istnieje prawdopodobieństwo, że w sprawozdaniu za 2017 rok będzie on wyższy ze względu na rozstrzygnięcie konkursu dotyczącego działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług w ramach RPO WP 2014-2020*.

Do zadań własnych gminy należy opieka nad osobami starszymi przez organizowanie pomocy społecznej. Liczba wspartych placówek opieki nad osobami starszymi w okresie objętym sprawozdawczością nie jest wysoka. Wyższy wskaźnik został osiągnięty w liczbie wspartych podmiotów leczniczych.

Celem Priorytetu **Środowisko i Energetyka** jest utrzymanie i poprawa walorów środowiskowych gmin Błękitnego Sanu poprzez zapewnienie przestrzegania zasad rozwoju zrównoważonego oraz wspieranie działań sprzyjających zapobieganiu, przeciwdziałaniu i marginalizowaniu skutków osuwisk oraz zagrożeń wywołanych przez człowieka. Priorytet składa się z następujących działań:

- 4.1. Utrzymanie walorów środowiskowych i krajobrazowych,

⁴⁶ Pięciostopniowy model dojrzałości: 1) Informacja, 2) Jednostronna interakcja, 3) Dwustronna interakcja, 4) Transakcja, 5) Nakierowanie usług.

- 4.2. Zapobieganie, przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków osuwisk,
- 4.3. Zapobieganie, przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń wywołanych przez człowieka,
- 4.4. Rozwój odnawialnych źródeł energii.

W 2016 roku w ramach Priorytetu uzyskano następujące wskaźniki:

Priorytety PSBS	Nazwa wskaźnika	Ilość
ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	37
	Liczba zrealizowanych projektów obejmujących wdrażanie technologii energooszczędnych w obiektach użyteczności publicznej	6
	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	9% - 99%
	Poprawa stanu czystości wody w rzece San zbadana (określona) przy pomocy wskaźników fitobentos i fitoplankton poniżej ośrodków miejskich usytuowanych nad rzeką San, zmierzona przez WIOŚ w Rzeszowie	Dane zostały przedstawione w opracowaniu szczegółowym
	Liczba wspartych form ochrony przyrody	13
	Liczba zrealizowanych projektów obejmujących obiekty infrastruktury przeciwpowodziowej	3
	Liczba wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego	40

Wskaźnik Liczba obiektów poddanych termomodernizacji został zrealizowany na poziomie **37 obiektów**: Gmina Sanok – 1 obiekt (Termomodernizacja budynku wraz z robotami towarzyszącymi w WDK Srogów, wydatek inwestycyjny w wysokości 127 455,27 zł), Miasto Przemyśl – 1 obiekt (Szkoła Podstawowa Nr 11, Termomodernizacja łącznika Szkoły Podstawowej Nr 11 w Przemyślu za kwotę 163 673,48 zł sfinansowana z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl), Gmina Olszanica – 1 obiekt, Stalowa Wola – 1 obiekt (MOSiR w trakcie realizacji projekt o wartości 12 513 641,77 zł w tym dofinansowanie z *RPO WP* w wysokości 8 386 535,35 zł), Miasto i Gmina Nowa Sarzyna – 1 obiekt zlokalizowany z Łukowej za kwotę 25 880 zł pochodzącą z budżetu własnego, Gmina Laszki – 2 obiekty (Termomodernizacja OZ w m. Laszki 100 000 zł ze środków własnych, termomodernizacja OZ w m. Mięksisz Nowy 20 000 zł sfinansowana ze środków własnych), Gmina Gorzyce – 2 obiekty poddane termomodernizacji w ramach projektu „Zwiększenie efektywności

energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Gorzyce poprzez termomodernizację Zespołu Szkół we Wrzawach oraz Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Adama Osetka w Gorzycach” na które pozyskała dofinansowanie ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* (wartość dofinansowania - 1 261 510,21 zł, środki własne gminy - 317 149,10 zł, całkowita wartość projektu - 1 578 659,31 zł), Gmina Cisna wykazała 3 obiekty, Miasto Sanok – 3 obiekty, Gmina Żurawica – 3 obiekty (dotacja z *RPO WP 2014-2020* na kwotę 773 282,92 zł), Gmina Wiązownica – 10 obiektów, Gmina Tryńcza – 9 obiektów.

Dodatkowo z danych otrzymanych od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie wynika, że udzielił on **19 dotacji** na kwotę **1 129 606 zł** na projekty dotyczące termomodernizacji budynków, głównie obiektów sakralnych położonych na terenie oddziaływania *Programu*.

Wskaźnik Liczba zrealizowanych projektów obejmujących wdrażanie technologii energooszczędnych w obiektach użyteczności publicznej został zrealizowany na poziomie **6 projektów**: Miasto Stalowa Wola – 1 (projekt Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji -- w trakcie realizacji za kwotę 12 513 641,77 w tym dofinansowanie wynoszące 8 386 535,35 zł ze środków *RPO WP 2014-2020*), Gmina Gorzyce - 1 projekt: „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Gorzyce poprzez termomodernizację Zespołu Szkół we Wrzawach oraz Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Adama Osetka w Gorzycach” na które pozyskała dofinansowanie ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* (wartość dofinansowania - 1 261 510,21 zł, środki własne gminy - 317 149,10 zł, całkowita wartość projektu – 1 578 659,31 zł), Gmina Cisna - 1 projekt, Miasto Sanok – 3.

Wskaźnik Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków przedstawia tabela nr 10.

Tabela nr 10. Odsetek ludności z terenu *Programu* korzystającej z oczyszczalni ścieków.

Nazwa gminy	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków
Gmina Lutowska	75%

Gmina Czarna	9%
Gmina Solina	50%
Gmina Baligród	30%
Gmina Cisna	58%
Gmina Olszanica	16%
Miasto i Gmina Zagórz	75%
Lesko	83%
Miasto Sanok	99%
Gmina Sanok	54%
Gmina Dydnia	20%
Miasto Przemyśl	Informacja w przypisie ⁴⁷
Gmina Krzywczka	35%
Gmina Krasiczyn	70%
Gmina Żurawica	83%
Gmina Fredropol	49%
Gmina Medyka	93%
Miasto Radymno	58%
Gmina Radymno	44%
Miasto Jarosław	92%
Gmina Laszki	46%
Gmina Jarosław	90%
Gmina Wiązownica	65%
Gmina Leżajsk	53%
Gmina Krzeszów	25%
Gmina Jeżowe	77%

⁴⁷ Według danych na koniec 2015 r. 88,9% ludności miasta Przemyśla korzystała z kanalizacji zbiorczej, a 11,1% ludności Przemyśla korzystała z indywidualnych systemów odprowadzania ścieków (zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków).

Nisko	69%
Stalowa Wola	99%
Gmina Zaleszany	50%
Gmina Gorzyce	87%
Miasto i Gmina Gorzyce	68%
Gmina Radomyśl nad Sanem	11%
Miasto i Gmina Sieniawa	70,3%
Gmina Ustrzyki Dolne	69,9%

Źródło: Dane dostarczone przez samorządy wchodzące w skład *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

Z danych dostarczonych przez Departament Programów Infrastrukturalnych Ministerstwa Rozwoju wynika, że w październiku 2016 roku została podpisana umowa dotycząca sfinansowania projektu pod nazwą *„Program Strategiczny Błękitny San - uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Ustrzyki Dolne”⁴⁸*. Projekt będzie realizowany w mieście Ustrzyki Dolne. Głównym jego celem jest ochrona środowiska i poprawa warunków życia mieszkańców poprzez racjonalną gospodarkę wodno-ściekową. W wyniku realizacji projektu zostaną osiągnięte następujące wskaźniki: długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 4,73 km; liczba mieszkańców korzystającej z nowo wybudowanej infrastruktury – 456. Projekt jest współfinansowany ze środków *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020*, a jego wartość wynosi **3 788 465 zł**.

Wskaźnik Poprawa stanu czystości wody w rzece San zbadana (określona) przy pomocy wskaźników fitobentos i fitoplankton poniżej ośrodków miejskich usytuowanych nad rzeką San, zmierzona przez WIOŚ w Rzeszowie przedstawia tabela nr 11 przygotowana na podstawie danych Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki klasyfikacji fitobentosu i fitoplanktonu w wodach rzeki San w latach 2016, 2015 i 2012 sporządzono w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych dla poszczególnych części wód wydzielonych na rzece San.

⁴⁸ Inwestycja obejmuje budowę odcinków sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej umożliwiającej odprowadzenie ścieków sanitarnych z istniejącej i przewidywanej zabudowy mieszkaniowej. Ścieki z terenu objętego przedsięwzięciem będą odprowadzane do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w Brzegach Dolnych z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Tabela nr 11. Wyniki klasyfikacji fitobentosu i fitoplanktonu w wodach rzeki San w latach 2016, 2015 i 2012.

Lp.	Nazwa JCWP	Wyniki klasyfikacji wybranych elementów biologicznych w 2015 r. i w 2016 r. ³		Wyniki klasyfikacji wybranych elementów biologicznych w 2012 r.		Gminy w zlewni JCWP
		Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	Fitobentos (multimetryczny indeks okrzemkowy IO)	Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	Fitobentos (multimetryczny indeks okrzemkowy IO)	
1	San do Wołosatego	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Lutowiska
2	San od Wołosatego do zbiornika Solina	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Lutowiska, Czarna, Solina
3	Zbiornik Solina do zapory w Myczkowcach	klasa I	klasa I	klasa I	klasa I	Czarna, Solina, Ustrzyki Dolne
4	San od zb.Myczkowce do Tyrawki	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Solina, Olszanica, Lesko, Sanok (miasto), Sanok (wiejska), Zagórz
5	San od Tyrawki do Olszanki	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Sanok (wiejska), Bircza, Dydnia, Nozdrzec, Dynów (miasto), Dynów (wiejska), Dubiecko, Krzywczka, Krasieczyn
6	San od Olszanki do Wiaru	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa II	Krasieczyn, Przemyśl (miasto), Przemyśl (wiejska), Żurawica
7	San od Wiaru do Huczek	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Żurawica, Przemyśl (miasto), Medyka
8	San od Huczek do Wiśłoka, bez Wiśłoka	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Medyka, Żurawica, Orły, Stubno, Radymno (miasto), Radymno (wiejska), Laszki, Jarosław (miasto), Jarosław (wiejska), Wiązownica, Sieniawa,
		klasa II ³	Nie dotyczy			

						Tryńcza, Leżajsk (wiejska)
9	San od Wiśloka do Złotej	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Leżajsk (wiejska), Leżajsk (miasto), Kuryłówka
10	San od Złotej do Rudni	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Leżajsk (wiejska), Kuryłówka, Nowa Sarżyna, Krzeszów, Rudnik nad Sanem, Ulanów
11	San od Rudni do ujścia	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Rudnik nad Sanem, Ulanów, Nisko, Pysznica, Stalowa Wola, Zaleszany, Radomyśl nad Sanem, Gorzyce

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska.

Na podstawie danych dostarczonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie należy stwierdzić, że poprawa w badaniu Fitobentosu, biorąc za punkty odniesienia 2012 i 2016 rok, nastąpiła na rzece San od Olszanki do Wiaru (zlewnia obejmuje Gminy Krasiczyn, Miasto Przemyśl, Gminę Przemyśl oraz Gminę Żurawica).

Wskaźnik Liczba wspartych form ochrony przyrody na podstawie informacji uzyskanych od jednostek samorządu terytorialnego został osiągnięty na poziomie **13**. Miasto Sanok wsparło 12 pomników przyrody ożywionej przez prace pielęgnacyjne w koronach drzew i zawieszenie tabliczek „Pomnik przyrody” oraz ustawienie tabliczki przy pomniku przyrody nieożywionej „Nad Wodospadem” za kwotę 8 732 zł⁴⁹. Miasto i Gmina Sieniawa wsparła 1 miejsce ochrony przyrody (Aleja Lipowa) w Sieniawie za kwotę 30 630 zł, w tym 15 315 zł pochodziło z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

Z informacji przedstawionych przez Departament Ochrony Środowiska UMWP wynika ponadto, że ze środków Samorządu Województwa Podkarpackiego wsparło Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu kwotą **210 171 zł**. Dodatkowo na

⁴⁹ Projekt Eko Sanok polegający na wykonaniu ścieżki dydaktycznej na obszarze specjalnej ochrony Góry Słonne i przeprowadzeniu akcji edukacyjnej dotyczącej 4 obszarów Natura 2000.

podstawie informacji z Departamentu Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP, w ramach Programu *Podkarpacki Naturalny Wypas* w 2016 roku przekazano środki w wysokości **799 077 zł** na zadania związane z ochroną przyrody. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela nr 12.

Tabela nr 12. Tereny objęte formami ochrony przyrody biorące udział w Programie *Podkarpacki Naturalny Wypas* z gmin, które jednocześnie biorą udział w *Programie Strategicznym „Błękitny San”*.

Lp.	Nazwa Stowarzyszenia biorącego udział w Programie <i>Podkarpacki Naturalny Wypas</i>	Gminy na terenie których był realizowany Program <i>Podkarpacki Naturalny Wypas</i> z których tereny objęte formami ochrony przyrody biorą udział w Programie „Błękitny San”	Występujące formy ochrony przyrody	Łączna powierzchnia form ochrony przyrody objęta jednocześnie Programem <i>Podkarpacki Naturalny Wypas</i> i Programem „Błękitny San” (ha)	Przybliżona wartość dotacji udzielonej na realizację zadania publicznego dotyczącego prowadzenia ekstensywnego wypasu zwierząt gospodarskich na wskazanych terenach* (zł)
1	Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Konia Huculskiego Odrzechowa	Komańcza	1. Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego	159,09	30 545,00
2	Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Wsi Łukowe	Baligród Lesko Zagórz	1. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 2. Ciśniańsko- Wetliński Park Krajobrazowy	278,10	47 833,00
3	Stowarzyszenie Rolników „OSTOJA”	Czarna Solina Baligród Komańcza Olszanica Zagórz Lesko Miasto Sanok Gmina Sanok Dydnia Dynów	1. Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego 2. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 3. Ciśniańsko- Wetliński Park Krajobrazowy 4. Park Krajobrazowy Gór Słonnych 5. Jałliski Park Krajobrazowy 6. Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego 7. Przemysko – Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu	1717,82	278 287,00

4	Stowarzyszenie „Zdrowie i Natura” w Krościenku Wyżnym	Gmina Przemyśl Fredropol Medyka	1. Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego 2. Przemysko – Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu	192,70	33 144,00
5	Bieszczadzkie Stowarzyszenie Rolników Bandrów Narodowy	Lutowiska Czarna Solina Baligród Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne Olszanica Fredropol	1. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 2. Park Krajobrazowy Gór Słonnych 3. Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego	2532,14	384 885,00
6	Stowarzyszenie „Euro – San”	Sanok Dydnia Nozdrzec Dynów	1. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 2. Przemysko – Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu 3. Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego	150,51	24 383,00
Łącznie			6	5 030,36	799 077,00

Źródło: Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP.

Wskaźnik Liczba zrealizowanych projektów obejmujących obiekty infrastruktury przeciwpowodziowej był realizowany przez Gminę Jarosław w liczbie **3 projektów** (Modernizacja, przebudowa, odbudowa i budowa rowów melioracyjnych na terenie Gminy Jarosław obejmująca zadania: „Gruntowna konserwacja rowów melioracyjnych – CIEKA w Makowisku” o długości 4,1km, wartość projektu 102 337 zł; „Konserwacja rowów melioracyjnych w Surochowie” - długość 3,3 km, kwota 11 311 zł; „Konserwacja rowów S.30 w Woli Buchowskiej” - długość 1,2 km, wartość 86 652 zł).

W 2016 roku Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych poniósł nakłady na prace związane z wykonaniem dokumentacji projektowych dla dziewięciu

zadań inwestycyjnych⁵⁰, których celem będzie zwiększenie w przyszłości stopnia ochrony przeciwpowodziowej na terenie jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

Wskaźnik Liczba wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego został zrealizowany w wymiarze **40 placówek** przez następujące jednostki: Gminę Solinę w liczbie 2, Miasto i Gminę Zagórz w liczbie 9⁵¹. Miasto Sanok wsparło 2 placówki⁵², Gmina Krasieczyn – 1 (OSP Krasieczyn dotacją z budżetu gminy 100 000 zł), Miasto Przemyśl – 2 placówki⁵³, Gmina Czarna wsparła 1 placówkę (OSP Czarna), Miasto Radymno wsparło 1 placówkę (OSP w Radymnie, dotacja w wysokości 11 643,16 PLN), Gmina Jarosław – 8 (dofinansowano 8 jednostek OSP działających na terenie Gminy Jarosław. OSP otrzymało 120 000 zł na działalność w tym 100 000 zł pochodziło

⁵⁰ Aktualizacja projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Wisła Etap 2 - Rozbudowa prawego wału rzeki Wisły na dł. 13,959 km, prawego wału rzeki San na dł. 2,193 km oraz lewego wału rzeki Łęg na dł. 0,112 km, na terenie gm. Gorzyce i gm. Radomyśl nad Sanem, woj. podkarpackie”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „San III - rozbudowa lewego wału rzeki San w km 0+000-4+445, gm. Gorzyce woj. podkarpackie”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Łęg IV- rozbudowa lewego wału rzeki w km 0+082-5+030 na terenie gm. Gorzyce oraz prawego wału w km 0+000-5+236 na terenie gm. Gorzyce”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Przebudowa przepompowni wody zlokalizowanej przy lewym wale rzeki Łęg w miejscowości Gorzyce”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Trześniówka VII - rozbudowa prawego wału rzeki Trześniówka w km 0+000-7+678 na terenie m. Trześń i Gorzyce”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Optymalna metoda zarządzania ryzykiem powodziowym cieką nr ew. 473 w miejscowości Pisarowce, gm. Sanok, woj. podkarpackie”; Opracowanie materiałów do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. „Zabezpieczenie przed powodzią terenu m. Jarosławia poprzez zmianę parametrów hydraulicznych koryta pot. Szewnia – Miłka w km od 16+115 do 16+761”; Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zlokalizowanego na terenie gm. Jeżowe zadania p.n.: „Budowa lewego wału o długości 2163 m na cieką Głęboka (km modelu 3+080-5+040); Opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla zadania „Ochrona przed powodzią obszarów zalewowych położonych wzdłuż rzeki Osa w km 0+000 - 10+900 na terenie miejscowości: Kępie Zaleszańskie, Kotowa Wola, Obojna gmina Zaleszany, Jamnica gm. Grębów woj. podkarpackie”.

⁵¹ Wsparcie uzyskały: OSP Czaszyn - dotacją w kwocie 3 310,73 zł; OSP Mokre - dotacją w kwocie 2 747,58 zł; OSP Łukowe - dotacją w kwocie 3 164,46 zł; OSP Poraż - dotacją w kwocie 5 815,85 zł; OSP Średnie Wielkie - dotacją w kwocie 5 801,88 zł; OSP Tarnawa Dolna - dotacją w kwocie 2 807,09 zł; OSP Tarnawa Górna - dotacją w kwocie 6 165,13 zł; OSP Zahutyń - dotacją w kwocie 3 173,70 zł; OSP Zagórz - dotacją w kwocie 7 919,10 zł (wszystkie projekty zostały sfinansowane z dotacji budżetu Gminy Zagórz).

⁵² Przekazano w administrowanie budowlę ochronną dla potrzeb lokalowych Jednostki Wojskowej; sfinansowano z budżetu własnego działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w wysokości 25 011,46 zł.; w ramach infrastruktury przeciwpowodziowej zakupiono i zamontowano stację informatyczno-pomiarową na moście w miejscowości Lesko-Postołów w ciągu komunikacyjnym Drogi Krajowej nr 84, koszt inwestycji wynosił 23 000 zł.

⁵³ Środki przekazane przez Gminę Miejską Przemyśl na Fundusz Wsparcia PSP w wysokości 20 000 zł z przeznaczeniem na zakup samochodu rozpoznawczo-ratowniczego dla Komendy Miejskiej PSP oraz środki przekazane przez Gminę Miejską Przemyśl na Fundusz Wsparcia Policji w wysokości 20 000 zł z przeznaczeniem na zakup materiałów budowlanych oraz sprzętu kwaterunkowego dla Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu).

z budżetu gminy). Gmina Wiązownica wpała 2 placówki, Gmina Gorzyce również wsparła 2 placówki⁵⁴, Miasto i Gmina Sieniawa wykazała 10 wspartych placówek⁵⁵.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wsparł trzy jednostki OSP – w Krzywem (Gmina Dydnia), w Wesołej (Gmina Nozdrzec) oraz w Stalowej Woli łączną dotacją w wysokości **210 000 zł**⁵⁶.

Podsumowując priorytet *Środowisko i Energetyka* należy zwrócić szczególną uwagę na dużą rozpiętość wskaźnika dotyczącego odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków. W niektórych gminach (szczególnie miejskich) uczestniczących w *Programie* problem z odprowadzeniem ścieków nie istnieje ponieważ prawie 100% mieszkańców ma dostęp do kanalizacji. Jednocześnie w *Programie* uczestniczą gminy, które nie zapewniają odprowadzania ścieków nawet połowie mieszkańcom. Związane jest to głównie z brakiem środków finansowych w budżetach własnych gmin oraz trudnościami w pozyskiwaniu dotacji z Funduszy Europejskich. Wychodząc naprzeciw potrzebom takich gmin, Zarząd Województwa Podkarpackiego podjął działania zmierzające do zapewnienia środków lub preferencji dla projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowanych przez gminy *PSBS*.

Na dobrym poziomie jest wskaźnik dotyczący liczby obiektów poddanych termomodernizacji. Wynika on z możliwości pozyskania dotacji na ten cel ze środków *RPO WP 2014-2020* z której skorzystało wiele gmin. Podobnie dobrze jest realizowany wskaźnik dotyczący wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego, który dotyczył głównie wsparcia udzielanego z gminnego budżetu ochotniczym strażom pożarnym. Na znacznie niższym poziomie został osiągnięty wskaźnik dotyczący zrealizowanych projektów

⁵⁴ Wsparcie dotyczyło zakupu łodzi ratowniczej na wyposażeniu jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Trześni” (wartość całkowita wydatku – 49 000,00 zł, w tym: środki własne Gminy Gorzyce – 30 000,00 zł, Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy – 17 000,00 zł, środki OSP – 2 000,00 zł) oraz zakupu średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego 4x4 dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Gorzycach” (wartość całkowita wydatku 750 300,00 zł, w tym: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie – 100 000,00 zł, budżet gminy – 165 000,00 zł, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – 100 000,00 zł, Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy – 200 000,00 zł, Promesa Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej – 150 000,00 zł, Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu – 15 000,00 zł, środki własne Ochotniczej Straży Pożarnej w Gorzycach – 20 300,00 zł).

⁵⁵ Remiza OSP w Sieniawie, remiza OSP w Czercach, remizo - świetlica OSP w Dobrej, remizo - świetlica OSP w Czerwonej Woli, remizo - świetlica OSP w Wylewie, remizo - świetlica OSP w Rudce, remizo - świetlica OSP w Paluchach, remiza OSP w Leżachowie, remiza OSP w Piganach oraz remiza OSP w Dybkowie.

⁵⁶ Dotacje zostały przeznaczone na: Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego z napędem 4x2 dla OSP w Krzywem, zakup nowego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Wesoła oraz zakup łodzi z silnikiem na wyposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Stalowej Woli.

obejmujących wdrażanie technologii energooszczędnych w obiektach użyteczności publicznej.

Z uwagi na przewidziane w programach operacyjnych na lata 2014-2020 możliwości uzyskania dofinansowania na działania termomodernizacyjne i energooszczędne, a także w zakresie systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego, wskaźniki przyjęte w ramach niniejszego Priorytetu powinny wzrosnąć w kolejnym roku sprawozdawczym.

Podsumowanie

Sprawozdanie roczne za 2016 rok z realizacji *Programu Strategicznego „Błękitny San”* jest próbą opisu zmian zachodzących na terenie 48 gmin objętych oddziaływaniem *Programu* za pomocą 28 wskaźników. Sprawozdanie to jest pierwszym tego typu dokumentem monitorującym wdrażanie *PSBS*, którego specyfika polega na tym, że łączy w sobie elementy monitoringu regionalnego programu operacyjnego i strategii rozwoju województwa. Trudność w monitorowaniu postępów *Programu* stanowi brak jego własnego budżetu z którego finansowane byłyby projekty, a tym samym brak mocnej zachęty do aktywnego angażowania się samorządów w jego realizację, co znajduje swój wyraz w uzyskanych danych dotyczących wskaźników.

Środki na realizację projektów wskazanych w ramach niniejszego sprawozdania pochodziły z różnych źródeł. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udzielił pożyczek na rozwój przedsiębiorczości na łączną kwotę **13 925 285 zł**, natomiast na projekty związane z termomodernizacją wydatkował kwotę **1 129 606 zł**. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wspierała podmioty działające na terenie *Programu* kwotą **786 657,70 zł**. Wsparcia udzielał również Samorząd Województwa Podkarpackiego. Departament Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego UMWP zmodernizował drogi wojewódzkie położone na terenie gmin wchodzących w skład *Programu „Błękitny San”* na łączną kwotę **3 479 922,65 zł**, a Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP drogi dojazdowe do gruntów rolnych za kwotę **2 621 979 zł**. Ten sam Departament na ochronę przyrody wydatkował kwotę **799 077 zł**, zaś Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego UMWP w ramach rewitalizacji, ochrony oraz promocji obiektów dziedzictwa kulturowego udzielił dofinansowania na łączną

kwotę **1 789 322 zł**. Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP na zadania związane z turystyką udzielił dotacji na kwotę **88 547 zł**. Dofinansowanie dla projektów zlokalizowanych na terenie gmin objętych *PSBS* w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2014-2020* wyniosło **170 396 203,84 zł**. W tych dziedzinach, w których nie było możliwości pozyskania dotacji jednostki samorządowe inwestowały ze środków własnych.

Z uwagi na zapisy *Programu*, które nie wyznaczają wartości bazowej oraz docelowej wskaźnika, dużą trudność stanowi ocena osiągniętych wskaźników w ramach niniejszego sprawozdania. Brak skali i punktu odniesienia powoduje, że trudno jest jednoznacznie i obiektywnie ocenić postęp w realizacji celu. Sytuacja ta będzie możliwa do zweryfikowania i oceny w kolejnym sprawozdaniu z realizacji *Programu* za rok 2017, które będzie trzeba odnieść do deklarowanych w 2016 roku wartości. Warto podkreślić także, że wskaźniki dotyczą różnych dziedzin, a źródłem danych w znacznej mierze są jednostki samorządu terytorialnego, które ustalają określony zakres działań. Należy również dodać, że wartości wypracowane w niektórych wskaźnikach są niezależne od Zarządu Województwa Podkarpackiego i władz gmin Błękitnego Sanu. Taka sytuacja ma miejsce w przypadku liczby przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie. To od właścicieli przedsiębiorstw zależy zainteresowanie tymi środkami oraz jakość składanych wniosków.

Mając na uwadze powyższe kwestie, a także fakt, że niniejsze sprawozdanie jest dopiero pierwszym, należy podkreślić, że przewidziany w *Programie* system monitoringu wymaga doprecyzowania i dalszej współpracy oraz dialogu z podmiotami dostarczającymi dane o realizacji *Programu*, aby wykluczyć w przyszłości ich ewentualne rozbieżności. Z uwagi na ilość danych wymagających monitorowania oraz pożądaną wysoką jakość składanych przez gminy formularzy z realizacji *Programu* właściwsze będzie przyjęcie półrocznych okresów sprawozdawczych, w celu podniesienia ich jakości i szczegółowości. Dodatkowo Zarząd Województwa Podkarpackiego powinien kontynuować swoje działania w celu pozyskania nowych zachęt do angażowania się w realizację *Programu* nie tylko dla JST uczestniczących w *Programie*, ale również zlokalizowanych na ich obszarze innych grup interesariuszy *Programu* np. przedsiębiorców, ludzi młodych, bezrobotnych lub biernych zawodowo, a ponadto wspierać gminy Błękitnego Sanu w rozwijaniu ich zdolności oraz możliwości aplikacyjnych. Warto pamiętać, że z uwagi na brak wyodrębnionego budżetu dla *PSBS*, współpraca, dialog

i partnerstwo pomiędzy Zarządem Województwa Podkarpackiego i JST objętymi *Programem* będą służyć osiągnięciu większych efektów, jakości oraz stopnia realizacji *Programu*.

UCHWAŁA Nr 310 / 6535 / 17
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
w RZESZOWIE
z dnia 31 maja 2017r.

w sprawie przyjęcia *Sprawozdania z realizacji*
Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad w 2016 roku.

Na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 486) oraz zapisów *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad* przyjętego Uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego Nr 41/890/15 z dnia 7 kwietnia 2015 r., a także Uchwały Nr 234/4696/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 8 listopada 2016 r. w sprawie powołania Rady Programowej *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad* zmienionej Uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego Nr 273/5420/17 z dnia 14 lutego 2017 roku oraz § 4 *Regulaminu Rady Programowej Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad* i Uchwały Nr 1/2017 Rady Programowej *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad* z dnia 7 kwietnia 2017 roku,

Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się *Sprawozdanie roczne z realizacji Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad w 2016 roku* stanowiące załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Sprawozdanie o którym mowa w § 1 przekazuje się Sejmikowi Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Departamentu Rozwoju Regionalnego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad* (dalej: *Program* lub *PSRB*) zarządzanie i nadzór nad *Programem*, a także przyjmowanie zaopiniowanych przez Radę Programową rocznych sprawozdań z jego realizacji należy do kompetencji Zarządu Województwa Podkarpackiego.

W dniu 7 kwietnia 2017 r. odbyło się II posiedzenie Rady Programowej *PSRB* na którym Rada podjęła w głosowaniu jawnym jednomyślnie uchwałę Nr 1/2017 w sprawie pozytywnego zaopiniowania *Sprawozdania rocznego z realizacji Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad w 2016 roku* z zastrzeżeniem uprzedniego poprawienia zdiagnozowanych w ww. dokumencie pomyłek redakcyjnych, a także uzupełnienia go o dane dostarczone przez Urząd Miasta i Gminy Ustrzyki Dolne oraz Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Krośnie.

Dokument uwzględniający ww. postulaty członków Rady *PSRB* stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

Sprawozdanie roczne z realizacji ***Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad (PSRB) w 2016 roku***

Wprowadzenie

Program Strategicznego Rozwoju Bieszczad (dalej: *PSRB* lub *Program*), w świetle art. 15 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 383 ze zm.) stanowi dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, opracowany w celu efektywnej realizacji *Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020* (dalej: *Strategia* lub *SRWP 2020*). *PSRB* uszczegóławia zapisy *Strategii* w zakresie zapewniającym jak najlepsze wykorzystanie zasobów endogenicznych zlokalizowanych w granicach jednostek samorządu terytorialnego objętych *Programem* i tworzy warunki do aktywizacji społecznej i gospodarczej w zdiagnozowanych obszarach problemowych z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań rozwojowych tej części regionu. Poprzez zapewnienie spójności *PSRB* z krajową i regionalną polityką oraz systemem programowanego rozwoju, w procesie jego realizacji mogą być wykorzystane instrumenty finansowe przewidziane m.in. w Krajowych Programach Operacyjnych, *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* (dalej: *RPO WP 2014-2020*), w *Kontrakcie Terytorialnym*, a także środki publiczne z innych źródeł np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: WFOŚiGW) oraz środki prywatne. Celem głównym *PSRB*, który uszczegóławia ogólną wizję rozwoju Bieszczad, jest wzrost poziomu i warunków życia mieszkańców Związku Bieszczadzkich Gmin Pogranicza (dalej: ZBGP) poprzez poprawę dostępu do miejsc pracy i usług przy efektywnym wykorzystaniu zasobów endogenicznych i wzmocnieniu funkcjonalnych powiązań zewnętrznych. Zakłada się, że cel główny *Programu* zostanie osiągnięty poprzez realizację projektów zgodnych z kierunkami wskazanymi przez zdefiniowane priorytety i działania strategiczne.

Podjęcie działań służących rozwojowi Bieszczadów wynikało ze wspólnej inicjatywy Zarządu Województwa Podkarpackiego oraz Związku Bieszczadzkich Gmin Pogranicza zrzeszającego: Gminę Lutowiska, Gminę Czarna, Gminę Solina, Gminę Baligród, Gminę Cisna, Gminę Komańcza, Miasto i Gminę Ustrzyki Dolne, Gminę Olszanica, Miasto i Gminę Zagórz, Miasto i Gminę Lesko, Gminę Bircza oraz Gminę Tyrawa Wołoska. W dniu 12 czerwca 2012 r. uchwałą Nr 146/3355/12 Zarząd Województwa Podkarpackiego powołał Zespół ds. Programu promocji i rozwoju Bieszczadów, a w dniu 19 lutego 2013 r. na podstawie uchwały Nr 211/4970/13 przystąpiono do przygotowania *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad*.

Prace nad *Programem* rozpoczęły się w kwietniu 2013 r. i przebiegały z aktywnym udziałem wszystkich jednostek samorządu terytorialnego (dalej: JST), które przygotowały niezbędne materiały pomocnicze i uczestniczyły w spotkaniach roboczych z ekspertem przygotowującym *Program*. Całość prac koordynował Departament Strategii i Planowania Przestrzennego, a następnie po reorganizacji struktury Urzędu, Departament Rozwoju Regionalnego. W pracach uczestniczyli również, w obszarze swoich kompetencji, przedstawiciele innych departamentów Urzędu Marszałkowskiego. Po przeprowadzeniu spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami samorządów, w dniu 16 września 2013 roku projekt *PSRB* został przyjęty przez Komisję złożoną z przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego oraz Związku Bieszczadzkich Gmin Pogranicza.

Działając zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.), po uzyskaniu opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, zlecono Podkarpackiemu Biuru Planowania Przestrzennego w Rzeszowie sporządzenie prognozy oddziaływania projektu *Programu* na środowisko. Początkiem 2014 roku Zarząd Województwa Podkarpackiego przyjął projekt *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko*, po czym poddane zostały one procesowi konsultacji społecznych. Po ich zakończeniu Zarząd uchwałą Nr 370/8847/14 z dnia 14 lipca 2014 roku w sprawie rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych do projektu *PSRB* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* odniósł się do zgłoszonych propozycji zmian, a następnie po przeprowadzeniu konkursu ofert, zlecił poddanie projektu

Programu ewaluacji ex ante. Po jej zakończeniu i wprowadzeniu zmian zgłoszonych przez ewaluatora, Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą Nr 41/890/15 z dnia 7 kwietnia 2015 roku przyjął *Program Strategicznego Rozwoju Bieszczad* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko*. Z kolei po realizacji obowiązków wynikających z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a także niezbędnych zmianach w *Programie* wywołanych przez dokumenty uszczegóławiające *RPO WP 2014-2020*, uchwałą Nr 201/4060/16 z dnia 2 sierpnia 2016 r. Zarząd przyjął tekst jednolity *Programu*, co zapewniło warunki do jego wdrożenia.

Podkreślić należy, że *Program Strategicznego Rozwoju Bieszczad* wykazuje zbieżność programową i terytorialną z *Programem Strategicznym „Błękitny San”* (dalej: *PSBS*). Spośród 12 gmin objętych *PSRB*, 10 gmin stanowi interesariuszy *PSBS* (wyjątek: Gmina Bircza i Gmina Tyrawa Wołoska). Celem obu ww. *Programów* jest wzrost poziomu i warunków życia mieszkańców oraz efektywne wykorzystanie endogenicznych zasobów na terenach objętych zakresami *Programów*, a zaplanowane interwencje koncentrują się na 4 obszarach: turystyka, przedsiębiorczość, kapitał ludzki oraz środowisko. Oznacza to, że realizowane projekty w obu *Programach* będą się wzajemnie przenikać i uzupełniać tworząc efekt synergii.

Kluczową rolę w realizacji *PSRB* posiada Zarząd Województwa Podkarpackiego, który nim zarządza i sprawuje nadzór nad jego realizacją, a także władze gmin wchodzących w skład ZBGP, które podejmują przedsięwzięcia służące realizacji *Programu*. Na podmiotach tych, jako instytucjach inicjujących opracowanie *Programu*, spoczywa obowiązek kreacji, inspiracji i motywacji wszystkich interesariuszy, których aktywność zapewnia prawidłowe wykonanie założeń *Programu* i osiągnięcie jego celów. Skuteczność tych działań jest warunkowana przepisami prawa, możliwościami finansowymi oraz autonomicznością decyzji interesariuszy dotyczących ich zaangażowania w realizację *Programu*.

W celu usprawnienia realizacji *Programu*, Zarząd Województwa Podkarpackiego podejmował szereg działań mających zapewnić dodatkowe ułatwienia i zachęty dla beneficjentów *PSRB*. Działania województwa to m.in. identyfikacja zadań do *Kontraktu Terytorialnego*, zabiegi o zmianę kryteriów oceny wniosków w programach krajowych i *RPO WP 2014-2020*, współpraca z WFOŚiGW

na rzecz wypracowania finansowych instrumentów realizacji *Programu*, powołanie Rady Programowej oraz działania wynikające z zakresu zadań samorządu województwa, które w ramach środków budżetowych skierowane zostały na ten obszar.

System wdrażania *Programu* zakładał utworzenie Rady Programowej jako organu o charakterze opiniodawczo-doradczym dla Zarządu Województwa. Procedurę wyłonienia jej członków rozpoczęto w II połowie 2015 roku. Intencją podejmowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego (dalej: UMWP) w tym celu działań było dotarcie do kluczowych interesariuszy *Programu*. Ostatecznie Rada Programowa *PSRB* została powołana przez Zarząd Województwa Podkarpackiego Uchwałą Nr 234/4696/16 w dniu 8 listopada 2016 r., a w dniu 9 grudnia 2016 roku miało miejsce jej pierwsze posiedzenie.

Głównym zadaniem Rady Programowej jest opiniowanie sprawozdań z realizacji *PSRB* oraz zgłaszanych propozycji zmian treści *Programu*, a także przedkładanie Zarządowi Województwa własnych projektów zmian. Rada Programowa pełni również funkcję podmiotu systemu monitorowania *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad*.

W ramach negocjacji zapisów *Kontraktu Terytorialnego*, czyli ramowej umowy pomiędzy rządem a samorządem województwa podkarpackiego zwrócono szczególną uwagę na konieczność poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez m.in. poprawę (uszczelnienie) gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki San, a także potrzebę wzmacniania funkcji turystycznych i rozwoju przedsiębiorczości na terenie Bieszczadów. W konsekwencji prowadzonych negocjacji, ostatecznie na listę przedsięwzięć warunkowych wpisano dwa zadania pn. „*Kompleksowa regulacja gospodarki wodno-ściekowej miast i gmin na terenie województwa podkarpackiego*” oraz „*Eliminowanie barier przyczyniających się do wykluczenia społecznego powiatów sanockiego, bieszczadzkiego i leskiego poprzez budowę Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych*”¹. W przyjętej przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej

¹ W dniu 7 sierpnia 2015 r. został podpisany Aneks nr 1 do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Podkarpackiego, który określił wysokość, sposób i warunki dofinansowania *RPO WP 2014 – 2020*. W dniu 29 maja 2017 r. Aneks nr 2 do Kontraktu Terytorialnego zostały wprowadzone dwa nowe przedsięwzięcia: „Wsparcie obszaru kultury w województwie podkarpackim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego” (projekty uzgodnione w ramach tego przedsięwzięcia otrzymają dodatkowe punkty w ramach konkursu w *POLiŚ*) oraz „Rozwój klastrów energii w województwie podkarpackim poprzez realizację projektów służących rozwojowi energetyki na poziomie lokalnym (wdrażanie w trakcie opracowania przez Ministerstwo Energii). Dodatkowo Aneks w prowadził zmiany porządkujące w Kontrakcie, w tym między innymi zmianę nazwy przedsięwzięcia:

Polskiej w dniu 14 lutego 2017 r. *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* (dalej: *SOR*) dostrzeżona została potrzeba uzupełnienia i dopracowania formuły *Kontraktu Terytorialnego*, a w chwili obecnej pracuje się nad jego uszczegółowieniem. Jednym z wprowadzonych w *SOR* projektów kluczowych jest *Budowa Domu Polskich Turystycznych Marek Terytorialnych wraz z systemem koordynacji polityki turystycznej*. Projekt ten przewiduje stworzenie systemowych i kompleksowych rozwiązań prawnych, organizacyjnych, finansowych i narzędziowych w zakresie integracji, koordynacji, komercjalizacji i internacjonalizacji polskich, markowych produktów turystycznych opartych na potencjale kulturowym i przyrodniczym kraju. Jest on ważny dla gmin uczestniczących w *PSRB* ponieważ traktuje wykorzystanie turystycznego potencjału obszarów wiejskich, jako szansę na pełne włączenie tych obszarów w procesy rozwojowe zachodzące w kraju, a zakładane efekty działań będą miały wpływ na rozwój sektora gospodarki turystycznej w Polsce.

W wybranych procedurach konkursowych związanych z realizacją *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* przewidziane zostały preferencje punktowe dla projektów zgłaszanych przez podmioty z terenu JST, którym dedykowano *Program*. Preferencje punktowe w *RPO WP 2014-2020* dotyczą działań:

- 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług* – 5 punktów;
- 4.1 *Zapobieganie i zwalczanie zagrożeń* – 5 punktów;
- 4.2 *Gospodarka odpadami* – 5 punktów;
- 4.3.1 *Gospodarka ściekowa* – 5 punktów;
- 4.3.2 *Zaopatrzenie w wodę* – 5 punktów;
- 4.4 *Kultura* – 5 punktów;
- 4.5 *Różnorodność biologiczna* (dla 4 typu projektu - Opracowywanie:
 - a) planów ochrony dla rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych oraz dokumentów waloryzujących obszary chronionego krajobrazu,
 - b) inwentaryzacji przyrodniczych, na potrzeby dokumentów wymienionych w lit a), inwentaryzacji nieleśnych siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura

„Eliminowanie barier przyczyniających się do wykluczenia społecznego powiatów sanockiego, bieszczadzkiego i leskiego poprzez budowę Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych” na „Budowa Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych”.

2000 położonych w granicach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu,

c) audytu krajobrazowego dla województwa podkarpackiego) – 5 punktów,

- 6.1 *Rozwój potencjału endogenicznego regionu* (typ projektu nr 2 - Roboty budowlane i/lub wyposażenie dotyczące infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w oparciu o istniejące zasoby przyrodnicze, przestrzenne i kulturowe, poza wskazanymi gminami uzdrowiskowymi na terenach, dla których sporządzono operat uzdrowiskowy lub które posiadają status obszaru ochrony uzdrowiskowej. W ramach 2 typu projektu możliwe są inwestycje w zakresie urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego) – 15 punktów.

W 2016 roku ogłoszono cztery konkursy z *RPO WP 2014-2020* przewidujące dodatkowe preferencje dla beneficjentów *PSRB*: w ramach działania 2.1 (konkurs rozstrzygnięty), działania 4.1 (konkurs rozstrzygnięty), poddziałania 4.3.1 (konkurs rozstrzygnięty), a także działania 4.4 (rozstrzygnięcie planowane jest na czerwiec 2017 r.). Pierwszy konkurs w perspektywie 2014-2020 dotyczący Działania 4.5 *Różnorodność biologiczna*, w którym będzie można dofinansować 4 typ projektu planowany jest na IV kwartał 2017 roku. Natomiast pierwszy nabór wniosków na 2 typ projektu w ramach Działania 6.1 *Rozwój potencjału endogenicznego regionu* odbędzie się w II kwartale 2017 roku.

W wyniku przeprowadzonego w 2015 r. konkursu w ramach działania 2.1 *RPO WP 2014-2020*, do dofinansowania został rekomendowany projekt pn. *Zintegrowany system świadczenia e-usług publicznych wraz z usługami wewnątrz administracyjnymi w partnerstwie gmin Sanok, Solina, Besko*. Całkowity koszt projektu to kwota 1 476 984 zł, a dotacja z EFRR wynosi 1 250 417,99 zł. Umowa na realizację ww. projektu została podpisana 26 września 2016 roku.

W ramach konkursu przeprowadzonego w 2016 w działaniu 2.1 *RPO WP 2014-2020* do dofinansowania wybrano dwa projekty zgłoszone przez województwo podkarpackie. Projekty te będą realizowane na terenie województwa, w tym również na obszarze gmin *PSRB*. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w ramach osi priorytetowej II *Cyfrowe Podkarpackie*, działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług RPO WP na lata 2014 – 2020* w konkursie ogłoszonym w maju 2016 roku.

Lp.	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - gmina*	Wartość ogółem (w zł)	Dofinansowanie UE (w zł)	Nazwa beneficjenta (wiodącego)
1	Podkarpackie e-biblioteki pedagogiczne	<u>Ustrzyki Dolne</u>	3 470 437,33	2 905 246,69	Województwo Podkarpackie
2	Podkarpacki System Informacji Przestrzennej (PSIP)	<u>Czarna</u> , <u>Lutowiska</u> , <u>Ustrzyki Dolne</u> .	177 768 020,60	151 084 821,85	Województwo Podkarpackie
*W przypadku, kiedy projekt wykracza swoim zasięgiem poza obszar oddziaływania Programu, podmioty uczestniczące w PSRB zostały podkreślone.					

Źródło: Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w konkursie nr RPPK.02.01.00-IZ.00-18-002/16 w ramach osi priorytetowej II. *Cyfrowe Podkarpackie*, działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020* opublikowana na stronie www.rpo.podkarpackie.pl w dniu 5 stycznia 2017 r.

W ramach ogłoszonego w 2016 roku konkursu z działania 4.1 *RPO WP 2014-2020* na liście projektów rekomendowanych do dofinansowania nie wskazano podmiotów objętych zasięgiem PSRB.

Na liście projektów wybranych do dofinansowania w ramach poddziałania 4.3.1 *RPO WP 2014-2020* z dnia 23 lutego 2017 roku znalazły się projekty dwóch gmin objętych PSRB. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela nr 2. Wykaz projektów wybranych do dofinansowania w ramach Poddziałania 4.3.1 *RPO WP 2014-2020*.

Nazwa gminy	Nazwa projektu	Wartość projektu	Wartość dotacji
Bircza	<i>Rozbudowa, przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków sanitarnych oraz przepompowni sieciowych kanalizacji sanitarnej w miejscowości Bircza</i>	6 536 580,02 zł	4 297 162,28 zł
Solina	<i>Rozwój gospodarki ściekowej w Gminie Solina – rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz budowa kanalizacji ściekowej w aglomeracji Solina</i>	11 688 838,74 zł	7 227 419,37 zł

Źródło: Lista projektów wybranych do dofinansowania w ramach naboru nr RPPK.04.03.01.IZ.00-18-001/16 w osi IV *Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa*

kulturowego, działaniu 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa, poddziałaniu 4.3.1 Gospodarka ściekowa, opublikowana na stronie www.rpo.podkarpackie.pl w dniu 23.02.2017 r.

Rozstrzygnięcie ogłoszonego w 2016 roku konkursu dotyczącego działania 4.4 RPO WP 2014-2020 planowane jest na czerwiec 2017 r. Na opublikowanej w dniu 24 marca 2017 r. liście wniosków o dofinansowanie projektów, które uzyskały pozytywną ocenę formalną i zostały zakwalifikowane do oceny merytorycznej znajduje się pięć projektów planowanych do realizacji na terenie oddziaływania Programu. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w tabeli nr 3.

Tabela nr 3. Wykaz projektów znajdujących się na liście wniosków o dofinansowanie projektów w ramach działania 4.4 RPO WP 2014-2020, które uzyskały pozytywną ocenę formalną i zostały zakwalifikowane do oceny merytorycznej.

Nazwa podmiotu	Tytuł projektu
Gmina Lesko	<i>Przebudowa Bieszczadzkiego Domu Kultury w Lesku oraz wykonanie prac konserwatorskich przy budynku synagogi w Lesku</i>
Gmina Solina	<i>Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku usługowego w miejscowości Myczków wraz z dostosowaniem części pomieszczeń do funkcji Regionalnego Centrum Kultury</i>
Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Uhercach Mineralnych	<i>Bieszczadzkie Zabytkowe Perły – zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego</i>
Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. prof. E. Wanieka w Ustrzykach Dolnych	<i>Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Ustrzykach Dolnych</i>
Ustrzycki Dom Kultury	Kompleksowa modernizacja, odnowa i ochrona budynku Ustrzyckiego Domu Kultury w Ustrzykach Dolnych wraz z digitalizacją/udostępnieniem zasobów informacyjnych

Źródło: Lista wniosków o dofinansowanie projektów, które uzyskały pozytywną ocenę formalną i zostały zakwalifikowane do oceny merytorycznej w ramach konkursu ogólnego - nr RPPK.04.04.00-IZ-00-18-001/16, Oś priorytetowa IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, działanie 4.4 Kultura, opublikowana na stronie www.rpo.podkarpackie.pl w dniu 24.03.2017 r.

W dniu 20 maja 2015 roku została zawarta umowa pomiędzy Zarządem Województwa Podkarpackiego a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie na mocy której WFOŚiGW zobowiązał się m.in. do działań informacyjnych i pomocy merytorycznej JST w przygotowaniu aplikacji

służących wsparciu realizacji *Programu* oraz przygotowania fiszki projektowej do *Kontraktu Terytorialnego*. WFOŚiGW zadeklarował także wsparcie finansowe (w formach zwrotnych i niezwrotnych) wybranych przedsięwzięć służących poprawie stanu gospodarki wodno-ściekowej nad rzeką San. W ramach środków WFOŚiGW przewidziano możliwość uzyskania niskooprocentowanej pożyczki na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska zlewni rzeki San oraz Bieszczadów, polegające na wyposażeniu terenów gmin objętych *Programem Strategicznego Rozwoju Bieszczad* lub *Programem Strategicznym „Błękitny San”* w infrastrukturę rozwiązującą w sposób systemowy zaopatrzenie w wodę pitną oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, a także dotacje na ochronę wód zbiornika Solina przed zanieczyszczeniami oraz na dofinansowanie zadań polegających na wyposażeniu terenów położonych w zlewni Zbiornika we właściwą infrastrukturę systemowo rozwiązującą problem odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Z informacji przekazanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie wynika, że w 2016 roku Gmina Solina skorzystała z preferencyjnie oprocentowanych pożyczek w wysokości 1,5% na inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w ramach następujących projektów:

- *Przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Solina, wykonanie wodociągu od Z1 do SUW oraz przebudowa wodociągu Z5 – SUW*, wartość pożyczki - 357 200 zł;
- *Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w Polańczyku – Zacisze*, wartość pożyczki - 133 300 zł;
- *Rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków bytowych w miejscowości Solina do przepustowości $Q_{sr.d.} = 920 \text{ m}^3/\text{d}$* , wartość pożyczki - 2 779 800 zł.

Ponadto Gmina Solina w 2016 roku skorzystała z dotacji oferowanych przez WFOŚiGW uzyskując dofinansowanie na następujące projekty:

- *Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w Polańczyku – Zacisze*, wartość dotacji - 100 000 zł;
- *Rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków bytowych w miejscowości Solina do przepustowości $Q_{sr.d.} = 920 \text{ m}^3/\text{d}$* , wartość dotacji - 100 000 zł.

Z racji kompleksowości rozwiązań programowych, wnioskowano również do Ministerstwa Środowiska o objęcie *Programu* finansowaniem z nowej transzy

funduszu norweskiego, a także próbowano wpisać na listę projektów strategicznych w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* projekt pn. *Kompleksowa poprawa gospodarki wodno-ściekowej w ramach Programu Strategicznego „Błękitny San”*. W tym celu, w dniu 22 czerwca 2016 r. przekazano do Ministerstwa Rozwoju stosowną fiskę projektową. Ponadto w toku konsultacji SOR, tut. Urząd w odpowiedzi na otrzymane z Ministerstwa Rozwoju pismo zawierające prośbę o zgłaszanie propozycji zmian do *Umowy Partnerstwa* i Programów Operacyjnych wynikających z zapisów SOR, w lipcu 2016 roku wskazał na potrzebę zmiany zapisów *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* w zakresie rozszerzenia katalogu interwencji przewidzianych w ramach działania 2.3 *Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach*. Zaproponowana przez UMWP zmiana miała na celu umożliwienie wsparcia ze środków *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020* przedsięwzięć, które w sposób kompleksowy rozwiązują problemy wodno-kanalizacyjne w obszarach aglomeracyjnych poniżej 10 000 RLM.

Przejawem aktywności Samorządu Województwa Podkarpackiego w procesie wspierania interesariuszy *Programu* są również zorganizowane we współpracy z WFOŚiGW w Rzeszowie spotkania informacyjne oraz konferencje dedykowane uczestnikom *Programu*, a także wsparcie z budżetu województwa dla przedsięwzięć wpisujących się w realizację priorytetów i działań *PSRB*.

Proces monitoringu, zgodnie z zapisami *PSRB*, oparty jest na systemie sprawozdań sporządzanych przez beneficjentów *Programu*, którzy zobligowani są do składania periodycznych informacji o wykonaniu lub stanie zaawansowania realizowanych projektów. Z uwagi na powyższe zapisy, sprawozdanie za 2016 rok zostało przygotowane na podstawie danych dostarczonych przez jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład *Programu*, które wypełniły przygotowane w tym celu formularze. Za pośrednictwem formularzy interesariusze *PSRB* mieli możliwość odniesienia się do wskaźników realizacji *Programu*, wskazania swojego udziału w ich osiągnięciu, a także wykazania zrealizowanych przedsięwzięć oraz zgłoszenia ewentualnych problemów i barier we wdrażaniu *Programu*.

Na podstawie deklaracji złożonej na pierwszym spotkaniu Rady Programowej przez Panią Burmistrz Miasta i Gminy Lesko w dniu 9 grudnia 2016 roku, a także po uzyskaniu akceptacji pozostałych reprezentantów jednostek samorządu

terytorialnego wchodzących w skład Rady Programowej, ustalono, że rolę koordynatora współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego objętymi *PSRB* w celu zbierania zbiorczych danych potrzebnych do monitoringu *Programu* będzie pełniło Miasto i Gmina Lesko.

W wyniku podjętych działań, koordynator przekazał do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego dane ze wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych *Programem*, co stworzyło podstawę do ich dalszej analizy i porównania z danymi otrzymanymi z innych podmiotów lub instytucji udzielających wsparcia.

Informacje pozyskane od gmin zostały potraktowane jako główne źródło danych i na ich podstawie (wszędzie tam, gdzie było to możliwe) określono wskaźniki produktu i rezultatu *PSRB*. Dodatkowo w celu uzupełnienia ww. danych, a tym samym przedstawienia kompleksowej wizji postępów w realizacji *PSRB*, uzupełniono otrzymane informacje o dane obrazujące wsparcie udzielone w 2016 r. na rzecz podmiotów z terenu objętego *PSRB* ze środków m.in. Samorządu Województwa Podkarpackiego, *RPO WP 2014-2020* i *PROW 2014-2020*. W sprawozdaniu zawarto również informacje zebrane od Departamentu Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Rozwoju, Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddział w Rzeszowie, Grupy Bieszczadzkiej GOPR, Bieszczadzkiego Wodnego Pogotowia Ratunkowego, a także Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Przy opracowywaniu sprawozdania korzystano również z bazy Systemu Teleinformatycznego SL 2014.

Przyjęty w *Programie* system monitoringu okazał się w praktyce trudny do wdrożenia i nie do końca adekwatny w stosunku do zakładanych w *PSRB* celów. W toku prac nad sprawozdaniem zdiagnozowano pewne obszary wymagające doprecyzowania w przyszłości, a duża ilość danych otrzymanych z różnych podmiotów, w ich ogólnym zestawieniu wykazała pewne rozbieżności.

Należy pamiętać, iż pełny obraz efektów *PSRB* i zachodzących zmian na obszarze Bieszczad możliwy jest do uzyskania wyłącznie w zestawieniu z efektami *Programu Strategicznego „Błękitny San”*, albowiem *Programy* te wzajemnie się

przenikają zarówno na płaszczyźnie interesariuszy, jak i obszarów wsparcia, wspólnie tworząc dopiero spójną wizję rozwoju Bieszczadów.

W przypadku niektórych wskaźników gminy nie dysponowały pełnymi danymi (np. w sytuacji, gdy pewne działania mogły być realizowane zarówno przez JST, jak również – niezależnie – przez organizacje pozarządowe, przedsiębiorców, czy też mieszkańców gminy). W sytuacjach takich dane zadeklarowane przez gminy zestawiano z informacjami pozyskanymi z innych źródeł, aby uzyskać możliwie najpełniejszy obraz rzeczywistej realizacji wskaźnika.

Problematyczne okazało się także raportowanie niektórych wskaźników z uwagi na brak jakichkolwiek danych je określających na poziomie gminy, co wynika m.in. z braku formalnego obowiązku ich gromadzenia przez JST. W sytuacji takiej zwolniono gminy z ich raportowania, a obowiązek ich określenia spoczął na Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego. Powyższe zwolnienia dotyczyły łącznie 6. wskaźników. Przyjęta przez autorów sprawozdania metodologia monitoringu takich wskaźników zakładała w pierwszej kolejności ich weryfikację pod kątem zbieżności ze wskaźnikami monitorującymi *SRWP 2020* oraz *RPO WP 2014-2020* (na których zgodnie z zapisami *PSRB* oparty został jego system monitoringu), a kolejno w przypadku braku takiej zgodności, pozyskanie potrzebnych informacji z instytucji zewnętrznych i Departamentów UMWP, które w zakresie swoich zadań podejmowały działania wpisujące się w dany wskaźnik, a także z bazy podpisanych umów w ramach programów operacyjnych perspektywy 2014-2020 i na ich podstawie określenie poziomu realizacji wskaźnika.

Kolejną trudnością zdiagnozowaną w toku prac nad sprawozdaniem było zestawienie ze sobą informacji pozyskanych od jednostek samorządu terytorialnego z danymi dostarczonymi przez inne instytucje (departamenty Urzędu Marszałkowskiego oraz instytucje zewnętrzne). Problemy wynikały z braku jednolitego sposobu wypełniania formularzy przez przedstawicieli gmin, a także różnej jakości pozyskanych danych. Wykazy sporządzane przez JST często nie zawierały wystarczająco dużo informacji, aby zidentyfikować projekty, które były brane pod uwagę do wyliczenia wskaźnika. W sytuacji takiej analizę wskaźnika oparto na danych dostarczonych przez gminy, a otrzymane informacje od innych podmiotów zamieszczono pod wskaźnikiem w charakterze uzupełnienia.

Podczas przygotowywania sprawozdania pojawiły się także wskaźniki, których nie udało się pozyskać z żadnego ww. źródła. Sytuacja taka dotyczyła np. wskaźnika

Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu. Wskaźnik ten jest monitorowany przez Główny Urząd Statystyczny (dalej: GUS) wyłącznie na poziomie województw, dodatkowo zebrane dane przez GUS opracowywane są na podstawie próby badawczej. Tak skonstruowana metodologia zbierania informacji nie obejmuje danych na poziomie powiatu, a tym bardziej gminy. Uzyskanie jakiegokolwiek obrazu realizacji ww. wskaźnika wymagałoby każdorazowego uzyskiwania informacji z wielu źródeł m.in. Powiatowych Urzędów Pracy, programów operacyjnych, a także uczelni i podmiotów prywatnych, firm, stowarzyszeń, które zajmują się edukowaniem na różnych poziomach i prowadzeniem szkoleń. W związku z powyższym, z uwagi na nadmierne koszty weryfikacji ww. wskaźnika, a także jego niską i nieobiektywną wartość, należy rozważyć zmianę lub zawężenie go wyłącznie do danych dekladowanych przez konkretną kategorię podmiotów. Podejmując decyzję w tym zakresie należy mieć na uwadze, że podmioty te mogą mieć odmienny system monitoringu i uzyskanie danych do wyliczenia wskaźnika może być dla nich utrudnione lub niemożliwe, a ponadto pozyskanie ww. danych zawsze uzależnione będzie od autonomicznej decyzji danej jednostki.

Podkreślenia wymaga także, że wskaźniki przyjęte przez autorów *Programu* do monitorowania jego efektów podporządkowano systemowi wdrażania *Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020*, ale monitoring *Strategii* odbywa się na poziomie zbierania danych dotyczących całego województwa, bez kategoryzowania ich ze względu na powiaty, a tym bardziej na poziomie gminy.

Ww. problemów nie zidentyfikowała przeprowadzona w 2014 roku ewaluacja *Programu*, choć w raporcie ewaluacyjnym wskazywano na ograniczenia możliwości adaptacji procedur monitoringu i ewaluacji *SRWP 2020* z uwagi na inny zakres terytorialny *Strategii* oraz *PSRB*. Dodatkowo autorzy raportu ewaluacyjnego podkreślali konieczność wypracowania wskaźników które uwzględniałyby nie tylko strategiczny, ale również operacyjny charakter *Programu*, zaangażowanie głównych interesariuszy w ocenę możliwości osiągania określonych wskaźników w ramach poszczególnych typów projektu, a także pozwalały na dokonanie pomiaru bezpośrednich produktów i rezultatów powstałych w wyniku *Programu*. W toku prowadzonych analiz autorzy przedstawili swoje propozycje wskaźników produktów i rezultatów *PSRB*, które w dużej mierze zostały przyjęte przez Zarząd Województwa Podkarpackiego i zamieszczone w *Programie*, ale ich monitoring, jak dowodzi niniejsze sprawozdanie również napotkał trudności. Dlatego pierwsze sprawozdanie

z realizacji powinno stanowić zaczyn do dyskusji nad zmianą lub modyfikacją systemu monitoringu *Programu*, aby poprawić jakość i spójność prezentowanych danych. Warto rozważyć, czy wskaźniki, co do których pojawiły się problemy z ich raportowaniem powinny być zmienione, usunięte, czy też ograniczone do konkretnych grup podmiotów i katalogów działań, na których oparta zostanie ich dalsza analiza. Kluczową rolę w tej debacie powinna odgrywać Rada Programowa, albowiem stanowi reprezentatywną grupę przedstawicieli różnych środowisk, z których pozyskiwano dane do przygotowania niniejszego sprawozdania. Podkreślenia wymaga, że w toku prac nad sprawozdaniem gminy nie zgłosiły do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego żadnych barier w realizacji *Programu* ani problemów z raportowaniem wskaźników, co do których zostały zobowiązane. Można zatem przyjąć, że gminy są w posiadaniu danych na których przyszły monitoring wskaźników może być oparty. Mając na uwadze powyższe, zastanowienia wymaga także kwestia braku zmian w realizacji *Programu* w przesłanych formularzach z niektórych gmin. Możliwe, iż wynika to z faktu, że nie wszystkie gminy uczestniczące w *Programie* zainteresowane są realizowaniem każdego wskaźnika, co wynika z ich specyficznych uwarunkowań, wcześniej wyznaczonych kierunków rozwoju, a także posiadanych środków własnych i zdolności aplikacyjnych w ramach programów operacyjnych.

Analiza wskaźników

Przystępując do analizy wskaźników realizacji *PSRB* wyjaśnień wymaga interpretacja niektórych zapisów zawartych w sprawozdaniu. I tak, cyfra „0” w kolumnie „ilość” tabeli oznacza, że gminy nie zrealizowały żadnego działania określonego we wskaźniku, albo nie dysponowały danymi w tym zakresie. W przypadku braku możliwości pozyskania danych niezbędnych do określenia wskaźnika, w kolumnie „ilość” wskazano „brak danych”. Z kolei brak wyszczególnienia gminy w opisie wskaźnika oznacza, że nie wykazała ona działań, których wskaźnik dotyczy.

W 2016 roku w ramach Priorytetu **TURYSTYKA I REKREACJA** uzyskano następujące wskaźniki:

Nazwa wskaźnika	Ilość
Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej	10

Liczba wspartych (rozwijanych lub nowych) produktów turystycznych	7
Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	9
Liczba wspartych klastrow turystyczno-rekreacyjnych	0
Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	23,5% tj. 90 602 osób
Liczba wspartych obiektów edukacji ekologicznej	3
Liczba obiektów powstałych jako składowa Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych	0
Liczba wspartych obiektów o funkcjach leczniczo – rehabilitacyjnych	0
Liczba utworzonych miejsc noclegowych	828
Liczba zmodernizowanych schronisk górskich	0
Długość zmodernizowanych lub rozbudowanych szlaków turystycznych	46 km
Liczba punktów sieci informacji turystycznej	9

- Wskaźnik **Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej** został osiągnięty na poziomie **10 obiektów**.

Wsparcie w ww. zakresie zadeklarowały:

- Gmina Lesko, która zrealizowała dwie inwestycje: 1) Budowę basenu zewnętrznego na terenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Lesku; wartość zadania – 2 825 000 zł; środki własne Sport-Lesko Sp. z o.o.
- 2) Przebudowę boiska sportowego w miejscowości Bezmiechowa Górna; wartość zadania 336 181,42; środki własne gminy - 168 091,42 zł, środki Ministerstwa Sportu i Turystyki - 168 090 zł;
- Gmina Czarna, która zrealizowała inwestycję pn. „Stadion Sportowy w Czarnej”, sfinansowaną ze środków własnych gminy w wys. 26 000,00 zł;
- Gmina Tyrawa Wołoska, która zakupiła wyposażenie dla hali sportowej przy Zespole Szkół na kwotę: 62.887,44 zł z subwencji dodatkowej;
- Gmina Ustrzyki Dolne zadeklarowała wsparcie 3 obiektów w ramach projektów: 1) Budowa zaplecza sanitarnego na trasach narciarstwa biegowego i Nordic Walking w Ustjanowej Górnej; 2) Przebudowa zaplecza socjalno-sanitarnego dla stadionu sportowego w Ustrzykach Dolnych;

3) Modernizacja boiska sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy ZSP Nr 1 w Ustrzykach Dolnych;

- Gmina Olszanica: 1 obiekt;
- Gmina Solina: 2 obiekty.

Dodatkowo wg danych Departamentu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWP, Samorząd Województwa Podkarpackiego wsparł 2 projekty na łączną kwotę **19 963 zł.**:

- Gmina Solina: Utworzenie ścieżek spacerowych wraz z obiektami towarzyszącymi wokół miejscowości Terka. Kwota wsparcia: 10 000 zł;
- Gmina Komańcza: Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego w Turzańsku. Kwota wsparcia: 9 963 zł.

WFOŚiGW w Rzeszowie dofinansował jeden projekt:

- Gmina Ustrzyki Dolne: Wsparcie ochrony wód przez budowę zaplecza sanitarnego na potrzeby biegowych tras narciarskich przy stadionie zimowym w Ustrzykach Dolnych. Kwota wsparcia: **76 470,47 zł.**

• Wskaźnik **Liczba wspartych (rozwijanych lub nowych) produktów turystycznych** został osiągnięty na poziomie **7 produktów.**

- Gmina Czarna wsparła osobowo, merytorycznie i organizacyjnie Giełdę Produktu Lokalnego;
- Gmina Tyrawa Wołoska zorganizowała Festiwal Twórczości Ludowej współfinansowany przez UMWP kwotą 1.500,00 zł, LGD Zielone Bieszczady kwotą 2.5000,00 zł i środkami własnymi w wys. 2.000,00 zł oraz wydała książkę "Wędrówki kulinarne" sfinansowaną ze środków własnych kwotą ok. 2.400,00 zł, promującą Koła Gospodyń Wiejskich z terenu gminy;
- Gmina Ustrzyki Dolne wsparła 3 produkty turystyczne: Jarmark Bożonarodzeniowy, Zmodernizowanie i odnowienie szlaków spacerowych na terenie gminy Ustrzyki Dolne, Powstanie tarasu widokowego przy Pomniku Lotników w Ustjanowej Górnej;
- Gmina Olszanica: 1 produkt turystyczny.

Ponadto Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP w 2016 roku ogłosił konkurs ofert na realizację zadań publicznych w zakresie rozwoju turystyki. Ze środków Samorząd Województwa Podkarpackiego zostały dofinansowane trzy podmioty na łączną kwotę **47 100 zł**. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w tabeli nr 4.

Tabela nr 4. Wykaz podmiotów, które otrzymały wsparcie z Departamentu Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP w 2016 roku na rozwijanie lub tworzenie nowych produktów turystycznych.

Nazwa podmiotu	Lokalizacja (gmina)	Nazwa projektu	Kwota
Caritas Diecezji Rzeszowskiej	Miasto i Gmina Lesko, Solina, Olszanica	Modernizacja istniejących tras pieszych po ekomuzeum w Krainie Bobrów i otoczeniu Jeziora Myczkowieckiego	19 000 zł
Stowarzyszenie USTYAN	Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne	Modernizacja i uatrakcyjnianie już istniejących atrakcji i produktów turystycznych	16 000 zł
Lokalna Organizacja Turystyczna "Bieszczady"	Olszanica, Lesko, Zagórz, Solina	Modernizacja i uatrakcyjnianie już istniejących atrakcji i produktów turystycznych	12 100 zł

Źródło: Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP.

- Wskaźnik **Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem** osiągnięty został na poziomie **9 zabytków**. Wsparcie w tym zakresie zadeklarowały:
 - Gmina Bircza, która zrealizowała prace remontowo-konserwatorskie przy elewacji dachu i baszty od strony południowo-wschodniej i odnowie polichromii przy Pałacu Humnickich w Birczy. Środki finansowe w formie dotacji w wysokości 87 694,84 zł pochodziły ze środków Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyśle oraz środków własnych Gminy Bircza w wysokości 7 386,16 zł. Gmina przeprowadziła również remont i odbudowę zabytkowej cerkwi grekokatolickiej p.w. Św. Anny w Kotowie - Etap V, sfinansowany z dotacji Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyśle w wysokości 49 904,48 zł;
 - Gmina Zagórz, która przeprowadziła prace konserwatorskie w dawnym Zespole Klasztorным Karmelitów Bosych w Zagórz. Środki finansowe na realizację zadania pochodziły z dotacji w kwocie 118 986,01 zł

z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotacji Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w kwocie 79 049,69 zł oraz dotacji z Województwa Podkarpackiego w kwocie 20 000,00 zł;

- Gmina Ustrzyki Dolne, która wsparła 1 zabytek;
- Gmina Olszanica, która wsparła 5 zabytków.

Ponadto z danych otrzymanych od Departamentu Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego UMWP wynika, że Samorząd Województwa Podkarpackiego udzielił wsparcia finansowego 7 jednostkom (parafie, osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego) na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków na łączną kwotę **168 000 zł**. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5. Wykaz podmiotów, które otrzymały wsparcie z Departamentu Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego UMWP.

Nazwa podmiotu	Lokalizacja (gmina)	Kwota (zł)
Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowstąpienia Pana Jezusa w Górzance	Solina	48 000
Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Hoczwi	Lesko	20 000
Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Lesku	Lesko	30 000
Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Stanisława Bp. i M. w Lutowiskach	Lutowiska	30 000
Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Bieszczadzkiej w Ustrzykach Dolnych	Ustrzyki Dolne	10 000
Małgorzata Smolińska Ustrzyki Dolne	Ustrzyki Dolne	10 000
Miasto i Gmina Zagórz	Zagórz	20 000

Źródło: Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego UMWP.

- Wskaźnik **Liczba wspartych klastrow turystyczno-rekreacyjnych** nie został zrealizowany w 2016 roku. Z danych otrzymanych od jednostek samorządu terytorialnego wynika, że na terenie objętym *Programem* w 2016 r. nie zostały wsparte żadne klastry turystyczno-rekreacyjne.

- Wskaźnik **Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne** został osiągnięty na poziomie **23,5% tj. 90 602 osób**. Gminy objęte *PSRB* w przesłanych formularzach wskazały następującą liczbę odwiedzin turystów:

- Gmina Lesko: 27 100 osób;
- Gmina Ustrzyki Dolne: 6 500 osób;
- Gmina Olszanica: 40 000 osób;
- Gmina Solina: 20 000 osób;
- Gmina Zagórz: - 2 998 osób (spadek)².

Mając na uwadze powyższe wartości należy wskazać, iż w 2015 roku liczba turystów odwiedzających atrakcje turystyczne zlokalizowane na terenie objętym *Programem* zgodnie z danymi zadeklarowanymi przez ww. gminy wynosiła 385 651 osób, a w 2016 roku wzrosła do 476 253 osób, co oznacza jej wzrost o 23,5%.

- Realizację wskaźnika **Liczba wspartych obiektów edukacji ekologicznej** zadeklarowały wyłącznie dwie gminy: Gmina Cisna, która wsparła 1 obiekt oraz Gmina Olszanica, która wsparła 2 takie obiekty. Oznacza to, że poziom realizacji ww. wskaźnika w 2016 roku został osiągnięty na poziomie **3 obiektów edukacji ekologicznej**.
- Wskaźnik **Liczba obiektów powstałych jako składowa Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych** nie został zrealizowany w 2016 roku. Przyczyną tego jest brak rozpoczęcia realizacji inwestycji, która wpisana została na listę przedsięwzięć warunkowych w ramach *Kontraktu Terytorialnego* pn. *Eliminowanie barier przyczyniających się do wykluczenia społecznego powiatów sanockiego, bieszczadzkiego i leskiego poprzez budowę Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych*³.

² Dane dotyczą monitoringu liczby odwiedzin w 2016 r. dawnego Zespołu Klasztornego Karmelitów Bosych w Zagórz w. danych dostarczonych przez Urząd Miasta i Gminy Zagórz w oparciu o własny pomiar.

³ Aneks nr 2 do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Podkarpackiego, który podpisany został 29 maja 2017 r., wprowadził zmianę nazwy przedsięwzięcia „Eliminowanie barier przyczyniających się do wykluczenia społecznego powiatów sanockiego, bieszczadzkiego i leskiego poprzez budowę Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych” na „Budowa Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych”.

Zaplanowana inwestycja składa się z trzech przedsięwzięć:

- 1) Budowa całorocznego olimpijskiego toru saneczkowo – bobslejowo – skeletonowego - orientacyjny całkowity koszt realizacji przedsięwzięcia wynosi **200 000 000 zł**.
 - 2) Budowa stadionu zimowego zlokalizowanego na terenie gminy Ustrzyki Dolne - orientacyjny całkowity koszt realizacji przedsięwzięcia wynosi **13 200 000 zł**.
 - 3) Budowa skoczni narciarskiej w Zagórzu - orientacyjny całkowity koszt realizacji przedsięwzięcia wynosi **4 300 000 zł**.
- Wskaźnik **Liczba wspartych obiektów o funkcjach leczniczo – rehabilitacyjnych** nie był realizowany w 2016 roku. Z danych otrzymanych od jednostek samorządu terytorialnego wynika, że na terenie objętym *Programem* w 2016 r. nie zostały wsparte żadne obiekty o funkcjach leczniczo-rehabilitacyjnych.
 - Wskaźnik **Liczba utworzonych miejsc noclegowych** został zrealizowany na poziomie **828 miejsc**. Utworzenie nowych miejsc noclegowych na swoim obszarze zadeklarowało tylko 5 gmin objętych oddziaływaniem *Programu*: Gmina Lesko - 64 miejsca, Gmina Cisna - 239 miejsc, Gmina Lutowiska – 20 miejsc, Gmina Ustrzyki Dolne - 5 miejsc, Gmina Solina - 500 miejsc.

Ponadto z danych dostarczonych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Krośnie wynika, że we wrześniu 2016 roku Nadleśnictwo Stuposiany oddało do użytku Centrum Promocji Leśnictwa w miejscowości Muczne (Gmina Lutowiska), które w części hotelowej oferuje 86 miejsc noclegowych.
 - Wskaźnik **Liczba zmodernizowanych schronisk górskich** nie był realizowany w 2016 roku. Z danych otrzymanych od jednostek samorządu terytorialnego wynika, że na terenie objętym *Programem* w 2016 r. nie zostały wsparte żadne schroniska górskie.
 - Wskaźnik **Długość zmodernizowanych lub rozbudowanych szlaków turystycznych** został osiągnięty na poziomie **46 km** i odnosi się wyłącznie do dwóch gmin, które zadeklarowały inwestycje w ww. zakresie tj. Gminy Ustrzyki Dolne - 16 km oraz Gminy Solina - 30 km.

- Wskaźnik **Liczba punktów sieci informacji turystycznej** został zadeklarowany przez gminy objęte *PSRB* na poziomie **9 punktów**. Wyłącznie sześć gmin wskazało, że na ich obszarze istnieją punkty informacji turystycznej, które gromadzą i przetwarzają dane dotyczące liczby turystów odwiedzających gminę, zapewniają obsługę turystów, a także promocję atrakcji turystycznych gminy. Były to: Gmina Lesko - 1 punkt, Gmina Cisna – 2 punkty, Gmina Czarna - 1 punkt, Gmina Lutowska - 2 punkty, Gmina Ustrzyki Dolne - 1 punkt, Gmina Solina - 2 punkty.

Podsumowując Priorytet I TURYSTYKA I REKREACJA należy stwierdzić, że wysokie wartości wskaźników dotyczących liczby utworzonych miejsc noclegowych oraz długości zmodernizowanych lub rozbudowanych szlaków turystycznych, a także ilości odwiedzin w miejscach dziedzictwa kulturowego i naturalnego są potwierdzeniem mocno rozwiniętych funkcji turystycznych bieszczadzskich gmin, a także posiadanych walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego i historycznego, które cieszą się popularnością wśród przybywających na Podkarpacie turystów. Z kolei liczba wspartych zabytków nieruchomych oraz obiektów edukacji ekologicznej stanowią wyraz wykorzystywania przez gminy posiadanego potencjału i rozwoju funkcji turystycznych oraz edukacyjnych.

Należy zauważyć, że rozwijanie nowych lub istniejących produktów turystycznych, zwiększanie liczby punktów informacji turystycznej a także realizacja projektów infrastrukturalnych, które służą również zaspokajaniu potrzeb rekreacyjnych mieszkańców, powodują wzrost liczby odwiedzin turystów korzystających z możliwości wypoczynku w Bieszczadach.

Mając na uwadze powyższe należy podkreślić jednak, że stworzenie kompleksowego systemu promocji i obsługi ruchu turystycznego na obszarze ZBGP jest zadaniem złożonym i wymagającym czasu.

Niektóre wskaźniki w ramach priorytetu nie zostały osiągnięte np. wskaźnik dotyczący ilości obiektów będących składową Podkarpackiego Centrum Sportów Zimowych, co wynika z powodu nie rozpoczęcia realizacji tej inwestycji w 2016 roku.

Z uwagi na powyższe ograniczenia, ale także przewidziane w programach operacyjnych perspektywy finansowej na lata 2014-2020 formy wsparcia np. dla

centrów edukacji ekologicznej i obiektów leczniczo-rehabilitacyjnych należy założyć, że wskaźniki te wzrosną w kolejnych latach realizacji *PSRB*.

W 2016 roku w ramach Priorytetu **PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ** uzyskano następujące wskaźniki:

Nazwa wskaźnika	Ilość
Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	93,64 ha
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	0
Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw	0
Powierzchnia wspartych targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych	0,5 ha
Liczba zwierząt utrzymywanych w systemie ekstensywnego wypasu	233 szt. bydła, 316 owiec, 158 kóz
Liczba wspartych centrów szkolenia i promocji rzemiosła	1
Liczba wspartych gospodarstw agroturystycznych	45

- Wskaźnik **Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych** został osiągnięty na poziomie **93,64 ha**. Posiadanie terenów inwestycyjnych zadeklarowały następujące gminy:
 - Gmina Lesko: 22,31 ha;
 - Gmina Czarna: 0,80 ha;
 - Gmina Olszanica: 18,00 ha;
 - Gmina Solina: 9,00 ha;
 - Gmina Zagórz: 43,53 ha.
- Wskaźnik **Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie** nie był realizowany w 2016 roku. Podkreślenia wymaga, że powyższy wskaźnik monitorowany jest na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 prowadzonego przez Ministerstwo Rozwoju (Instytucję Koordynującą *Umowę Partnerstwa*). Według stanu na 31 grudnia 2016 roku żaden przedsiębiorca prowadzący działalność na terenie objętym oddziaływaniem *Programu* nie uzyskał w okresie objętym sprawozdaniem wsparcia z następujących programów: *Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020*, *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-*

2020, Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

- Wskaźnik **Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw** nie został zrealizowany w 2016 roku. Wskaźnik ten monitorowany jest na podstawie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Rzeszowie (dalej: ARiMR). Z informacji dostarczonych przez ARiMR wynika, że w 2016 roku nie wsparto żadnej grupy producentów rolnych oraz owoców i warzyw funkcjonującej na terenie gmin objętych *Programem Strategicznego Rozwoju Bieszczad*.
- Wskaźnik **Powierzchnia wspartych targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych** został osiągnięty na poziomie **0,5 ha**. Wsparcie w tym zakresie z budżetu własnego zadeklarowała tylko Gmina Czarna, która wskazała powierzchnię Giełdy Produktu Lokalnego.
- Wskaźnik **Liczba zwierząt utrzymywanych w systemie ekstensywnego wypasu** został osiągnięty na poziomie **233 szt. bydła, 316 owiec, 158 kóz**. Realizację ww. wskaźnika zadeklarowała wyłącznie Gmina Lutowska.

Ponadto z danych dostarczonych przez Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP wynika, że do realizacji zadań publicznych Województwa Podkarpackiego w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego w 2016 r. wybrano 2 stowarzyszenia z obszaru objętego *Programem* i założono następującą ilość zwierząt wypasanych w systemie ekstensywnym: **3 514** (1 762 – bydło, 90 – konie, 1505 – owce, 157 – kozy). Kwota dotacji przyznana przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie ww. podmiotom, to **330 158 zł**.

- Wskaźnik **Liczba wspartych centrów szkolenia i promocji rzemiosła** został osiągnięty na poziomie **1 centrum**. Z danych dostarczonych przez JST uczestniczące w *Programie* wynika, że tylko jedna gmina w 2016 roku realizowała analizowany wskaźnik. Była to Gmina Czarna, która udzieliła wsparcia organizacyjnego, osobowego, merytorycznego oraz finansowego na rzecz Bieszczadzkiego Festiwalu Sztuk.

- Wskaźnik **Liczba wspartych gospodarstw agroturystycznych** został zrealizowany na poziomie **45 gospodarstw**. Wsparcie na rzecz gospodarstw zadeklarowała wyłącznie jedna gmina objęta *PSRB* – Gmin Czarna, która zaznaczyła, że wszystkie zarejestrowane na swoim terenie gospodarstwa agroturystyczne tj. 45 obiektów objęte zostały w 2016 roku działaniami promocyjnymi.

Ponadto z danych uzyskanych od gmin uczestniczących w *Programie* za pośrednictwem Departamentu Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP wynika, że na terenie oddziaływania *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad* znajduje się 562 gospodarstwa agroturystyczne. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6. Liczba gospodarstw agroturystycznych położonych na terenie gmin uczestniczących w *Programie*.

Nazwa gminy	Liczba gospodarstw agroturystycznych
Lutowiska	33
Cisna	107
Ustrzyki Dolne	50
Tyrawa Wołoska	9
Bircza	12
Baligród	68
Olszanica	52
Lesko	38
Czarna	45
Komańcza	46
Solina	Brak danych*
Zagórz	102

Źródło: Dane pozyskane od gmin za pośrednictwem Departamentu Promocji i Współpracy Gospodarczej UMWP.

*Gmina Solina nie prowadzi wyodrębnionej ewidencji gospodarstw agroturystycznych. Liczba obiektów (innych niż hotelarskie - świadczących usługi hotelarskie wg ewidencji Gminy Solina) w 2016 roku wynosiła 430.

Wsparcie dotacyjne gospodarstw agroturystycznych przewidziane jest również w ramach *Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie*. Środki finansowe można pozyskiwać za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania (dalej: LGD)⁴ zarówno na zakładanie nowych gospodarstw agroturystycznych, jak i rozwijanie już istniejących. Na terenie objętym *PSRB* działają 3 LGD: Lokalna Grupa Działania Zielone Bieszczady, która przyjmuje wnioski o dofinansowanie projektów od podmiotów działających na terenie gmin: Czarna, Lutowiska, Ustrzyki Dolne, Olszanica, Solina i Tyrawa Wołoska, Lokalna Grupa Działania Nasze Bieszczady, która przyjmuje wnioski od podmiotów działających na terenie gmin: Baligród, Lesko, Komańcza, Zagórz, a także Lokalna Grupa Działania Ziemia Przemyska przyjmująca wnioski od podmiotów działających na terenie Gminy Bircza. Rozstrzygnięcie ogłoszonych w 2016 roku przez ww. Lokalne Grupy Działania konkursów planowane jest na 2017 rok.

Podsumowując Priorytet II PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ należy zauważyć, że na tle osiągniętych wskaźników wyraźnie dominują dane dotyczące powierzchni przygotowanych terenów inwestycyjnych, co stanowi dowód poszukiwania przez gminy nowych ścieżek rozwoju i źródeł finansowania, a także otwartości na potencjalnych inwestorów. Ponadto z uwagi na warunki środowiskowe możliwe jest prowadzenie na terenie objętym *Programem* ekstensywnego wypasu zwierząt hodowlanych.

Niewątpliwie ocena realizacja wskaźników, co do których w obecnym sprawozdaniu nie wykazano żadnego postępu lub postęp w niewielkich wymiarach tj. dotyczących wsparcia przedsiębiorstw, grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw, gospodarstw agroturystycznych, a także powierzchni targowisk jest bardzo trudna. Aby jednoznacznie określić przyczyny tego stanu rzeczy, należy wziąć pod uwagę uwarunkowania społeczno-gospodarcze, a także kondycję finansową samorządów oraz zdolności aplikacyjne potencjalnych beneficjentów funduszy. Pamiętać należy również, że rozwój przedsiębiorczości jest zjawiskiem złożonym

⁴ Lokalna Grupa Działania (LDG) to rodzaj partnerstwa terytorialnego tworzonego zwykle na obszarach wiejskich, zrzeszającego przedstawicieli lokalnych organizacji (z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego) oraz mieszkańców danego obszaru wyznaczonego granicą gmin członkowskich. Podstawą prawną funkcjonowania LGD są ustawy: o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz o stowarzyszeniach.

i wieloaspektowym, zależnym zarówno od warunków gospodarczych, demograficznych, środowiskowych, ale i cech osobowych przedsiębiorcy m.in. jego kreatywności, aktywności, odwagi, elastyczności i zdolności do wdrażania innowacji, a istotnym miernikiem aktywności przedsiębiorstw jest także liczba podmiotów, które faktycznie prowadzą działalność gospodarczą.

Z uwagi na przewidziane w programach operacyjnych na lata 2014-2020 możliwości uzyskania dofinansowania na działania wpisujące się w ww. wskaźniki, należy założyć ich wzrost w kolejnym okresie sprawozdawczym.

W 2016 roku w ramach Priorytetu **KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY** uzyskano następujące wskaźniki:

Nazwa wskaźnika	Ilość
Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym	24,27% - 90%
Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym w zakresie kształcenia zawodowego	0
Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	2
Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu	1,9% (wskaźnik dla województwa)*
Liczba zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych	Brak danych
Liczba wspartych podmiotów leczniczych	0
Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3	1

* dane do wskaźnika ustalane są przez Główny Urząd Statystyczny w ramach *Badania aktywności ekonomicznej ludności* na poziomie wojewódzkim. Aktualne dane dot. 2015 r.

- Wskaźnik **Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym** został określony na poziomie **od 24,7% do 90%**. Posiadanie przedszkoli w 2016 roku zadeklarowało 10 gmin objętych *PSRB*, a poziom realizacji wskaźnika przedstawiał się następująco w poszczególnych gminach:
 - Gmina Lesko: 42% dzieci w 4 przedszkolach, w tym 3 publicznych i 1 niepublicznym;
 - Gmina Cisna: 72% dzieci;

- Gmina Czarna: 60% dzieci;
- Gmina Lutowska: 90% dzieci;
- Gmina Tyrawa Wołoska: 37,5% dzieci uczących się w 2 oddziałach przedszkolnych;
- Gmina Olszanica: 59% dzieci;
- Gmina Solina: 49% dzieci;
- Gmina Baligród: 45% dzieci;
- Gmina Zagórz: 24,27% dzieci;
- Gmina Ustrzyki Dolne: 69,9% dzieci.

Do sprawozdania były zaliczane zarówno dzieci uczęszczające do przedszkoli publicznych, jak również prywatnych. Duża rozpiętość w ww. wskaźniku dotyczącym dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym pokazuje duże różnice pomiędzy gminami wchodzącymi w skład *Programu* bez względu na ich status: miejski lub wiejski.

- Wskaźnik **Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym w zakresie kształcenia zawodowego** nie został zrealizowany w 2016 roku. Podczas analizy ww. wskaźnika zauważono, że wszystkie szkoły ponadgimnazjalne w swojej ofercie dydaktycznej zapewniają kształcenie dostosowane do aktualnego popytu na pracę, a program nauczania jest tak skonstruowany, aby kształcić na najwyższym poziomie. Z tego powodu przyjęto metodologię mierzenia wskaźnika polegającą na wykazywaniu szkół ponadgimnazjalnych, które uzyskały dofinansowanie w ramach działania 9.4 *Regionalnego Programu Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, którego celem jest poprawa jakości kształcenia zawodowego. Zdając sobie sprawę że przyjęta metodologia zawęża wskaźnik do szkół o profilu zawodowym, przyjęto, że jest to jedyne możliwe do zastosowania rozwiązanie. Mając na uwadze powyżej przyjętą metodologię stwierdzono na podstawie danych pochodzących z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 według stanu na 31 grudnia 2016 roku, że żadna szkoła z obszaru gmin objętych *PSRB* nie uzyskała dofinansowania w ramach działania 9.4 *RPO WP*

2014-2020. Omawiany wskaźnik może zostać osiągnięty w 2017 roku dzięki kolejnym konkursom organizowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie i alokacji wynoszącej 5 mln zł.

- Wskaźnik **Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty** został osiągnięty na poziomie **2 obiektów**.

Z danych przedstawionych przez gminy wynika, że tylko gmina Olszanica wsparła 2 takie obiekty.

Ponadto z danych zawartych w systemie teleinformatycznym SL 2014 wynika, że niżej wymienione gminy realizowały w 2016 r. zadanie wpisujące się w realizację ww. wskaźnika o łącznej wartości **10 271 513 zł**:

- Gmina Lesko: rozbudowa Przedszkola Samorządowego w Lesku. Wsparcie inwestycji kwotą 1 613 267 zł z *RPO WP 2014-2020*;
 - Gmina Ustrzyki Dolne: budowa zaplecza żłobka gminnego poprzez rozbudowę Przedszkola Nr 1 w Ustrzykach Dolnych. Wsparcie inwestycji kwotą 3 548 308 zł z *RPO WP 2014-2020*;
 - Gmina Solina: przebudowa sportowej infrastruktury dydaktycznej przy obiektach oświatowych Gminy Solina na terenie miejscowości Polańczyk. Wsparcie inwestycji kwotą 1 234 362 zł z *RPO WP 2014-2020*;
 - Gmina Tyrawa Wołoska: przebudowa budynku Zespołu Szkół w Tyrawie Wołoskiej z przeznaczeniem trzeciej kondygnacji na pomieszczenia dydaktyczne oraz zakup wyposażenia do klasopracowni. Wsparcie inwestycji kwotą 2 504 885 zł z *RPO WP 2014-2020*;
 - Gmina Baligród: przebudowa drugiej kondygnacji istniejącej infrastruktury edukacyjnej wraz z wyposażeniem w nowoczesny sprzęt ICT i materiały dydaktyczne w Baligrodzie na potrzeby Gimnazjum Publicznego. Wsparcie inwestycji kwotą 1 370 691 zł z *RPO WP 2014-2020*.
- Wskaźnik **Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu**. Z uwagi na brak instytucji, które w sposób kompleksowy monitorowałyby ten wskaźnik, po przeprowadzonej analizie danych GUS, wskaźników w *RPO WP 2014-2020*, a także w *SRWP 2020* uznano, że ww. wskaźnik wykazuje analogię do priorytetu tematycznego 2.1 *Edukacja*

w *Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020* i wskaźnika go monitorującego tj. odsetek osób uczestniczących w kształceniu ustawicznym w wieku 25-64 lata w ogólnej liczbie ludności w tym wieku. Niestety trudność, która pojawia się przy dalszej analizie ww. wskaźników wynika z tego, iż wskaźnik przewidziany w *SRWP 2020* monitorowany jest wyłącznie na poziomie województwa. Mając na uwadze powyższe wskazać należy, iż najbardziej aktualne dane będące w zasobach Banku Danych Lokalnych dotyczą 2015 roku, a wskaźnik dla województwa podkarpackiego wynosi 1,9%.

- W okresie objętym sprawozdawczością brakuje danych, aby określić wskaźnik **Liczba zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych**, ze względu na brak możliwości dotarcia do kompleksowych informacji źródłowych. Uzyskanie jakiegokolwiek obrazu realizacji ww. wskaźnika wymagałoby każdorazowego uzyskiwania informacji z wielu źródeł m.in. Powiatowych Urzędów Pracy, programów operacyjnych, a także uczelni i podmiotów prywatnych, firm, stowarzyszeń, które zajmują się edukowaniem na różnych poziomach i prowadzeniem szkoleń. Wobec powyższego uzyskanie danych w tym zakresie napotyka na znaczne trudności.
- Wskaźnik **Liczba wspartych podmiotów leczniczych** nie został zrealizowany. Z danych otrzymanych od jednostek samorządu terytorialnego wynika, że na terenie objętym *Programem* w 2016 r. nie zostały wsparte żadne podmioty lecznicze.
- Wskaźnik **Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3** został osiągnięty na poziomie **1 usługi**.

Na podstawie otrzymanych danych od JST objętych *PSRB* wynika, że wskaźnik polegający na mierzeniu usług publicznych udostępnionych przez Internet w sposób zapewniający interakcję dwustronną (tzn. dostępność formularzy on-line, możliwość zainicjowania sprawy drogą elektroniczną poprzez interaktywne wypełnienie i przesłanie dokumentów elektronicznych do jednostki administracji publicznej) został zrealizowany wyłącznie przez gminę Lesko. Prawdopodobnie w sprawozdaniu za 2017 rok będzie on wyższy wobec możliwości wsparcia takich działań ze środków przewidzianych

w działaniu 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług* w ramach RPO WP 2014-2020.

Dodatkowo projekt *Podkarpacki System Informacji Medycznej* zrealizowany przez Departament Społeczeństwa Informatycznego UMWP swoim zasięgiem objął podmioty lecznicze zlokalizowane na terenie objętym *Programem*, które świadczą e-usługi publiczne⁵. Pacjenci mogą skorzystać z następujących usług: e-Informacja, e-Rejestracja, Elektroniczny Rekord Pacjenta, Regionalny Rejestr Danych Ratunkowych, Elektroniczna Platforma Współpracy ZOZ, Elektroniczna Platforma Nadzoru.

Podsumowując Priorytet III KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY należy wskazać na znaczną rozpiętość wskaźnika Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym oraz na niskie wartości pozostałych wskaźników lub ich brak. Oznacza to zarówno problemy w zakresie monitorowania niektórych wskaźników, jak i problemy w realizacji działań przewidzianych w ww. priorytecie w 2016 roku. Niewątpliwie obszar ten wymaga dalszej pogłębionej analizy. Z uwagi na zaplanowane wsparcie z funduszy europejskich mające na celu zwiększenie ilości miejsc przedszkolnych, dofinansowanie jednostek oświaty, a także podmiotów leczniczych oraz usług on-line, istnieje szansa, że wartości zadeklarowane w niniejszym sprawozdaniu wzrosną w kolejnym okresie sprawozdawczym.

W 2016 roku w ramach Priorytetu **INFRASTRUKTURA SŁUŻĄCA POPRAWIE DOSTĘPNOŚCI I OCHRONIE ŚRODOWISKA** uzyskano następujące wskaźniki:

Nazwa wskaźnika	Ilość
Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	31,97 km
Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych lotnisk lub lądowisk	0
Liczba uruchomionych turystycznych przejść granicznych	0
Liczba wspartych form ochrony przyrody	0
Długość wybudowanej sieci szerokopasmowej	27 km
Poprawa stanu czystości wody w rzece San zbadana (określona) przy pomocy wskaźników fitobentos i fitoplankton w ustalonych miejscach leżących poniżej Zalewu w Solinie i poniżej Zalewu w Myczkowcach	*

⁵ Są to następujące jednostki: Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Lesku, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Ustrzykach Dolnych.

Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	9% - 83,4%
Ilość sołectw objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	17
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	6
Liczba wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego	12
Liczba dofinansowanych instalacji odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych	0

* Dane Państwowego Monitoringu Środowiska przedstawione zostały poniżej, w ramach omówienia wskaźników.

- Wskaźnik **Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg**, zgodnie z danymi zadeklarowanymi przez JST objęte *PSRB*, został osiągnięty na poziomie **31,97 km**. W sprawozdaniu zostały zamieszczone dane dotyczące dróg gminnych i wojewódzkich przebiegających przez teren objęty oddziaływaniem *Programu*. Sprawozdanie nie obejmuje natomiast dróg powiatowych ze względu na brak uczestnictwa starostw powiatowych w przygotowywaniu *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad*. W toku pozyskiwania danych zastrzeżono także, że jako modernizację lub przebudowę nie należy rozumieć rutynowego utrzymania drogi, a ponadto, że wskaźnik uwzględnia drogi przebudowane ze środków własnych JST, funduszy celowych oraz dotacji z funduszy europejskich.

W 2016 roku gminy uczestniczące w *Programie* wykazały następujące inwestycje:

- Gmina Lesko: 2,158 km. Lokalizacja: Lesko, Bezmiechowa Górna, Bezmiechowa Dolna, Postołów; Forma: przebudowa dróg, kwota: 597 690 zł, źródło: środki własne gminy, dotacja celowa na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych;
- Gmina Cisna: 0,9 km;
- Gmina Czarna: 1,3 km. Przebudowa odcinka drogi gminnej na dz.nr ewid. 242, 221/1 w km 0+000- 0+320 w miejscowości Czarna Dolna. Cena brutto: 48 744,90 – budżet własny oraz Województwa Podkarpackiego w ramach Programu *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych*. Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w obrębie miejscowości Czarna Górna w km 0+000 do 0+420, dz. o nr ewid. 325. Cena brutto: 39 132,45 – budżet własny oraz Wojewody Podkarpackiego

w ramach Programu *Modernizacja dróg dojazdowych do pól*. Remont mostu w ciągu drogi dz. nr ewid. 283/2 i 284/2 w km 0+099 w miejscowości Czarna Dolna. Cena brutto: 55 238,81 – budżet własny oraz współfinansowanie Województwa Podkarpackiego w ramach Programu *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych*;

- Gmina Lutowiska: 0,93 km. Wartość nakładów finansowych 235 196 zł;
- Gmina Tyrawa Wołoska: 4,368 km. (1.127 km w kwocie 15 553,83 zł; 0.130 km w kwocie 13 351,65 zł; 3,111 km w kwocie 13 946,54 zł. Środki zostały przekazane w całości przez Urząd Marszałkowski);
- Gmina Ustrzyki Dolne: 8,420 km;
- Gmina Olszanica: 1,344 km;
- Gmina Solina: 3,5 km;
- Gmina Baligród: 0,87 km (przebudowa dróg gminnych w ramach Programu *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych* na kwotę 416 080,02 zł);
- Gmina Zagórz: 8,18 km.

Ponadto według danych Departamentu Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP 12 gmin uczestniczących w *Programie* otrzymało wsparcie finansowe ze środków Samorządu Województwa Podkarpackiego w kwocie **495 018,64 zł** na budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych w ramach zadania „Podział środków budżetu Województwa stanowiących dochód z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej w roku 2016”.

Z kolei z danych dostarczonych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Krośnie wynika, że instytucja ta udzieliła wsparcia władzom samorządowym wszystkich szczebli na przebudowę infrastruktury drogowej w łącznej wysokości 850 000 zł. Szczegółowe zestawienie zadań zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 7. Wykaz przedsięwzięć realizowanych w 2016 roku przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Krośnie wraz z instytucjami samorządowymi.

L.p.	Nadleśnictwo	Partner przedsięwzięcia -	Nazwa przedsięwzięcia wspólnego	2016 rok
------	--------------	---------------------------	---------------------------------	----------

		JST		Plan (w tys.zł)	Wykonanie (w tys.zł)
1	Baligród	Województwo Podkarpackie	Przebudowa mostu przez potok Dziurdziów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 893 Lesko-Cisna w km 7+123, na działkach nr ewid. 338, 339, 500/1, 500/2, 500/3, 222, 114/1, 487, 706 w obrębie ewidencyjnym Hoczew od km 7+051,67 do km 7+188,11, wraz z rozbiórką istniejącego mostu, przebudową oświetlenia ulicznego, przebudową sieci teletechnicznych, przebudową skrzyżowania z drogą powiatową Nr DP 2258R do km 0+056,75 oraz przebudową przepustu pod drogą powiatową	50,00	50,00
		Gmina Solina	Przebudowa drogi gminnej publicznej nr 118412R o numerze ewidencyjnym działki 346 w miejscowości Bukowiec	70,00	70,00
2	Bircza	Województwo Podkarpackie	Przebudowa mostu stałego przez rzekę Wiar w ciągu drogi wojewódzkiej nr 890 Kuźmina-Krościenko w km 9+217 w miejscowości Wojtkowa	100,00	100,00
3	Ustrzyki Dolne	Województwo Podkarpackie przy udziale Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	Przebudowa mostu stałego przez rzekę Wiar w ciągu drogi wojewódzkiej nr 890 Kuźmina-Krościenko w km 9+217 w miejscowości Wojtkowa.	100,00	100,00
		Gmina Olszanica	Przebudowa drogi gminnej nr 118330 w miejscowości Stefkowa w km 0+000-0+190.	30,80	25,00
		Powiat Bieszczadzki	Przebudowa drogi powiatowej Wańkowa-Leszczowate-Łodyna na dł. 7849 mb odcinkami (km 0+750-2+700, km 2+850-3+550, km 3850-4+700, km 5+850-10+000, 10-11+299).	92,30	75,00
		Gmina Ustrzyki Dolne	Przebudowa drogi gminnej publicznej nr 143033R w miejscowości Równia.	24,60	20,00
		Powiat Bieszczadzki	Bieżący remont drogi powiatowej nr 2300R w miejscowości Bandrów.	0,00	9,00
4	Cisna	Starostwo Powiatowe Lesko	Remont pięciu drewnianych obiektów mostowych w ciągu drogi powiatowej Nr. 2286 Majdan - Roztoki Górne - granica Państwa.	60,00	41,00
		Marszałek Województwa Podkarpackiego	Przebudowa mostu przez potok Dziurdziów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 893 Lesko-Cisna w km 7+123, na działkach nr ewid. 338, 339, 500/1, 500/2, 500/3, 222, 114/1, 487, 706 w obrębie ewidencyjnym Hoczew od km 7+051,67 do km 7+188,11, wraz z rozbiórką istniejącego mostu, przebudową oświetlenia ulicznego, przebudową sieci teletechnicznych, przebudową skrzyżowania z drogą powiatową Nr DP 2258R do km 0+056,75 oraz przebudową przepustu pod drogą powiatową.	50,00	50,00

5	Lesko	Województwo Podkarpackie	Przebudowa mostu w ciągu drogi woj. nr 893 Lesko Cisna	50,00	50,00
		Miasto i Gmina Zagórz	Przebudowa drogi gminnej Zagórz ul. Zamkowa	40,00	40,00
6	Lutowiska	Województwo Podkarpackie	Przebudowa mostu stałego przez rz.Wiar w ciągu drogi Wojewódzkiej nr 890 w km 9+217 w m. Wojtkowa	100,00	100,00
		Powiat Bieszczadzki w Ustrzykach Dolnych	Przebudowa nawierzchni drogi powiatowej Smolnik-Zatwarnica nr 2305R na dwóch odcinkach w km 10+600-10+950 i 12+450-13+230	0,00	50,00
		Powiat Bieszczadzki w Ustrzykach Dolnych	Przebudowa nawierzchni drogi powiatowej Polana-Lutowiska nr 2304R na czterech odcinkach w km 1+050-1+500, 1+900-2+500, 4+600-4+900 i 8+500-8+769	0,00	70,00
	OGÓŁEM			767,70	850,00

Źródło: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie.

Nadleśnictwa działające na obszarze objętym *Programem* również dokonały przebudowy dróg zakładowych udostępnionych dla ruchu ogólnego na łączną kwotę 2 320 tys. zł. Szczegółowy wykaz przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8. Wykaz przebudowanych dróg zakładowych udostępnionych dla ruchu ogólnego.

Nazwa jednostki	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie	Realizacja (%)	Efekt rzeczowy	Jednostka (miano)	Opis	Gmina
Baligród	Przebudowa drogi 242/343 Huczvice-Mików	1 100 000,00	1 100 981,60	100,1%	8 500	m	PRZEB.DR. L.NR INW 242/343 HUCZWICE-MIKÓW DŁ 8+500 TŁ. WZM.EMUL S	Baligród
Stuposiany	Przebudowa drogi 2307R Stuposiany - Tarnawa	1 200 000,00	1 219 346,13	101,6%	8 000	m	DŁ.8KM,SZE R.6,50M,PR ZEB.NAW.B ITUM.,PRZE PUST.,BARI ER BETONOW.	Lutowiska
RAZEM		2 300 000,00	2 320 327,73	100,9%	16 500,00	m		

Źródło: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie.

Przez teren gmin objętych *PSRB* przebiegają także drogi wojewódzkie. Z danych dostarczonych przez Departament Dróg i Publicznego Transportu

Zbiorowego UMWP wynika, że w 2016 roku przebudowano **0,8 km** dróg wojewódzkich za łączną kwotę **728 323,39 zł**. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawia tabela nr 9.

Tabela nr 9. Wykaz przebudowanych dróg wojewódzkich w 2016 roku na terenie *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad*.

Lp.	Zadanie	Długość (m)	Gmina	Wartość zadania (zł)
1	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 894 w km 9+070 – 9+850 oraz w km 10+513 – 10+720 w m. Myczków – Polańczyk – Gmina Solina, realizowana w ramach zadania z RPO WP 2014-2020 pn. „Przebudowa / rozbudowa DW 895 na odcinku Solina – Myczków i DW 894 na odcinku Hoczew – Polańczyk”.	800	Solina	728 323,39

Źródło: Departament Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego UMWP.

- Wskaźnik **Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych lotnisk lub lądowisk** nie był realizowany w 2016 roku. Z danych otrzymanych od jednostek samorządu terytorialnego wynika, że na terenie objętym *Programem* w 2016 r. nie wybudowano, ani nie zmodernizowano żadnych lotnisk lub lądowisk.

Warto zaznaczyć, że na terenie gmin objętych *Programem* znajdują się dwa lotniska/lądowiska: w Bezmiechowej (gmina Lesko) oraz w Arłamowie (gminy Bircza i Ustrzyki Dolne). Lądowisko zlokalizowane na terenie gminy Lesko posiada status Akademickiego Ośrodka Szybowcowego Politechniki Rzeszowskiej i jest usytuowane na południowym stoku masywu Gór Słonnych. Lądowisko to przeznaczone jest do operacji startów i lądowań zarówno w dzień, jak i w nocy. Z kolei lądowisko położone w gminie Bircza oddalone jest od Arłamowa o 14 km, a w bezpośrednim sąsiedztwie Hotelu Arłamów znajduje się heliport. Wymiary pasa lotniska oraz drogi startowej o asfaltowej nawierzchni dają możliwość lądowań zarówno małym awionetkom, jak również samolotom czarterowym do 100 osób na pokładzie. Dodatkowo do ewidencji lądowisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego wpisane są Lądowisko Dolina Ruchlinu-Horodek (gmina Solina) oraz Lądowisko Dolina Ruchlinu-Żernica (gmina

Baligród) należące do firmy Dolina Ruchlinu. Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Lesku również dysponuje lądowiskiem dla śmigłowców sanitarnych.

- Wskaźnik **Liczba uruchomionych turystycznych przejść granicznych** nie był realizowany w 2016 roku. Z danych otrzymanych od Wydziału Infrastruktury Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie wynika, że z przejścia granicznego Krościenko (gmina Ustrzyki Dolne) – Smolnica w 2016 roku odprawiono 1 626 181 osób oraz 529 990 pojazdów. Wojewoda Podkarpacki w 2016 r. na wydatki inwestycyjne związane z zakupami na Drogowym Przejściu Granicznym w Krościenku wydał 827 110,44 złotych na następujące zadania: 1) Zakup sprzętu cyfrowego w ramach modernizacji systemu monitoringu na terenie przejścia granicznego w Krościenku; 2) Zakup urządzenia do szczegółowej kontroli i weryfikacji dokumentów podróży na drogowe przejście graniczne w Krościenku; 3) Opłata podatku VAT od zainstalowanych bramek radiometrycznych przez stronę amerykańską w drogowym przejściu granicznym w Krościenku; 4) Zakup detektora przemytu na drogowe przejście graniczne w Krościenku.

Kolejowe Przejście Graniczne Krościenko-Chyrów jest obecnie nieczynne. Środowiska lokalne zgłaszają prośby o reaktywację połączenia kolejowego Chyrów-Krościenko-Zagórz, które niewątpliwie miałyby duże znaczenie jeśli chodzi o szerokorozumianą turystykę i relacje społeczne pomiędzy Polakami a Ukraińcami.

- Wskaźnik **Liczba wspartych form ochrony przyrody**. Z danych otrzymanych od gmin objętych *Programem* wynika, że brak było ww. wsparcia w 2016 r.

Z kolei wg danych przedstawionych przez WFOŚiGW w Rzeszowie wsparcie w kwocie **4 381 zł** otrzymała:

- Gmina Bircza: Wykonanie prac pielęgnacyjnych i zabezpieczających na pomniku przyrody przy ul. Ojca Świętego Jana Pawła II w Birczy.

Dodatkowo z danych Departamentu Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP wynika, że w 2016 roku na zadania związane z ochroną przyrody przekazano środki finansowe w wysokości **715 453 zł** w ramach

Programu *Podkarpacki Naturalny Wypas*. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela nr 10.

Tabela nr 10. Tereny objęte formami ochrony przyrody przez Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP w ramach Programu *Podkarpacki Naturalny Wypas*.

Lp.	Nazwa Stowarzyszenia biorącego udział w Programie <i>Podkarpacki Naturalny Wypas</i>	Gminy na terenie których był realizowany Program <i>Podkarpacki Naturalny Wypas</i> z których tereny objęte formami ochrony przyrody biorą udział Programie <i>Strategicznego Rozwoju Bieszczad</i>	Występujące formy ochrony przyrody	Łączna powierzchnia form ochrony przyrody objęta jednocześnie Programem <i>Podkarpacki Naturalny Wypas</i> i Programem <i>Strategicznego Rozwoju Bieszczad</i> (ha)	Przybliżona wartość dotacji udzielonej na realizację zadania publicznego dotyczącego prowadzenia ekstensywnego wypasu zwierząt gospodarskich na wskazanych terenach * (zł)
1	Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Konia Huculskiego Odrzechowa	Komańcza Tyrawa Wołoska	1. Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego 2. Park Krajobrazowy Gór Słonnych	176,39	33 867,00
2	Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Wsi Łukowe	Baligród Lesko Zagórz	1. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 2. Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy	278,10	47 833,00
3	Stowarzyszenie Rolników „OSTOJA”	Czarna Solina Baligród Komańcza Olszanica Zagórz Lesko Tyrawa Wołoska	1. Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego 2. Park Krajobrazowy Gór Słonnych 3. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 4. Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy 5. Jaśliński Park Krajobrazowy	1518,71	246 031,00
4	Bieszczadzkie Stowarzyszenie Rolników Bandrów Narodowy	Lutowiska Czarna Solina Baligród	1. Park Krajobrazowy Gór Słonnych 2. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu	2526,46	384 022,00

		Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne Olszanica Tyrawa Wołoska			
5	Stowarzyszenie „Euro – San”	Bircza Tyrawa Wołoska	1. Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu 2. Przemysko – Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu 3. Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego	22,84	3 700,00
Łącznie			7	4 522,5	715 453,00
* Przybliżona wartość dotacji została obliczona poprzez pomnożenie powierzchni form ochrony przyrody objętej <i>Programami</i> przez uśrednioną wartość jednostkową dotacji przyjętej dla poszczególnych wskaźników wypasu określonych w regulaminie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Województwa Podkarpackiego w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego w 2016 r. zgodnych z założeniami Programu <i>Podkarpacki Naturalny Wypas</i>.					

Źródło: Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP.

Należy zauważyć, że na terenie objętym oddziaływaniem *Programu* zlokalizowane są także Parki Krajobrazowe. W skład Zespołu Karpackich Parków Krajobrazowych, który w roku 2016 otrzymał dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Podkarpackiego w wysokości **408 832 zł** wchodzi parki zlokalizowane na terenie gmin objętych oddziaływaniem *Programu*: Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy oraz Park Krajobrazowy Doliny Sanu. Dla Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyśle dotacja wyniosła **210 171 zł**, która została przeznaczona m.in. dla Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego oraz dla Parku Krajobrazowego Gór Słonnych, które położone są na terenie funkcjonowania *Programu*.

- Wskaźnik **Długość wybudowanej sieci szerokopasmowej** został osiągnięty na poziomie **27 km**. Na podstawie informacji otrzymanych od gmin wynika, że tylko jedna gmina w 2016 roku realizowała wskaźnik dotyczący długości wybudowanej sieci szerokopasmowej - Gmina Lutowska, która wykazała 27 km wybudowanej sieci światłowodowej umożliwiającej dostęp do szerokopasmowego Internetu z zastrzeżeniem, że dane te nie obejmują komercyjnych wykonawców.

- Wskaźnik **Poprawa stanu czystości wody w rzece San zbadana (określona) przy pomocy wskaźników fitobentos (IO) i fitoplankton (IFPL) w ustalonych miejscach leżących poniżej Zalewu w Solinie i poniżej Zalewu w Myczkowcach** został oparty na podstawie danych Państwowego Monitoringu Środowiska dostarczonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela nr 11.

Tabela nr 11. Wyniki klasyfikacji fitobentosu i fitoplanktonu w wodach rzeki San w latach 2016, 2015 i 2012.

Lp.	Nazwa JCWP	Wyniki klasyfikacji wybranych elementów biologicznych w 2015 r. i w 2016 r. ^{/3}		Wyniki klasyfikacji wybranych elementów biologicznych w 2012 r.		Gminy w zlewni JCWP
		Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	Fitobentos (multimetryczny indeks okrzemkowy IO)	Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	Fitobentos (multimetryczny indeks okrzemkowy IO)	
1	San do Wołosatego	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Lutowiska
2	San od Wołosatego do zbiornika Solina	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Lutowiska, Czarna, Solina
3	Zbiornik Solina do zapory w Myczkowcach	klasa I	klasa I	klasa I	klasa I	Czarna, Solina, Ustrzyki Dolne
4	San od zb.Myczkowce do Tyrawki	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Solina, Olszanica, Lesko, Sanok (miasto), Sanok (wiejska), Zagórz
5	San od Tyrawki do Olszanki	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Sanok (wiejska), Bircza, Dydnia, Nozdrzec, Dynów (miasto), Dynów (wiejska), Dubiecko, Krzywczka, Krasieczyn
6	San od Olszanki do Wiaru	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa II	Krasieczyn, Przemyśl (miasto), Przemyśl (wiejska), Żurawica
7	San od Wiaru do Huczek	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Żurawica, Przemyśl (miasto), Medyka

8	San od Huczek do Wiśłoka, bez Wiśłoka	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Medyka, Żurawica, Orły, Stubno, Radymno (miasto), Radymno (wiejska), Laszki, Jarosław (miasto), Jarosław (wiejska), Wiązownica, Sieniawa, Tryńcza, Leżajsk (wiejska)
		klasa II ³	Nie dotyczy			
9	San od Wiśłoka do Złotej	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Leżajsk (wiejska), Leżajsk (miasto), Kuryłówka
10	San od Złotej do Rudni	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Leżajsk (wiejska), Kuryłówka, Nowa Sarzyna, Krzeszów, Rudnik nad Sanem, Ulanów
11	San od Rudni do ujścia	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Rudnik nad Sanem, Ulanów, Nisko, Pysznica, Stalowa Wola, Zaleszany, Radomyśl nad Sanem, Gorzyce

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska.

- Wskaźnik **Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** jest bardzo zróżnicowany i mieści się w przedziale **od 9% do 83,4%**.

W przesłanych formularzach gminy podały następujące wartości:

- Gmina Lesko: 83,4%,
- Gmina Cisna: 58,0%,
- Gmina Czarna: 9,0%,
- Gmina Lutowska: 75,5%,
- Gmina Tyrawa Wołoska: 14,0%,
- Gmina Solina: 50,0%,

- Gmina Zagórz: 75,0%,
- Gmina Ustrzyki Dolne: 52,39%.

Ponadto z danych dostarczonych przez Departament Programów Infrastrukturalnych Ministerstwa Rozwoju wynika, że w październiku 2016 roku została podpisana umowa dotycząca sfinansowania projektu pod nazwą „*Program Strategiczny Błękitny San - uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Ustrzyki Dolne*”⁶. Projekt będzie realizowany w mieście Ustrzyki Dolne. Głównym jego celem jest ochrona środowiska i poprawa warunków życia mieszkańców poprzez racjonalną gospodarkę wodno-ściekową. W wyniku realizacji projektu zostaną osiągnięte następujące wskaźniki: długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 4,73 km; liczba mieszkańców korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury – 456. Projekt jest współfinansowany ze środków *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020*, a jego wartość wynosi **3 788 465 zł**.

- Wskaźnik **Ilość sołectw objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego** został osiągnięty na poziomie **17 sołectw**. Z danych dostarczonych przez gminy uczestniczące w *Programie* wynika, że 17 sołectw położonych na terenie 6 gmin objętych jest planami zagospodarowania przestrzennego. Następujące gminy posiadały sołectwa uwzględnione w analizowanym wskaźniku:
 - Gmina Cisna: 3 sołectwa;
 - Gmina Czarna: 4 sołectwa;
 - Gmina Lutowska: 4 sołectwa;
 - Gmina Tyrawa Wołoska: 3 sołectwa (częściowo: pod gazociąg wysokiego ciśnienia 2 sołectwa, a 3 sołectwo jedynie ma MPZP dla części);
 - Gmina Solina: 2 sołectwa;
 - Gmina Zagórz: 1 sołectwo.

⁶ Inwestycja obejmuje budowę odcinków sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej umożliwiającej odprowadzenie ścieków sanitarnych z istniejącej i przewidywanej zabudowy mieszkaniowej. Ścieki z terenu objętego przedsięwzięciem będą odprowadzane do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w Brzegach Dolnych z podwyższonym usuwaniem biogenów.

- Wskaźnik **Liczba obiektów poddanych termomodernizacji** został osiągnięty na poziomie **6 obiektów**. Spośród 12 gmin uczestniczących w *Programie* wyłącznie 3 gminy zadeklarowały w 2016 roku realizację niniejszego wskaźnika:

- Gmina Cisna: 3 obiekty;
- Gmina Ustrzyki Dolne: 2 obiekty;
- Gmina Olszanica: 1 obiekt.

Ponadto wg danych zawartych w systemie teleinformatycznym SL 2014 n/w gminy z terenu objętego *Programem* realizowały w 2016 r. zadania o wartości **19 616 954 zł** wpisujące się w realizację ww. wskaźnika:

- Gmina Lesko: 1) Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w Gminie Lesko. Dofinansowanie zadania ze środków *RPO WP 2014-2020* kwotą 5 729 158 zł; 2) Modernizacja energetyczna budynku Szkolnego Schroniska Młodzieżowego „Bieszczadnik”. Dofinansowanie zadania ze środków *RPO WP 2014-2020* kwotą 1 642 835 zł; 3) Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej na terenie powiatu leskiego. Dofinansowanie zadania ze środków *RPO WP 2014-2020* kwotą 3 949 006 zł.
- Gmina Solina: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Solina w miejscowości Polańczyk. Dofinansowanie zadania ze środków *RPO WP 2014-2020* kwotą 5 985 170 zł.
- Gmina Zagórz: Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Zagórz. Dofinansowanie zadania ze środków *RPO WP 2014-2020* kwotą 2 310 785 zł.

Dodatkowo wg danych WFOŚiGW w Rzeszowie wsparcie finansowe w kwocie **229 492 zł** otrzymały:

- Gmina Czarna: Parafia Rzymskokatolicka p.w. Podwyższenia Krzyża Św. w Czarnej na realizację projektu: Modernizacja źródła ciepła, termomodernizacja budynku plebanii oraz wykonanie nowej instalacji ogrzewania Kościoła Parafialnego p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Czarnej Górnej (90 104 zł);

- Gmina Lutowska: Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętej Anny w Ustrzykach Górnych na realizację projektu: Termomodernizacja budynku „Archidiecezjalnego Domu Rekolekcyjnego” w Ustrzykach Górnych (100 000 zł);
- Gmina Solina: Caritas Diecezji Rzeszowskiej na realizację projektu: Termomodernizacja budynków CARITAS Myczkowce - Pawilon Nr 10 i 11 - wymiana stolarki okienno-drzwiowej (39 388 zł).

Mając na uwadze powyższe dane należy stwierdzić, że zrealizowanie ww. wskaźnika wynikało w dużej mierze z możliwości pozyskania dotacji na ten cel ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* w ramach działania 3.2 *Modernizacja energetyczna budynków*. Zarząd Województwa Podkarpackiego na dofinansowanie projektów dotyczących głębokiej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej przeznaczył w 2016 roku kwotę w wysokości **300 000 000 zł**.

- Wskaźnik **Liczba wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego**, na podstawie danych otrzymanych od JST objętych *Programem*, został osiągnięty na poziomie **12 placówek**. Udzielone wsparcie w ramach analizowanego wskaźnika dotyczyło przede wszystkim ochotniczych straży pożarnych.

Następujące gminy wsparły placówki ratowniczo-interwencyjno-kryzysowe:

- Gmina Zagórz: 9 placówek (OSP Czaszyn - dotacja w kwocie 3 310,73 zł (budżet Gminy Zagórz), OSP Mokre - dotacja w kwocie 2 747,58 zł (budżet Gminy Zagórz), OSP Łukowe - dotacja w kwocie 3 164,46 zł (budżet Gminy Zagórz), OSP Poraż - dotacja w kwocie 5 815,85 zł (budżet Gminy Zagórz), OSP Średnie Wielkie - dotacja w kwocie 5 801,88 zł (budżet Gminy Zagórz), OSP Tarnawa Dolna - dotacja w kwocie 2 807,09 zł (budżet Gminy Zagórz), OSP Tarnawa Górna - dotacja w kwocie 6 165,13 zł (budżet Gminy Zagórz), OSP Zahutyń - dotacja w kwocie 3 173,70 zł (budżet Gminy Zagórz), OSP Zagórz - dotacja w kwocie 7 919,10 zł (budżet Gminy Zagórz).
- Gmina Czarna: 1 placówka;

– Gmina Solina: 2 placówki;

Wg danych WFOŚiGW w Rzeszowie Gmina Solina otrzymała kwotę **170 000 zł** na realizację projektu: Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla potrzeb Ochotniczej Straży Pożarnej w Bukowcu.

Ponadto Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie przyznał Grupie Bieszczadzkiej Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z siedzibą w Sanoku dotację celową w kwocie **155 625 zł**, na realizację zadania publicznego z zakresu ratownictwa i ochrony ludności polegającego na poprawie bezpieczeństwa turystów w górach położonych na terenie województwa podkarpackiego w 2016 r., obejmującego m.in.: utrzymanie kadry ratowników górskich zawodowych i ochotników oraz ich szkolenie, utrzymanie obiektów oraz zakup i utrzymanie wyposażenia obiektów, utrzymanie środków transportu i łączności, wyposażenie ratowników górskich w sprzęt i ekwipunek, utrzymanie obsługi administracyjnej oraz prowadzenie działań profilaktycznych mających na celu zapobieganie wypadkom.

Z danych uzyskanych od Bieszczadzkiej Grupy GOPR wynika, że oprócz środków finansowych Samorządu Województwa Podkarpackiego jednostka ta jest finansowana z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (na poziomie 49%) oraz Bieszczadzkiego Parku Narodowego, budżetów Gmin Lutowska, Cisna, Solina i Dukla oraz sponsorów. Bilans działalności ratowniczej na dzień 31.12.2016 r. to: 262 wyprawy, akcje i interwencje, w tym 96 akcji z użyciem śmigłowca, liczba osób ratowanych to 339, w tym niestety 14 ofiar śmiertelnych.

Na terenie oddziaływania *Programu* funkcjonuje również Bieszczadzkie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (dalej: WOPR), które jest stowarzyszeniem finansowanym z budżetu Wojewody Podkarpackiego, środków pozyskanych od sponsorów, składek członkowskich i prowadzonej działalności gospodarczej. Bieszczadzki WOPR jako jedyny posiada na akwenie Jeziora Solińskiego ambulans – karetkę wodną, co w znacznej mierze usprawnia podejmowane działania i jednocześnie zwiększa poziom bezpieczeństwa osób korzystających z Jeziora. Bieszczadzkie WOPR współpracuje z gminami znajdującymi się terenach nadwodnych, corocznie

organizuje spotkania dotyczące wypoczynku nad wodą w której biorą udział przedstawiciele służb odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa.

- Wskaźnik **Liczba dofinansowanych instalacji odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych** nie został osiągnięty. Z danych otrzymanych od gmin objętych *Programem* wynika, że w 2016 r. nie dofinansowywano żadnych instalacji odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych. Prawdopodobnie rozpoczęcie realizacji wskaźnika rozpocznie się w 2017 roku, ponieważ na lipiec 2017 r. planowane jest rozstrzygnięcie konkursu dotyczącego projektów parasolowych realizowanych w ramach działania 3.1 *Rozwój OZE (Odnawialnych Źródeł Energii) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2014-2020*. Dofinansowywane inwestycje mogą być realizowane wyłącznie w formie „projektów parasolowych”, w których beneficjent przygotowuje, zleca i koordynuje wykonanie mikroinstalacji OZE, z których korzystać będą gospodarstwa domowe z terenu danej gminy.

Podsumowując Priorytet INFRASTRUKTURA SŁUŻĄCA POPRAWIE DOSTĘPNOŚCI I OCHRONIE ŚRODOWISKA należy stwierdzić, iż jest on wdrażany, choć realizacja niektórych wskaźników jest w kilku przypadkach niezależna od samorządów objętych *Programem* np. liczba lotnisk i lądowisk oraz uruchomionych przejść granicznych.

Realizacja wskaźników dotyczących całkowitej długości przebudowanych lub zmodernizowanych dróg oraz długości wybudowanej sieci szerokopasmowej są bardzo istotne dla gmin z terenu Bieszczad, albowiem stan infrastruktury drogowej rzutuje na dostępność i atrakcyjność obszaru w oczach turystów. Przez teren Bieszczadów przebiega droga krajowa nr 84 oraz 28, 8 dróg wojewódzkich, a także drogi powiatowe i gminne, których łączna długość wynosi: w powiecie bieszczadzkim – ok. 243 km, w powiecie leskim – ok. 232 km, w powiecie sanockim – ok. 484 km.

Analizując wskaźniki w ramach priorytetu należy podkreślić także dużą rozpiętość danych przedstawiających odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków. Oznacza to, że z jednej strony w niektórych gminach (szczególnie miejskich) uczestniczących w *Programie* problem z odprowadzeniem ścieków nie istnieje ponieważ prawie 100% mieszkańców ma dostęp do kanalizacji, z drugiej zaś

strony są też gminy, które nie zapewniają odprowadzania ścieków nawet połowie mieszkańców. Związane jest to głównie z brakiem środków finansowych w budżetach własnych gmin oraz trudnościami w pozyskiwaniu dotacji z funduszy europejskich. Wychodząc naprzeciw potrzebom w tym obszarze Zarząd Województwa Podkarpackiego podejmuje działania zmierzające do zapewnienia środków lub preferencji dla projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowanych przez gminy *PSRB i PSBS*.

Niewątpliwie wysokość uzyskanych wskaźników, co potwierdzają przedstawione dane, uzależniona była w dużej mierze od pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania. Mając na uwadze powyższe, a także w związku z przewidzianymi w programach operacyjnych perspektywy finansowej na lata 2014-2020 środkami finansowymi z Unii Europejskiej na realizację przedsięwzięć termomodernizacyjnych z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej oraz wspierających działania ratowniczo-interwencyjno-kryzysowe można założyć, że realizacja wskaźników wzrośnie w 2017 roku.

Podsumowanie

Niniejsze sprawozdanie stanowi próbę podsumowania realizacji *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad* w 2016 roku, a tym samym aktywności gmin ZBGP oraz Zarządu Województwa Podkarpackiego – głównych interesariuszy *PSRB*. Realizacja wskaźników, jak potwierdza niniejsze sprawozdanie, uzależniona jest od wielu czynników m.in. realizacji zadań przez wiele podmiotów, zarówno JST, jak i podmiotów niezależnych. Ponadto z uwagi na brak wyodrębnionego budżetu dla *Programu* decydujące okazują się możliwości pozyskania środków finansowych z rozproszonych źródeł. Niewątpliwie współpraca, dialog i partnerstwo pomiędzy Zarządem Województwa Podkarpackiego i gminami objętymi *Programem* również służą osiągnięciu większych efektów, jakości oraz stopnia realizacji *Programu*.

Podkreślić należy, że sprawozdanie to jest pierwszym tego typu dokumentem monitorującym wdrażanie *PSRB*, którego specyfika polega na tym, że łączy w sobie elementy monitoringu regionalnego programu operacyjnego i strategii rozwoju województwa oraz innych programów i różnorodnych źródeł finansowania. Konstrukcja ta, będąca atutem na etapie opracowywania zapisów *Programu*, okazała się jednak niełatwa do zastosowania z uwagi na różne poziomy monitorowania

danych. Trudność w monitorowaniu postępów *Programu* stanowi także brak jego własnego budżetu z którego finansowane byłyby projekty, a tym samym brak mocnej zachęty do aktywnego angażowania się samorządów w jego realizację, co znajduje swój wyraz w uzyskanych danych dotyczących wskaźników.

Środki na realizację projektów wskazanych w ramach niniejszego sprawozdania pochodziły z różnych źródeł. Dofinansowanie z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* dla projektów zlokalizowanych na terenie gmin objętych *PSRB* wyniosło **23 271 274,06 zł**. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na obszar *Programu* udzielił wsparcia w wysokości **4 246 656 zł**, a ze środków Samorządu Województwa Podkarpackiego Departament Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego UMWP na modernizację dróg wojewódzkich wydatkował **728 323,39 zł**, a Departamentu Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków przeznaczył kwotę **168 000 zł**. W tych dziedzinach, w których nie było możliwości pozyskania dotacji jednostki samorządowe inwestowały ze środków własnych.

Z uwagi na zapisy *Programu*, które nie wyznaczają wartości bazowej oraz docelowej wskaźnika, dużą trudność stanowi ocena osiągniętych wskaźników w ramach niniejszego sprawozdania. Brak skali i punktu odniesienia powoduje, że trudno jest jednoznacznie i obiektywnie ocenić postęp w realizacji celu. Sytuacja ta będzie możliwa do zweryfikowania i oceny w kolejnym sprawozdaniu z realizacji *Programu* za rok 2017, które będzie trzeba odnieść do deklarowanych w 2016 roku wartości. Warto podkreślić także, że wskaźniki dotyczą różnych dziedzin, natomiast jednostki samorządu terytorialnego uczestniczące w *Programie* indywidualnie wyznaczają zakres podejmowanych działań. Należy również dodać, że na wartości wypracowane w niektórych wskaźnikach wpływają działania podmiotów innych niż JST. Taka sytuacja ma miejsce w przypadku liczby przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie. To od właścicieli przedsiębiorstw zależy zainteresowanie tymi środkami oraz jakość składanych wniosków.

Mając na uwadze powyższe kwestie, a także fakt, że niniejsze sprawozdanie jest dopiero pierwszym, należy podkreślić, że przewidziany w *Programie* system monitoringu wymaga doprecyzowania pod względem określenia wskaźników i źródeł ich pozyskiwania oraz dalszej współpracy oraz dialogu z podmiotami

dostarczającymi dane o realizacji *Programu*, aby zapewnić możliwie najbardziej rzeczywisty obraz realizacji *PSRB*.

Zarząd Województwa Podkarpackiego powinien kontynuować swoje działania w celu pozyskania nowych zachęt do angażowania się w realizację *Programu* nie tylko dla JST uczestniczących w *Programie*, ale również zlokalizowanych na ich obszarze innych grup interesariuszy *Programu* np. przedsiębiorców, ludzi młodych, bezrobotnych lub biernych zawodowo, a ponadto wspierać bieszczadzkie gminy w rozwijaniu ich zdolności oraz możliwości aplikacyjnych.

Ponadto z uwagi na ilość danych wymagających monitorowania oraz pożądaną wysoką jakość składanych przez gminy formularzy z realizacji *Programu* właściwsze będzie przyjęcie półrocznych okresów sprawozdawczych dla JST, w celu podniesienia ich jakości i szczegółowości.